

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Holumnica na roky 2022-2030

Názov:	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Holumnica na roky 2022-2030
Územné vymedzenie:	Obec Holumnica
Územný plán obce schválený:	Nie
Dátum schválenia PHSR:	07.10.2022, uznesením č. 231/2022.
Dátum platnosti:	Od 10.10.2022 do 31.12.2030
Verzia ¹ :	1.0
Publikovaný verejne dňa:	10.10.2022
Vypracoval:	RNDr. Radomír Babiak, PhD., www.dokumentypreobce.sk

¹ Prvé prijaté znenie sa označuje číslom 1.0. V prípade zásadnej zmeny sa ďalšie aktualizované verzie označujú 2.0, 3.0 atď. V prípade malých zmien sa označuje 1.1.

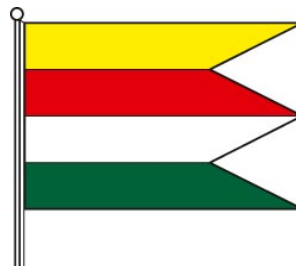

Erb a vlajka obce

Erb obce

vlajka obce

Základné údaje

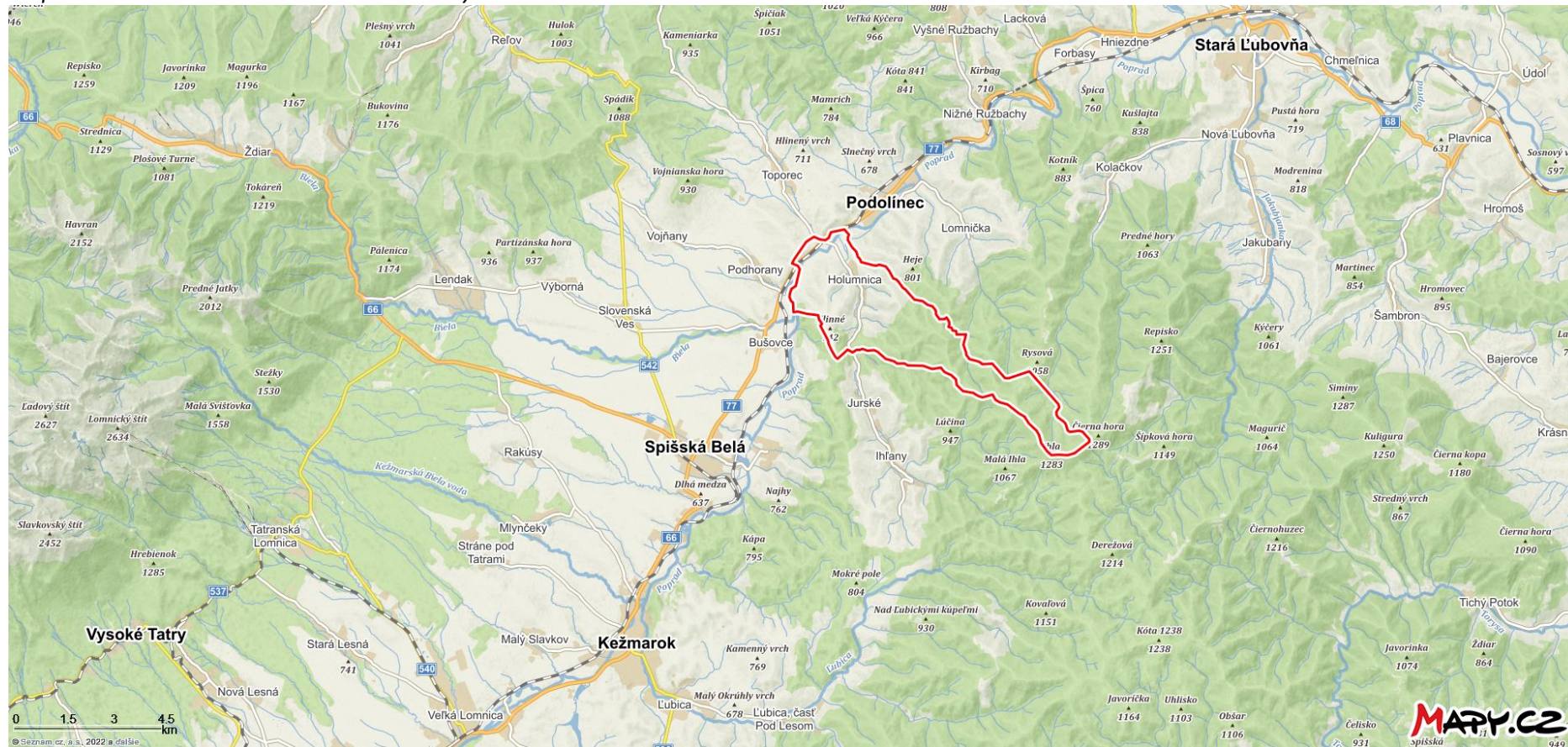
Samosprávny kraj:	Prešovský
Okres:	Kežmarok
Historický región:	Spiš
Poloha obecného úradu:	49°14'4'' s.g.š. a 20°31'26'' v.z.d.
Nadm. výška pri obec. úrade:	594 m.n.m.
Rozloha katastra:	1 678 ha k 31.12.2021
Počet obyvateľov:	939 k 31.12.2021
Hustota obyvateľstva:	56 obyv./km ²
PSČ:	059 94
Evidenčné číslo vozidiel:	KK

Oficiálne kontakty

Adresa:	Obec Holumnica Obecný úrad č. 32 059 94 Holumnica
Web:	www.obecholumnica.sk
Email:	obec.holumnica@neton.sk
Telefón:	052 / 45 88 122
IČO:	00 326 186

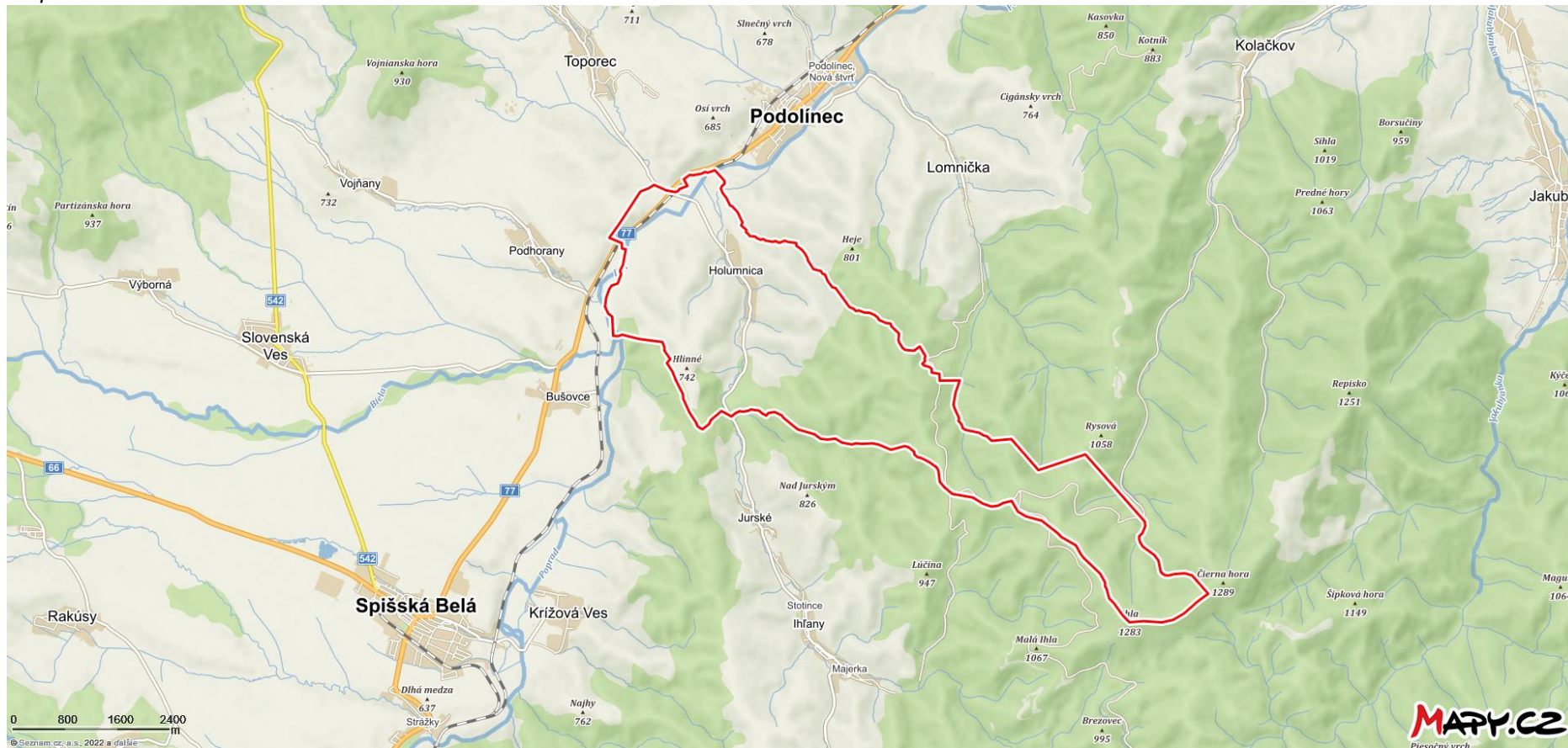
Mapa 1: Poloha obce Holumnica - širšie vzťahy

Zdroj: mapy.cz

Mapa 2: Poloha obce Holumnica voči susediacim obciam

Zdroj: mapy.cz

OBSAH

ÚVOD	7
ZÁMER SPRACOVANIA PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HOLUMNICA NA ROKY 2022-2030	8
ANALYTICKÁ ČASŤ	11
ZOZNAM ANALYZOVANÝCH VÝCHODISKOVÝCH KONCEPČNÝCH DOKUMENTOV A DÁT	12
A.I ANALÝZA VNÚTORNEHO PROSTREDIA	13
Stručná história obce	13
Prírodné pomery	13
Kvalita životného prostredia	14
Ochrana prírody a krajiny.....	14
Odpadové hospodárstvo.....	15
Ochrana pred povodňami	15
Obyvateľstvo	15
Počet obyvateľov a pohyb obyvateľstva	15
Štruktúra obyvateľov podľa pohlavia a veku	18
Národnostná a konfesijná štruktúra	20
Vzdelanostná štruktúra	21
Nezamestnanosť	21
Domový a bytový fond	25
Dopravná infraštruktúra	27
Technická infraštruktúra	27
Zdravotnícka a sociálna infraštruktúra, služby	28
Školstvo, kultúrno-spoločenský život a šport	30
Administratívno-správne služby	31
Bezpečnosť v obci	32
Hospodárske pomery	32
Polohová atraktivita územia	32
Poľnohospodárstvo, priemysel a ťažba.....	33
Cestovný ruch	34
Finančné hospodárenie.....	35
Prehľad majetku a zdrojov	35
Príjmy a výdavky obce.....	36
Ex-post hodnotenie predchádzajúceho PHSR.....	37
Ex-ante hodnotenie stavu projektovej pripravenosti investícií.....	38
A.II ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA.....	40
Členstvo obce v organizáciách	41
Štrukturálne fondy v programovom období 2014-2020 a v období 2021-2027	42
STEEP analýza.....	43
A.III ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA	44
SWOT analýza.....	44

Kľúčové faktory a disparity územia	45
B-STRATEGICKÁ ČASŤ	46
STRATEGICKÁ VÍZIA A HLAVNÝ CIEĽ OBCE	48
STRATÉGIA ROZVOJA	48
C-PROGRAMOVÁ ČASŤ	52
OPATRENIA, PROJEKTY A AKTIVITY PODĽA PRIORITNÝCH OBLASTÍ	53
SÚBOR UKAZOVATEĽOV, VÝSLEDKOV A DOPADOV	59
D-REALIZAČNÁ ČASŤ	62
AKČNÝ PLÁN OBCE	63
ADMINISTRATÍVNE, ORGANIZAČNÉ A INŠTITUCIONÁLNE ZABEZPEČENIE PHSR	66
STRUČNÝ POPIS KOMUNIKAČNEJ STRATÉGIE	66
SYSTÉM MONITOROVANIA A HODNOTENIA	67
E-FINANČNÁ ČASŤ	68
INDIKATÍVNY FINANČNÝ PLÁN	69
MODEL VIACZDROJOVÉHO FINANCOVANIA A FINANČNÝ RÁMEC	70
SYSTÉM HODNOTENIA A ZARAĐOVANIA PROJEKTOV DO FINANCOVANIA	77
ZÁVER	78
PRÍLOHY	79
ZOZNAM INFORMAČNÝCH ZDROJOV POUŽITÝCH V PHSR	80
ZOZNAM SKRATIEK POUŽITÝCH V PHSR	81
AKČNÝ PLÁN NA DANÝ ROZPOČTOVÝ ROK S VÝHLADOM NA 2 ROKY	82
ZOZNAM MÁP, TABULIEK, GRAFOV, OBRÁZKOV A FORMULÁROV	87

Úvod

Obecná samospráva v zmysle zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení a zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja tvorí integrálnu súčasť regionálnej politiky a regionálneho rozvoja. Integrálnou súčasťou regionálnej politiky sa stala najmä v súvislosti s rozsiahlou decentralizáciou verejnej správy, ktorá sa na Slovensku uskutočnila po prelome milénia a ktorou na obecné samosprávy prešlo obrovské množstvo kompetencií, zodpovednosti a taktiež financií, predstavujúcich významnú časť verejných financií. Samosprávy tak v oblasti vytvárania podmienok pre hospodársky a sociálny rozvoj územia majú svoje nezastupiteľné postavenie. Či už v rámci svojich originálnych kompetencií alebo preneseného výkonu štátnej správy, obce zabezpečujú výkony a služby vo verejnom záujme. Z tohto dôvodu je potrebné venovať veľkú pozornosť a úsilie koncipovaniu rozvojových stratégií samospráv.

Dokument „Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Holumnica na roky 2022-2030“ (ďalej len „PHSR“) je strednodobý strategický dokument, ktorý na základe analýzy hospodárskej a sociálnej situácie stanovuje strategické ciele a priority v záujme budúceho rozvoja obce. Je prostriedkom na naplnenie vízie ďalšieho smerovania obce. Týmto programom sa uskutočňuje podpora rozvoja na lokálnej úrovni s dôrazom na hospodársku, sociálnu a environmentálnu oblasť. Ide o program cielených opatrení, navrhnutý pre stimulovanie rozvoja obce v strednodobom horizonte.

Cieľom tohto dokumentu je navrhnúť funkčne trvalo udržateľnú rozvojovú stratégiu, zameranú na realizáciu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce so zreteľom na potreby jej obyvateľov. Tento dokument formuluje tak strategické ciele, ako aj konkrétne opatrenia a aktivity, realizáciou ktorých budú tieto ciele naplnené. PHSR nie je uzavretý dokument bez možnosti zmien. Práve naopak, je dokumentom živým, otvoreným, ktorý môže byť v prípade potreby kedykoľvek aktualizovaný, dopĺňovaný a upravovaný. Jeho význam a využitie spočíva predovšetkým v tom, že je spracovaný na základe prieskumu názorov a potrieb volených orgánov obce, jej obyvateľov, záujmových skupín, ako aj za spoluúčasti miestnych aktérov a odborníkov.

Ambíciou dokumentu je podať odpovede na tri základné a najdôležitejšie otázky:

1. Akí sme a kde sa nachádzame?
2. Kam sa chceme dostať?
3. Ako sa tam dostaneme?

Cieľom analytickej časti je identifikácia rozvojových faktorov a disparít obce (akí sme a kde sa nachádzame). Následne je v strategickej časti sformulovaná vízia, ktorá dáva odpoveď na druhú otázku (kam sa chceme dostať). Spôsob ako sa tam dostať je stanovený v stratégii rozvoja, ktorej úspešné naplnenie bude závislé od úspešnosti realizácie opatrení a aktivít, definovaných v programovej časti dokumentu.

Pri vypracovaní tohto programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja sa zohľadnili priority Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR, ako aj jej vízia regionálneho rozvoja na Slovensku: Slovensko sa má stať krajinou s vysokou kvalitou života všetkých jeho obyvateľov. V záujme naplnenia dlhodobej vízie regionálneho rozvoja SR zameranej na rozvoj obcí, miest a regiónov, na zvyšovanie ich výkonnostného potenciálu a konkurencieschopnosti Národná stratégia regionálneho rozvoja SR stanovuje strategický cieľ: Integrovaným a výsledkovo orientovaným prístupom k regionálnemu rozvoju a na základe využitia vnútorného potenciálu regiónov zvýšiť do roku 2030 ich adaptabilitu, konkurencieschopnosť a výkonnosť pri súčasnom zvyšovaní kvality života obyvateľov a pri rešpektovaní princípov udržateľného rozvoja.

Zámer spracovania Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Holumnica na roky 2022-2030

Formulár 1 (Ú1): Zámer spracovania PHSR

Zámer spracovania PHSR	
Názov dokumentu	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Holumnica na roky 2022-2030
Forma spracovania	<p>Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Holumnica na roky 2022-2030 (ďalej len „PHSR 2022-2030“) bude spracovaný podľa aktuálneho znenia zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov.</p> <p>Spracovanie dokumentu bude rešpektovať princíp partnerstva. Vykonané bude participatívnym spôsobom so zapojením zamestnancov obecného úradu, poslancov OcZ, širokej verejnosti a externých odborníkov.</p> <p>PHSR bude vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými tak v Národnej stratégii regionálneho rozvoja, ako aj v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja.</p>
Riadenie procesu spracovania	<p>Za riadenie procesu spracovania zodpovedá riadiaci tím zložený zo zástupcov obce a zhotoviteľa. Členmi riadiaceho tímu sú:</p> <p>Za obec: <u>Koordinátor riadiaceho tímu</u> Bc. Jana Tureková – starostka obce</p> <p>Za zhotoviteľa: <u>Člen riadiaceho tímu</u> RNDr. Radomír Babiak, PhD. – externý odborník</p> <p>Riadiaci tím zodpovedá za:</p> <ul style="list-style-type: none"> - celkovú koordináciu spracovania PHSR 2022-2030, - zostavenie Zámeru spracovania PHSR, - spracovanie analýzy vnútorného a vonkajšieho prostredia, - spracovanie východísk pre strategickú časť, - vypracovanie strategickej vízie, - vypracovanie sumárneho návrhu aktivít a projektov ako východisko pre Akčný plán, - stanovenie termínov realizácie aktivít, projektov (roky) a odhad ich financovania (výška a zdroje financovania), - spracovanie akčného plánu na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky, - vytvorenie systému monitorovania, hodnotenia a aktualizácie PHSR, - spracovanie finančnej časti vo forme Finančného rámca pre realizáciu PHSR, - finalizáciu dokumentu a jeho predloženie zastupiteľstvu na schválenie.
Obdobie spracovania	Jún - júl 2022
Financovanie spracovania	Z rozpočtu obce.

Zdroj: Weisová, Bernátová 2012, vlastné spracovanie

Formulár 2 (Ú2): Harmonogram spracovania PHSR

Harmonogram spracovania PHSR (2022)												
Mesiac	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Úvod						X						
Analytická časť						X						
Strategická časť						X						
Programová časť						X						
Realizačná časť						X	X					
Finančná časť							X					
Záver							X					

Zdroj: Weisová, Bernátová 2012, vlastné spracovanie

Formulár 3 (Ú8): Štruktúra dokumentu

Úvod

táto časť zahŕňa:

- stručný popis kontextu vzniku a chronológie prípravy PHSR,
- stručné zhrnutie východiskových koncepcných dokumentov, týkajúcich sa vymedzeného územia,
- zámer spracovania PHSR.

Analytická časť

táto časť zahŕňa:

- kompletnú analýzu vnútorného prostredia na základe overeného súboru kvantitatívnych a kvalitatívnych dát podľa jednotlivých oblastí vrátane finančnej a hospodárskej situácie,
- ex-post hodnotenie (realizácia existujúceho PHSR vrátane vyhodnotenia rozpracovaných investičných a neinvestičných projektov k 31.12. príslušného roku),
- analýzu silných a slabých stránok územia,
- identifikáciu hlavných vonkajších faktorov rozvoja územia (výber hlavných faktorov),
- analýzu príležitostí a ohrození pre rast a rozvoj územia (posúdenie hlavných faktorov z hľadiska príležitostí a ohrození),
- analýzu väzieb územia,
- SWOT analýzu (súhrnná tabuľka),
- analýzu možných rizík a hrozieb, identifikáciu kritických oblastí rozvoja,
- identifikáciu východísk a možných riešení.

Strategická časť

táto časť zahŕňa:

- víziu územia,
- formuláciu a návrh stratégie,
- výber a popis strategických cieľov v jednotlivých politikách – oblastiach rozvoja (hospodárska, sociálna, environmentálna).

Programová časť

táto časť zahŕňa:

- konkrétne opatrenia a projekty vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám,
- súbor ukazovateľov výsledkov a dosahov vrátane východiskových a cieľových hodnôt.

Realizačná časť

táto časť zahŕňa:

- popis úloh jednotlivých partnerov pri realizácii PHSR,
- popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie PHSR, spôsob komunikácie, kooperácie a koordinácie,
- stručný popis komunikačnej stratégie PHSR k jednotlivým cieľovým skupinám,
- systém monitorovania a hodnotenia,
- akčný plán na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky – vecný a časový harmonogram realizácie jednotlivých opatrení a projektov.

Finančná časť

táto časť zahŕňa:

- indikatívny finančný plán na celú realizáciu PHSR,
- model viaczdrojového financovania jednotlivých opatrení, aktivít (projektov) za účasti sociálno-ekonomických partnerov v území v prepojení na programový rozpočet obce,
- hodnotiacu tabuľku pre výber projektov.

Záver

táto časť zahŕňa:

- informáciu o schválení a zverejnení PHSR.

Prílohy

táto časť zahŕňa:

- Príloha č. 1 – Zoznam členov riadiaceho tímu, pracovných skupín a partnerov zapojených do spracovania PHSR,
- Príloha č. 2 – Zoznam informačných zdrojov použitých v PHSR (východiskové strategické a koncepcné dokumenty, súvisiaca legislatíva),
- Príloha č. 3 – Zoznam skratiek použitých v PHSR,
- Príloha č. 4 – Akčný plán na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky.

Analytická časť

Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Analytická časť PHSR obsahuje komplexné zhodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce s väzbami na širšie územie – analýzu aktuálneho stavu, v akom sa obec nachádza. Definuje vnútorný potenciál územia a limitujúce faktory rozvoja obce.

Zoznam analyzovaných východiskových koncepčných dokumentov a dát

Pri spracovaní Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Holumnica na roky 2022-2030 boli analyzované a zohľadnené už existujúce programovacie a plánovacie dokumenty:

Tabuľka 1: Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov

Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov			
Názov dokumentu	Platnosť dokumentu	Úroveň dokumentu	Zdroj
Povodňová dokumentácia obce	priebežne	lokálna	Obecný úrad Holumnica
PHSR Prešovského samosprávneho kraja 2014-2020	2014-2020	regionálna	http://po-kraj.sk
Vstupná správa k vypracovaniu Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja na roky 2021-2030	2021-2030	regionálna	http://po-kraj.sk
Územný plán veľkého územného celku Prešovského kraja	priebežne	regionálna	http://po-kraj.sk
Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030	do 2030	národná	www.mirri.gov.sk
Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001	od 2001	národná	www.mindop.sk
Stratégia rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030	do 2030	národná	www.minv.sk
Partnerská dohoda 2014-2020	2014-2020	národná	www.partnerskadohoda.gov.sk
Operačné programy 2014-2020	2014-2020	národná	www.partnerskadohoda.gov.sk
Agenda 2030	do 2030	nadnárodná	www.mirri.gov.sk

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

Okrem rôznych koncepčných dokumentov bolo pri spracovaní dokumentu použité aj veľké množstvo dát rôzneho charakteru. Ich prehľad zobrazuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 2: Zoznam použitých kvalitatívnych a kvantitatívnych dát

Zoznam použitých kvalitatívnych a kvantitatívnych dát		
Oblasť dát/téma	Zdroj údajov	Webová stránka
Obyvateľstvo	Obec Holumnica Štatistický úrad SR Databáza regionálnej štatistiky Ústredie práce sociálnych vecí a rodiny Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021	www.obecholumnica.sk www.statistics.sk datacube.statistics.sk www.upsvar.sk www.scitanie.sk
Bývanie	Obec Holumnica Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021	www.obecholumnica.sk www.scitanie.sk
Hospodárstvo	Obec Holumnica Štatistický úrad SR Databáza regionálnej štatistiky Obchodný register Živnostenský register	www.obecholumnica.sk www.statistics.sk datacube.statistics.sk www.orsr.sk www.zrsr.sk
Školstvo a vzdelávanie	Obec Holumnica Centrum vedecko-technických informácií	www.obecholumnica.sk www.cvtisr.sk
Zdravotníctvo	Obec Holumnica	www.matiasovce.sk
Sociálna sféra	Obec Holumnica Ústredie práce sociálnych vecí a rodiny	www.obecholumnica.sk www.upsvar.sk

Zdroj: vlastné spracovanie

A.I Analýza vnútorného prostredia

Stručná história obce

Obec je doložená z roku 1293 ako Nova Lompnicha, neskôr ako Noglumnicha (1329), Magna Lomnitz (1361), Holemnitz (1773), Polomnitz (1786), Holomnica (1808); maďarsky Hollólmnic; nemecky Holumnitz. Holumnica počas svojho vývoja patrila Berzeviczyovcom, Ujházyovcom aj Görgeyovcom. V roku 1600 mala 31 domov, v roku 1787 mala 104 domov a 731 obyvateľov a v roku 1828 mala 119 domov a 866 obyvateľov. Známa bola výrobou plátna, po roku 1794 mala aj plátennícke bielizno. Obyvatelia sa zaoberali poľnohospodárstvom, povozníctvom a tkaním a bielením bielizny. Pred koncom druhej svetovej vojny nemecká časť obyvateľstva evakovala, príp. bola po vojne odsunutá. Opustenú pôdu zaujali obyvatelia z preľudnených a horských obcí, čím sa úplne zmenila národnostná a konfesijná skladba obyvateľstva (Kropilák, 1977).

Erb obce tvorí strieborný štít, na ktorom z červeného srdca vyrastá zelená rozkonárená vetvička ľalie s tromi zlatými kvetmi a šiestimi zlatými pukmi. Tento symbol má nejasný význam, interpretovaný je aj ako náboženský motív čistého srdca, podľa obecnej pečate z 18. storočia (Heraldický register SR). Vlajka má podobu štyroch pozdĺžnych pruhov – žltého, červeného, bieleho a zeleného. Ukončená je tromi cípmi, t.j. dvomi zástrihmi. Farebnosť pruhov je daná farbami obecného erbu.

Prírodné pomery

Geologickú stavbu územia tvorí centrálnokarpatský paleogén (flyšové pásmo), ktorý je tvorený najmä pieskovecami a ílovcami, v menšej miere zlepcami a ďalšími horninami. Z hľadiska geomorfologického členenia patrí katastrálne územie obce do Alpsko-Himalájskej sústavy, podsústavy Karpaty, provincie Západné Karpaty a subprovincie Vonkajšie západné Karpaty. Ďalej sa rozdeľuje na dve oblasti. Len malá, severozápadná časť katastra (popri rieke Poprad) patrí do Fatransko-tatranskej

oblasti, celku Podtatranská kotlina, podcelku Popradská kotlina a časti Kežmarská pahorkatina. Ostatná časť katastra patrí do Podhôľno-magurskej oblasti, celku Levočské vrchy. Územie okolo intravilánu obce patrí do podcelku Levočská vrchovina a časti Ľubické predhorie. Intravilán obce sa nachádza v severozápadnej časti katastra. Od intravilánu sa kataster tiahne úzkym pásom juhovýchodným smerom do Levočských vrchov. Stredná časť tohto úzkeho pásu patrí do podcelku Levočská vrchovina a časti Kolačkovský chrbát, juhovýchodná časť katastra do podcelku Levočská vysočina. Z aspektu vertikálnej disekcie reliéfu sa na väčšine územia obce nachádzajú vrchoviny, len v severozápadnej časti katastra pahorkatiny.

Hydrologicky patrí územie obce do úmoria Baltského mora a do povodia Popradu. Obec je situovaná juhovýchodne od rieky Poprad, ktorá preteká severozápadnou časťou katastra. Intravilánom obce preteká Holumnický potok, ktorý pramení v Levočských vrchoch a vlieva sa do Popradu. Menšími tokmi v území sú Kamenec, Líščí potok, Toporský potok a Vojniansky potok, štruktúru povrchovej riečnej siete dopĺňajú ďalšie malé bezmenné toky. Rieka Poprad a potoky na území obce majú snehovo-dažďový režim odtoku, čo znamená, že najvyššiu vodnosť majú v apríli až v júli (s najvyššími prietokmi v máji) a najnižšiu v januári a februári. Kataster obce leží v dvoch hydrogeologických rajónoch – PQ 141 (Paleogén Spišskej Magury, Ľubovnianskej vrchoviny a SZ časti Spišsko-Šarišského medzihoria a Pienin) a P 119 (Paleogén Levočských vrchov).

Takmer celé katastrálne územie obce patrí do chladnej, veľmi vlhkej klimatickej oblasti, mierne chladného okrsku (C1) s priemernou júlovou teplotou v rozmedzí 12 °C až 16 °C a priemernou ročnou teplotou okolo 4 °C. Malá časť severozápadnej časti katastra v doline rieky Poprad leží v mierne teplej oblasti, okrsku M5 (mierne teplý, vlhký, s chladnou až studenou zimou). Celé územie je pomerne bohaté na vlahu, priemerný ročný úhrn zrážok je od 700 mm do 900 mm. V januári dosahuje úhrn zrážok okolo 40 mm, v júli 80-100 mm. Veterné pomery v katastri obce sú podmienené cirkuláciou ovzdušia, geografickými pomermi i blízkosťou Vysokých Tatier, Levočských vrchov a Spišskej Magury. V ročnom priemere prevažujú západné a severozápadné vetry.

Z pôdných typov sa v katastri obce nachádzajú fluvizeme kultizemné, ktoré sa vyvinuli v povodí rieky Poprad. Juhovýchodne v smere do Levočských vrchov sa postupne striedajú pôdne typy kambizeme modálne a kultizemné nasýtené, kambizeme pseudoglejové nasýtené a kambizeme modálne kyslé.

V západnej časti katastra sa nachádzajú rendziny a kambizeme rendzinové, v severnej a severozápadnej časti kambizeme pseudoglejové nasýtené a vo východnej časti v oblasti Levočských vrchov kambizeme modálne a kultizemné. Poľnohospodárske pôdy v katastri obce nie sú ohrozené veternou eróziou, avšak stredne veľkou vodnou eróziou je ohrozených 70 % a silnou vodnou eróziou až 22 % poľnohospodárskej pôdy.

Z hľadiska fyto geografického členenia patrí malá severozápadná časť katastra (okolo rieky Poprad) do ihličnatej fyto geograficko-vegetačnej zóny, ostatná časť katastra do bukovej fyto geograficko-vegetačnej zóny. Prirodzenou potenciálnou vegetáciou sú bukové a jedľovo-bukové lesy s výskytom smrekovca opadavého v najvyšších častiach katastra. Zoogeografické členenie terestrického biocyklu zaraďuje územie do provincie listnatých lesov. Zo stavovcov sú pre toto územie charakteristické najmä jeleň obyčajný, srnec hôrny, sviňa divá, zajac poľný, vlk obyčajný a líška obyčajná.

Kvalita životného prostredia

Ochrana prírody a krajiny

Z aspektu územnej ochrany prírody leží kataster obce Holumnica v území s I. stupňom ochrany prírody a krajiny (ktorým je podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny územie celej Slovenskej republiky). V juhovýchodnej časti katastra obce sa v oblasti bývalého vojenského obvodu Javorina nachádza Chránené vtáčie územie Levočské vrchy. Okrem neho sa v katastri obce nenachádzajú žiadne iné chránené územia ani prvky ochrany prírody s vyšším stupňom ochrany.

Z pohľadu národných parkov sa najbližšie k obci Holumnica nachádza Tatranský národný park, 25 km severne aj Pieninský národný park. V týchto národných parkoch sú vyčlenené zóny s 2. až 5. stupňom

územnej ochrany prírody. Z hľadiska osobitne chránených častí prírody SR sa v blízkosti katastra obce Holumnica nachádzajú napr. Národná prírodná rezervácia Belianske lúky so 4. stupňom ochrany (ide o jediné väčšie nedotknuté rašelinisko Popradskej kotliny, ktoré je chránené kvôli zachovaniu krovinných biocenóz s veľkým krajinárskym významom v podtatranskej poľnohospodárskej krajine a na ktorom sa nachádzajú zriedkavé lúčne a slatinné fytocenózy so vzácnymi taxónmi), Prírodná pamiatka Beliansky potok (4. stupeň ochrany), NPR Pálenica (kataster obce Lendak – 5. stupeň ochrany) alebo Prírodná pamiatka Jaskyňa v Skalke (k.ú. Toporec).

Odpadové hospodárstvo

Systém zberu komunálnych odpadov je v obci nastavený podľa reálnych potrieb obyvateľov a zabezpečuje sa v súlade s ustanoveniami zákona NR SR č. 79/2015 Z. z. o odpadoch v znení neskorších predpisov. Úroveň vytriedenia komunálneho odpadu sa pohybuje pod hranicou 40 %. Obec teda v tomto ukazovateli ešte stále zaostáva za cieľmi v oblasti nakladania s odpadmi, stanovenými pre Slovenskú republiku.

Na zber zmesového komunálneho odpadu sa používajú KUKA nádoby alebo veľkoobjemové kontajnery (VOK). V obci je zavedený kalendárový systém zberu zmesového odpadu – všetky nádoby na zmesový odpad sa vyvážajú v pravidelných intervaloch. Na triedený zber papiera, plastov, kovov, skla a kompozitných obalov sa používajú plastové vrecia. Objemný odpad, elektroodpad a odpad s obsahom škodlivých látok sa vyváža 2x ročne (na jar a na jeseň). V záujme kvalitnejšieho a efektívnejšieho nakladania s odpadmi v obci by bolo vhodné vybudovať zberný dvor a malú kompostáreň.

Ochrana pred povodňami

V katastri obce Holumnica sa nachádzajú tri problémové lokality s potenciálom záplav pri vysokom stave vodných hladín tokov. Prvou lokalitou je okolie rieky Poprad. Na tejto rieke nastáva I. stupeň povodňovej aktivity (PA) pri dosiahnutí výšky vodnej hladiny 160 cm, druhý stupeň PA sa vyhlasuje pri vodnej hladine vo výške 210 cm a tretí stupeň pri dosiahnutí výšky 250 cm. Druhou lokalitou je časť toku Holumnického potoka pri rímskokatolíckom kostole, kde sa na ľavej strane toku nachádza strmý erózný breh a pri vyššom vodnom stave sa voda vylieva na pravú stranu toku do príľahlých záhrad. Treťou lokalitou je most pri evanjelickom kostole, kde je zúžený profil toku a pri vyšších vodných stavoch sa tam potok taktiež vylieva. Časť toku v intraviláne obce bola regulovaná Slovenským vodohospodárskym podnikom, š.p. Poprad. Na Holumnickom potoku nastáva I. stupeň PA pri vodnej hladine 150 cm, druhý stupeň sa vyhlasuje pri vodnej hladine 180 cm a tretí stupeň pri 200 cm.

Na miestnych potokoch boli v rámci celoslovenského projektu povodňových opatrení, podporovaného vládou SR, vybudované viaceré protipovodňové hrádzky. Tieto hrádzky plnia tak protieróznou, ako aj protipovodňovú funkciu. Na zadržanie povodňovej vlny boli v roku 2015 v Levočských vrchoch nad obcou Ihľany vybudované poldre, ktoré napomáhajú prípadným kritickým povodňovým situáciám na Holumnickom potoku aj v obci Holumnica. Odkedy boli poldre vybudované, žiadne povodňové situácie sa v obci nevykytli.

Obyvateľstvo

Počet obyvateľov a pohyb obyvateľstva

Nasledujúca tabuľka zobrazuje základné parametre stavu a pohybu obyvateľstva obce Holumnica za posledných 10 rokov. Počet obyvateľov sa v tomto období zvýšil o 68 (z 871 v roku 2012 na 939 v roku 2021).

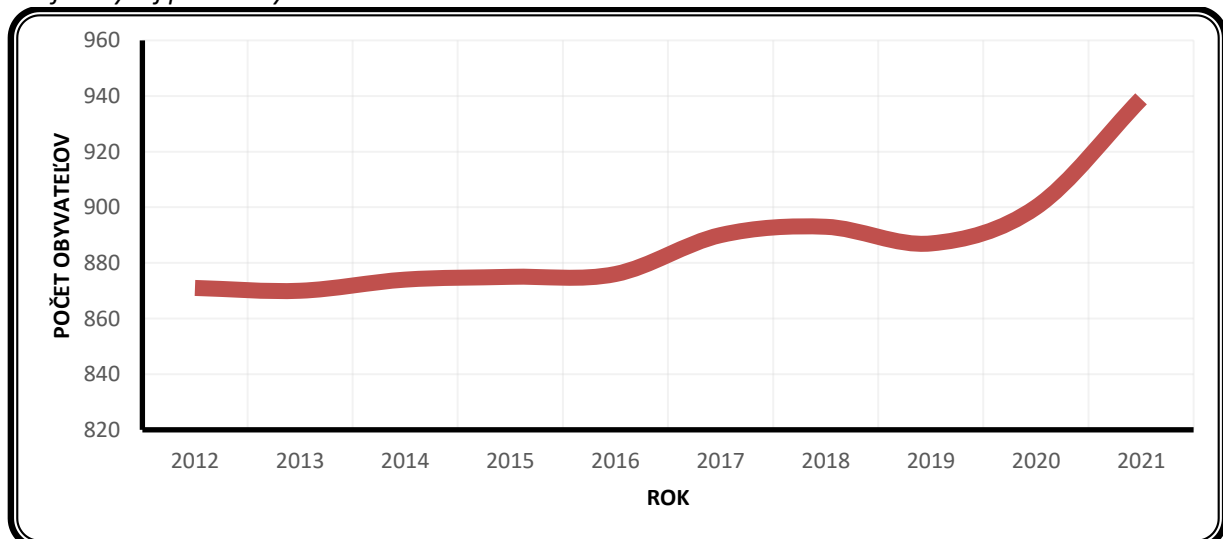
Tabuľka 3: Základné charakteristiky stavu a pohybu obyvateľstva

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet obyvateľov (k 31.12.)	871	870	874	875	876	890	893	887	900	939
Živonarodení	11	15	15	14	9	16	8	15	14	13
Zomrelí	2	8	7	8	8	3	6	5	4	7
Bilancia prirodzeného pohybu	9	7	8	6	1	13	2	10	10	6
Pristáhovaní	9	9	10	9	10	9	12	4	15	14
Vystáhovaní	23	17	14	14	10	8	11	20	12	6
Migračné saldo	-14	-8	-4	-5	0	1	1	-16	3	8
Bilancia celkového pohybu	-5	-1	4	1	1	14	3	-6	13	14
Hr.m. živorodenosti (‰)	12,6	17,2	17,2	16,0	10,3	18,0	9,0	16,9	15,6	13,8
Hr.m. úmrtnosti (‰)	2,3	9,2	8,0	9,1	9,1	3,4	6,7	5,6	4,4	7,5
Hr.m. prirodzeného prírastku (‰)	10,3	8,0	9,2	6,9	1,1	14,6	2,2	11,3	11,1	6,4
Hr.m. imigrácie (‰)	10,3	10,3	11,4	10,3	11,4	10,1	13,4	4,5	16,7	14,9
Hr.m. emigrácie (‰)	26,4	19,5	16,0	16,0	11,4	9,0	12,3	22,5	13,3	6,4
Hr.m. migračného salda (‰)	-16,1	-9,2	-4,6	-5,7	0,0	1,1	1,1	-18,0	3,3	8,5
Hr.m. celkového prírastku (‰)	-5,7	-1,1	4,6	1,1	1,1	15,7	3,4	-6,8	14,4	14,9

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné prepočty

Vývoj počtu obyvateľov obce Holumnica za ostatných 10 rokov má stúpajúci trend. V porovnaní s rokom 2012 bol počet obyvateľov obce na konci roku 2021 o 8 % vyšší.

Graf 1: Vývoj počtu obyvateľov obce Holumnica

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Úroveň natality za posledných 10 rokov mala pomerne nevyrovnaný priebeh, keď sa pohybovala v rozmedzí cca 9 – 18 ‰. Počet narodených detí sa v obci medziročne pohyboval v rozmedzí 8 – 16. Priemerná hodnota ukazovateľa hrubej miery živorodenosti za celé hodnotené obdobie, teda za posledných 10 rokov, bola v Holumnici 14,7 ‰. Obec teda v tomto ukazovateli dosahuje pomerne

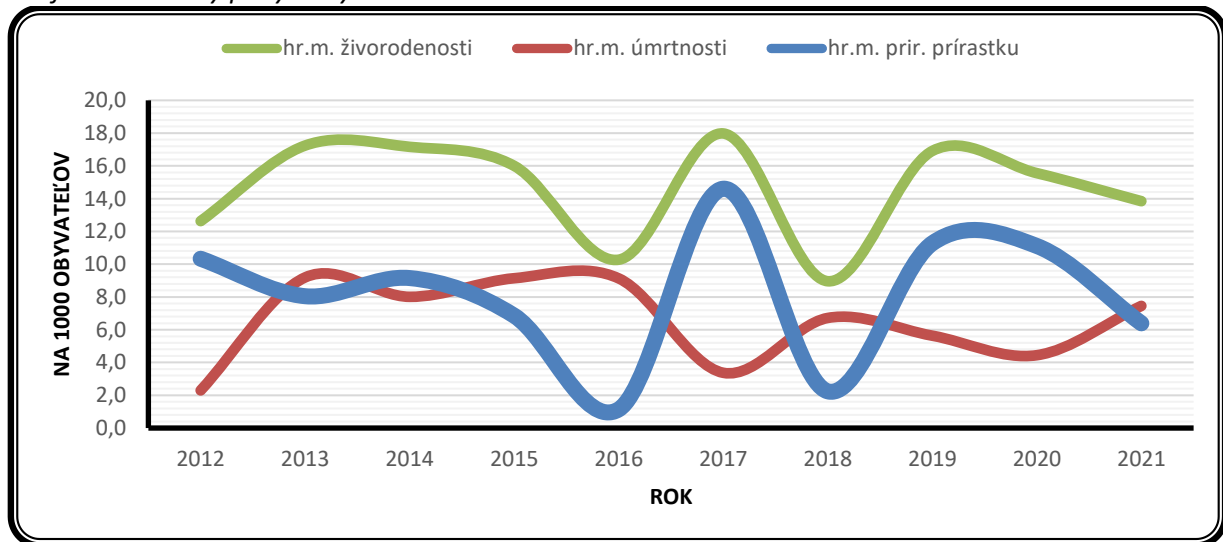

priaznivé hodnoty. Pre porovnanie, v okrese Kežmarok sa hr. m. živorodenosti pohybuje na úrovni cca 17,0 ‰, v Prešovskom kraji 12,5 ‰ a v Slovenskej republike na úrovni cca 10,5 ‰.

Medziročný vývoj počtu zomrelých mal, na rozdiel od počtu živonarodených, vyrovnanejší priebeh. Najmenej zomrelých za posledných 10 rokov bolo v roku 2012 (2 osoby), najviac v rokoch 2013, 2015 a 2016 (zhodne po 8 osôb). Úroveň mortality sa teda pohybovala v rozmedzí od 2,3 po 9,2 ‰, pričom priemer za posledných 10 hodnotených rokov bol v Holumnici len 6,5 ‰. V obci teda môžeme pozorovať nižšiu mieru úmrtnosti akú má Slovenská republika (cca 13,5 ‰), Prešovský kraj (12,0 ‰) i okres Kežmarok (cca 10,0 ‰).

Takéto hodnoty hrubej miery živorodenosti a hrubej miery úmrtnosti sa odzrkadľujú v bilancii prirodzeného pohybu obyvateľstva Holumnice. Obec bola počas celého hodnoteného obdobia populačne zisková, negatívnu bilanciu prirodzeného pohybu nezaznamenala ani raz. Hrubá miera prirodzeného prírastku sa v posledných 10 rokoch pohybovala v rozmedzí od 1,1 ‰ po 14,6 ‰. Z dôvodu takejto kombinácie natality s mortalitou bola reprodukcia obyvateľstva za posledných 10 rokov veľmi priaznivá. Celkovo možno konštatovať, že prirodzenými populačnými procesmi dochádzalo v obci k výraznému prírastku obyvateľov.

Graf 2: Prirodzený pohyb obyvateľstva v rokoch 2012-2021

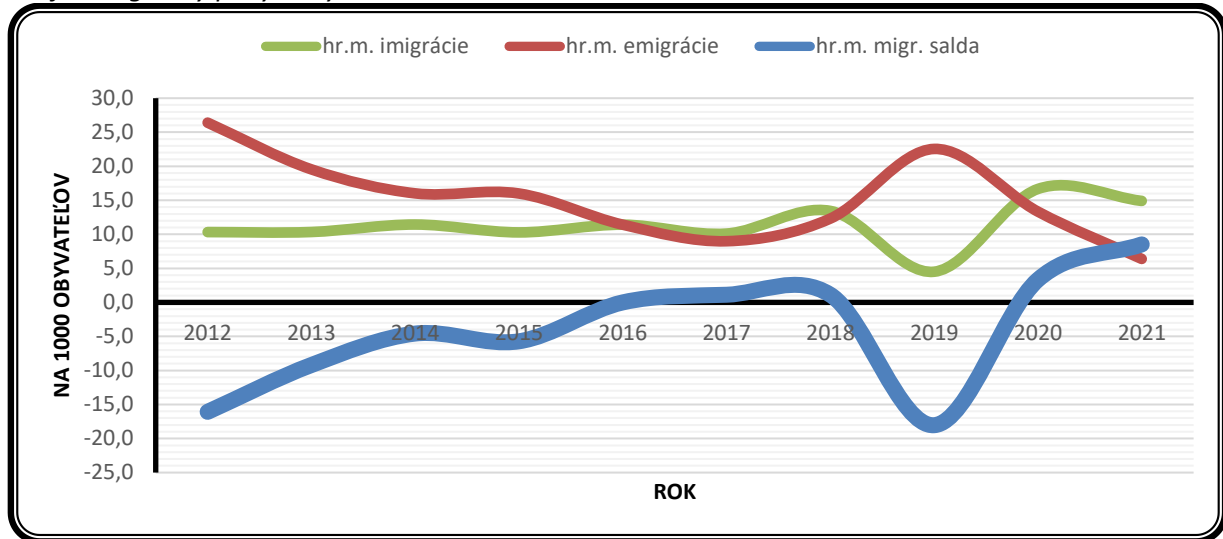
Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Zatiaľ čo vývoj prirodzeného pohybu je v obci pozitívny, vývoj z hľadiska migračného pohybu už takým nie je. Hrubá miera imigrácie sa v obci za posledných 10 rokov pohybovala v priemere na úrovni 11,3 ‰ (priemerne sa ročne prisťahovalo 10,1 osoby). Hrubá miera emigrácie v hodnotenom období dosahovala mierne vyššie hodnoty, pričom jej priemerná úroveň bola 15,3 ‰ (v priemere 13,5 vystáhaných osôb ročne).

Výsledkom hore uvedených procesov bol nepriaznivý vývoj migračného salda, ktoré sa pohybovalo v rozmedzí od -16 osôb v roku 2019 po +8 osôb v roku 2021. Kladné migračné saldo obec zaznamenala 4x, v roku 2016 bolo migračné saldo nulové a 5x bolo migračné saldo záporné. Väčšinu hodnoteného obdobia teda obec vykazuje negatívnu bilanciu migračného salda, pričom z aspektu migrácie v nej prebiehajú prevažne depopulačné procesy. Možno teda konštatovať, že trend vývoja za posledných 10 rokov je nepriaznivý.

Graf 3: Migračný pohyb obyvateľstva v rokoch 2012-2021

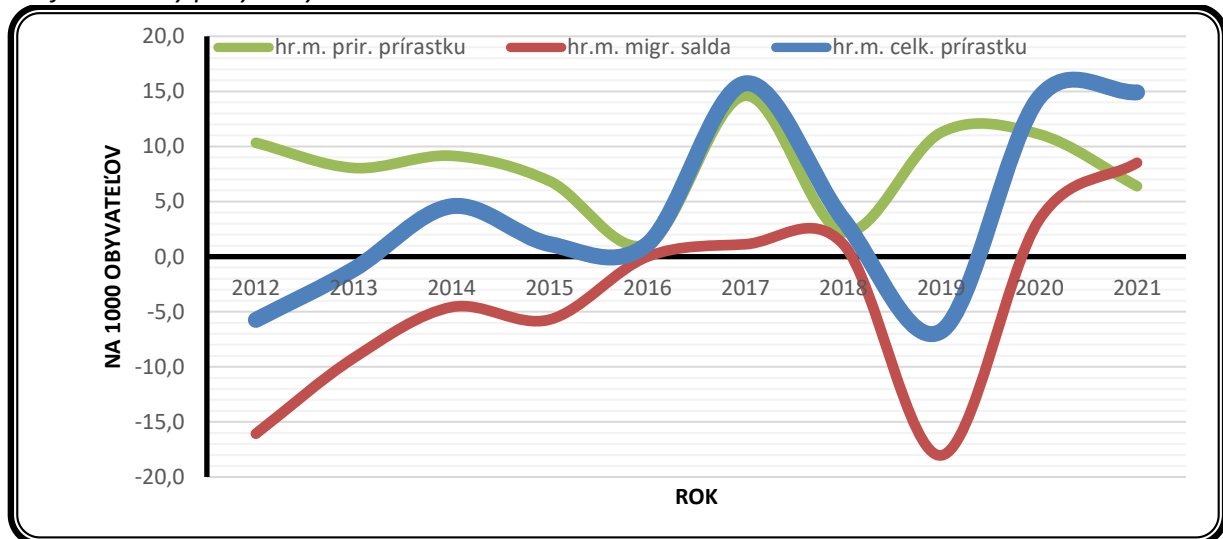

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Hrubá miera prirodzeného prírastku dosahovala počas celého hodnoteného obdobia kladné hodnoty (viac ľudí sa každý rok narodilo ako zomrelo), čiže prirodzenými populačnými procesmi počet obyvateľov každoročne rástol. Naproti tomu, hrubá miera migračného salda dosahovala väčšinou záporné hodnoty, znamenajúce migračný úbytok obyvateľstva (viac ľudí sa z obce v danom roku vysťahovalo ako sa do nej prisťahovalo).

Výsledkom kombinácie vyššie popísaných prirodzených populačných procesov a migračných procesov je celkový prírastok obyvateľov obce Holumnica. Celkovú situáciu ohľadne populačného vývoja v obci možno teda hodnotiť mierne pozitívne (keďže počet obyvateľov zo strednodobého hľadiska rastie).

Graf 4: Celkový pohyb obyvateľstva v rokoch 2012-2021

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Štruktúra obyvateľov podľa pohlavia a veku

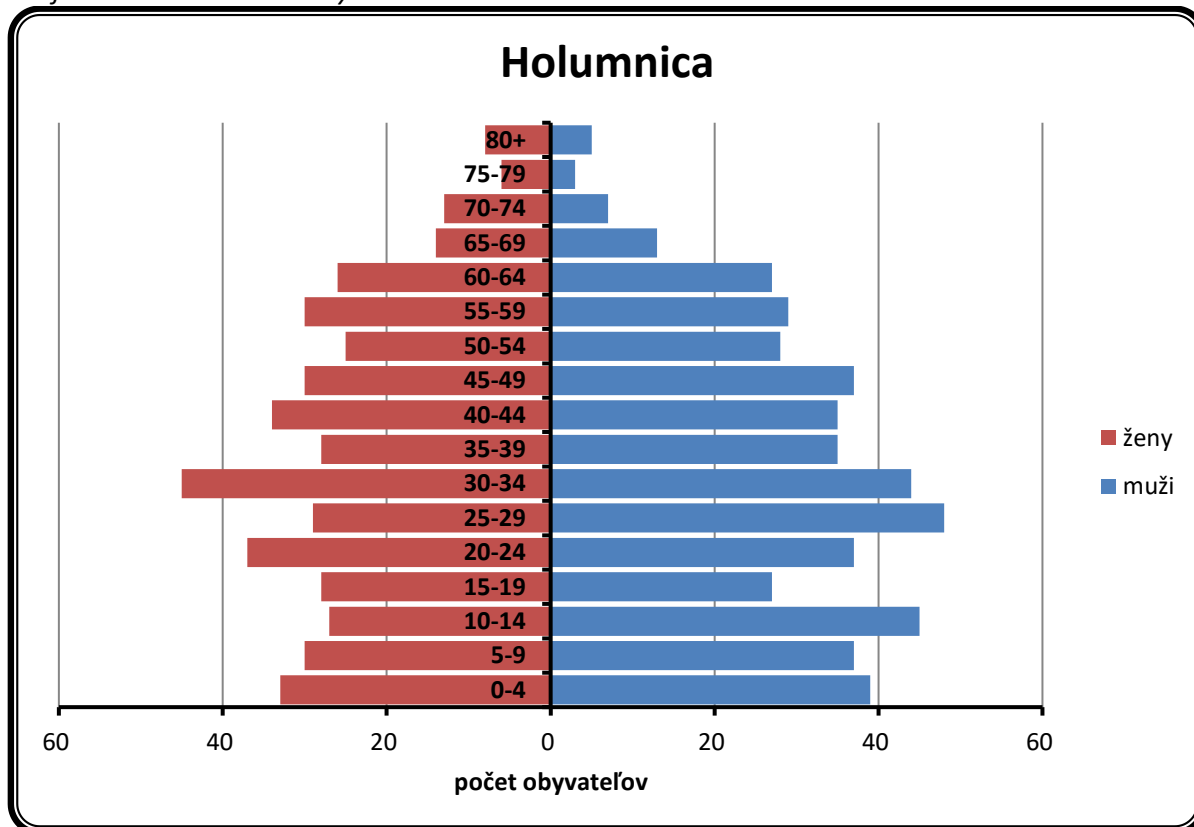
Veková pyramída obyvateľstva Holumnice ukazuje, že v obci sa z pohľadu demografickej reprodukcie nachádza stacionárny typ populácie, keďže početnosť predreprodukčnej zložky (0-14 r.) je v rovnováhe s početnosťou poreprodukčnej (nad 50 r.) zložky obyvateľstva (v pomere 211 k 234 k 31.12.2021). Najvyššie zastúpenie v štruktúre obyvateľstva Holumnice majú vekové skupiny (podľa poradia) 30-34 ročných (89 obyvateľov), 25-29 ročných (77) a 20-24 ročných (74 obyvateľov). K 31.12.2021 tu

spomedzi 939 obyvateľov žilo 211 detí do 14 rokov a 69 seniorov vo veku nad 65 rokov. Zo spomínaných 939 obyvateľov tu k uvedenému dátumu žilo 496 mužov a 443 žien.

V nadväznosti na typ vekovej pyramídy a typ populácie možno konštatovať, že z dlhodobého hľadiska bude prostredníctvom prirodzeného pohybu počet obyvateľov obce (pri nezmenených podmienkach) mierne narastať.

Graf 5: Veková štruktúra obyvateľstva k 31.12.2021

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Obyvateľstvo obce rýchlo starne. Ako vidieť z nasledujúcej tabuľky, priemerný vek obyvateľstva sa za ostatných 10 rokov zvýšil z 31,82 na 34,37 rokov. V porovnaní so Slovenskou republikou žije v obci výrazne mladšie obyvateľstvo, to však starne rýchlejšim tempom ako je priemer SR.

Tabuľka 4: Vývoj priemerného veku obyvateľstva

Priemerný vek / rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Holumnica	31,82	32,06	32,33	32,56	32,83	32,96	33,45	33,95	34,29	34,37
Slovenská republika	39,32	39,6	39,87	40,13	40,37	40,59	40,82	41,06	41,26	41,39

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

V štruktúre obyvateľstva vo vzťahu k ekonomickej aktivite, teda podľa produktívnych vekových skupín, prevláda predproduktívna zložka (0-14 r.) nad poproduktívnou zložkou (65+ r.) obyvateľstva, pričom podiel produktívnej zložky je 70,2 %.

Tabuľka 5: Veková štruktúra obyvateľov podľa produktívnych vekových skupín

k 31.12.2021	Počet obyvateľov	Veková štruktúra obyvateľov					
		počet			podiel (%)		
		0-14	15-64	65+	0-14	15-64	65+
Holumnica	939	211	659	69	22,5	70,2	7,3

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Národnostná a konfesionálna štruktúra

Národnostné zloženie obyvateľstva Holumnice bolo v čase Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2021 takmer homogénne, keďže v ňom podľa jeho výsledkov výrazne dominovala slovenská národnosť s 93,1 % obyvateľov (861 z 925 osôb). Vyššie zastúpenie mala aj rómska (40 obyvateľov) národnosť.

Tabuľka 6: Štruktúra obyvateľov podľa národnosti

Národnosť	Počet obyvateľov	Podiel (%)
slovenská	861	93,1
maďarská	3	0,3
rómska	40	4,3
česká	5	0,5
ukrajinská	1	0,1
nemecká	2	0,2
bulharská	1	0,1
nezistená	12	1,3
SPOLU	925	100,0

Zdroj: SODB 2021

Tieto výsledky sú však veľmi skreslené, nakoľko obyvatelia rómskej národnosti majú tendenciu hlásiť sa (z rôznych dôvodov) najmä k slovenskej národnosti (ale aj iným). Podľa kvalifikovaného odhadu publikovaného v Atlase rómskych komunít (2019) žilo v obci Holumnica v čase výskumu z celkového počtu 926 obyvateľov 72 % Rómov (664 osôb).

V konfesionálnej štruktúre obyvateľstva v čase Sčítania 2021 výrazne dominovalo rímskokatolícke vierovyznanie s 85,1 % obyvateľov (787 z 925 obyvateľov), vyššie zastúpenie mala aj Evanjelická cirkev augsburského vyznania (5,9 %; 55 obyvateľov). K žiadnemu náboženstvu sa nehlásilo 4,5 % obyvateľov obce (42 osôb) a u 1,3 % obyvateľov (12 osôb) príslušnosť ku konfesiám zistená nebola (SODB 2021).

Tabuľka 7: Štruktúra obyvateľov podľa náboženského vyznania

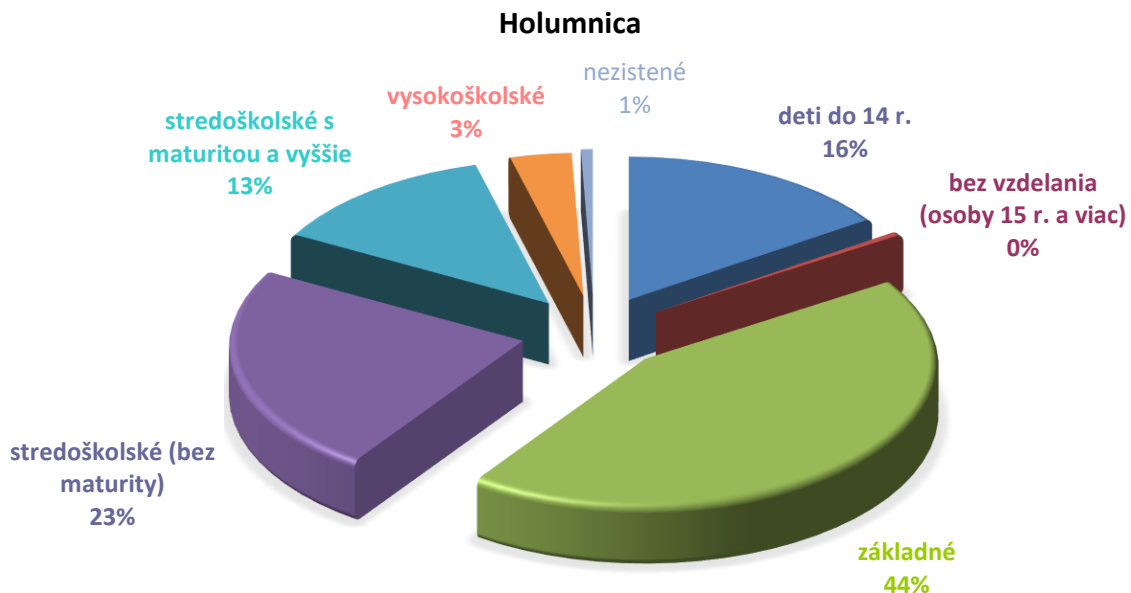
Konfesia	Počet obyvateľov	Podiel (%)
bez náboženského vyznania	42	4,5
Rímskokatolícka cirkev	787	85,1
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	55	5,9
Gréckokatolícka cirkev	9	1,0
Pravoslávna cirkev	3	0,3
Cirkev adventistov siedmeho dňa	13	1,4
ostatné a nepresne určené kresťanské cirkvi	1	0,1
ad hoc hnutia	3	0,3
nezistené	12	1,3
SPOLU	925	100,0

Zdroj: SODB 2021

Vzdelanostná štruktúra

Podľa výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2021 (SODB 2021) malo v tom čase (k 1.1.2021) až 44 % obyvateľov obce ako najvyššie dosiahnuté vzdelanie len základné vzdelanie (tzn. osoby vo veku 15 rokov a viac, ktoré neukončili žiadne vzdelanie + osoby s ukončeným základným vzdelaním). Stredoškolské vzdelanie bez maturity (max. výučný list) malo 23 % a stredoškolské vzdelanie s maturitou a vyššie 13 % obyvateľov Holumnice. Vysokoškolské vzdelanie mali v roku 2021 len tri percentá obyvateľov obce.

Graf 6: Štruktúra obyvateľstva podľa najvyššieho ukončeného vzdelania

Zdroj: SODB 2021

Nezamestnanosť

Výrazným sociálno-ekonomickým javom spojeným s existenciou trhu práce je nezamestnanosť. Tá predstavuje jednak vážny ekonomický problém, pretože reprezentuje stratenú potenciálnu hodnotu celej ekonomiky, no zároveň je i významným sociálnym indikátorom, pretože, ako to dokazujú viaceré

štúdie, je spojená s takými spoločenskými javmi, ako je zvýšená rozvodovosť, kriminalita, zlé mentálne a fyzické zdravie, rôzne sociálno-patologické javy a pod.

Existencia nezamestnanosti má teda silný vplyv na život samotných nezamestnaných. Strata zamestnania prináša pre jednotlivca rôzne negatívne dôsledky, ktoré sa netýkajú len poklesu životnej úrovne, spojeného s poklesom príjmu, ale aj výrazných zmien v každodennom živote, spoločenských vzťahoch, hodnotách, v sociálnych inštitúciách (najmä v rodine). Nezamestnaní majú menej priestoru pre prijímanie zásadných rozhodnutí o svojom živote a menšiu šancu rozvíjať svoje zručnosti. S výskytom nezamestnanosti, najmä dlhodobej, hrozí pre jednotlivca riziko asociálneho správania, spôsobené nadbytkom času, nudou, nedostatkom programu a povinností a vylúčením zo spoločnosti. Medzi najcitlivejšie a najzávažnejšie dôsledky nezamestnanosti patrí výskyt chudoby. Chudoba a nezamestnanosť sú totiž veľmi úzko korelujúce fenomény, spôsobujúce jednotlivcom ťažké sociálne a psychologické dôsledky.

Počet uchádzačov o zamestnanie sa v obci Holumnica za posledných 10 rokov pohyboval v rozmedzí 94 až 235. Miera nezamestnanosti sa teda v obci v ostatnom období pohybovala v rozpätí od 24,1 % (2019) po 60,3 % (2012), pričom k 31.12.2021 bola na úrovni 28,7 %. Pre porovnanie, k 31.12.2021 bola miera nezamestnanosti v okrese Kežmarok 18,3 %, v Prešovskom kraji bola na úrovni 11,7 % a v Slovenskej republike 7,4 %. V okolitých okresoch, s ktorými okres Kežmarok susedí, bola nasledovná: Poprad 7,4 %, Levoča 11,3 %, Sabinov 16,0 % a Stará Ľubovňa 9,2 %.

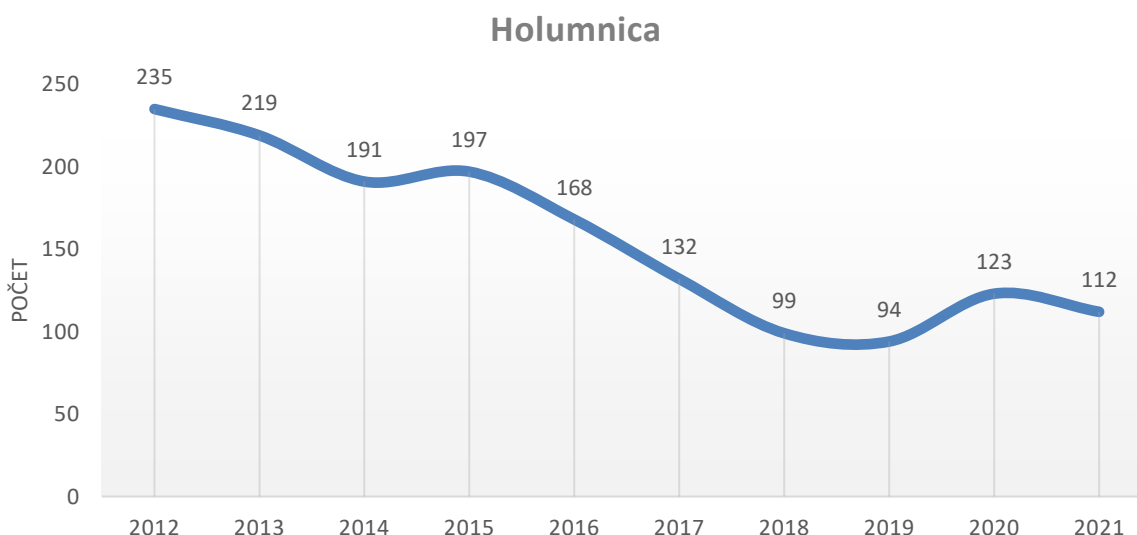
Tabuľka 8: Vývoj nezamestnanosti v obci

k 31.12.	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet UoZ	235	219	191	197	168	132	99	94	123	112
Miera nezamestnanosti* (%)	60,3	56,2	49,0	50,5	43,1	33,8	25,4	24,1	31,5	28,7

* Na výpočet miery nezamestnanosti bol použitý zatiaľ jediný dostupný údaj o ekonomicky aktívnom obyvateľstve v obci (dostupný v čase spracovania týchto údajov), ktorý pochádza zo Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2011.

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, UPSVaR, vlastné spracovanie

Graf 7: Počet evidovaných UoZ v rokoch 2012-2021 (k 31.12.)

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, UPSVaR, vlastné spracovanie

Na konci roku 2021 bolo v obci Holumnica prostredníctvom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny evidovaných 112 uchádzačov o zamestnanie. Z tohto počtu bolo 52 mužov (46,4 %) a 60 žien (53,6 %). Ako ukazuje nasledujúca tabuľka, problémy s nezamestnanosťou majú v obci všetky vekové skupiny

obyvateľstva. Neexistuje žiadna veková skupina, ktorá by bola v porovnaní s inými výraznejšie marginalizovaná (samozrejme, do tohto porovnania neberieme do úvahy vekovú skupinu do 19 rokov, keďže sa reálne jedná spravidla len o 2 ročníky – 18 a 19 ročných UoZ a rovnako ani vekovú skupinu nad 60 rokov, keďže pri tejto sa reálne jedná len o 3 ročníky – 60, 61 a 62 ročných UoZ).

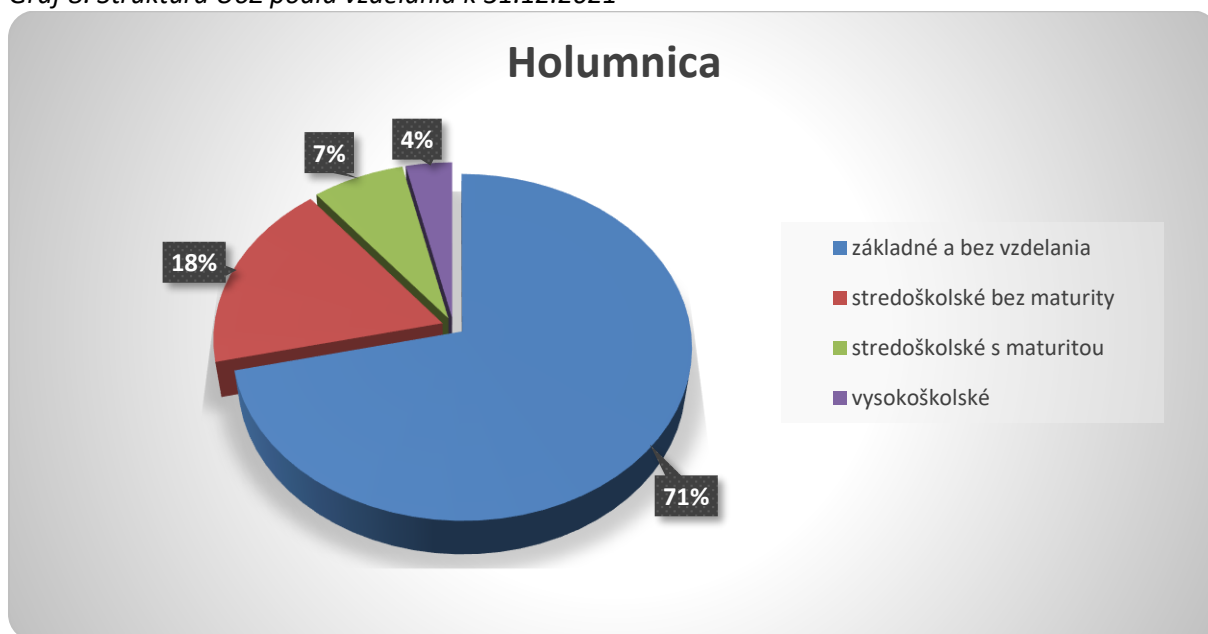
Tabuľka 9: Štruktúra UoZ podľa veku k 31.12.2021

do 19 r.		20-29 r.		30-39 r.		40-49 r.		50-59 r.		nad 60 r.		UoZ spolu	
počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
4	3,6	20	17,9	28	25,0	28	25,0	23	20,5	9	8,0	112	100

Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

Vo všeobecnosti možno konštatovať, že so zvyšujúcim stupňom dosiahnutého vzdelania sa pre jednotlivých obyvateľov zvyšuje pravdepodobnosť uplatnenia na trhu práce. Z tohto hľadiska je v Holumnici veľmi negatívnou skutočnosť, že zo 112 uchádzačov o zamestnanie na konci roku 2021 bolo až 71 % UoZ (80 osôb) s najvyšším ukončeným vzdelaním základným alebo bez vzdelania.

Graf 8: Štruktúra UoZ podľa vzdelania k 31.12.2021

Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

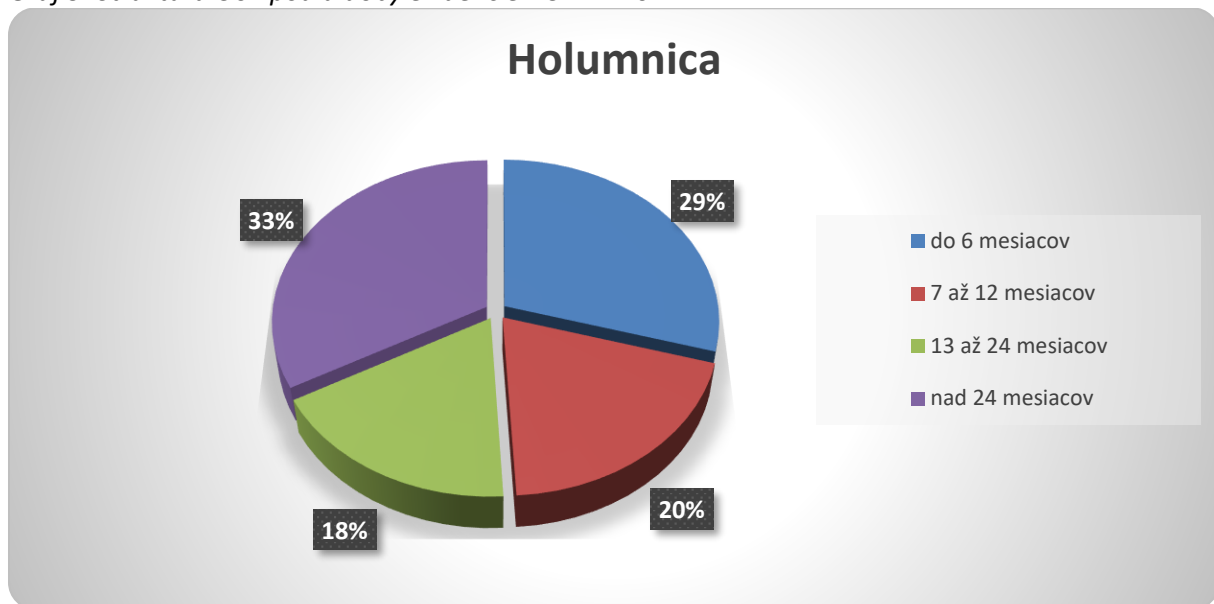
Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa doby evidencie patrí medzi najvýznamnejšie parciálne indikátory, poukazujúce na „zdravie“ ekonomickej a sociálnej sféry v tom – ktorom regióne. S nepriaznivou štruktúrou UoZ podľa doby evidencie (tzn. s vysokým podielom dlhodobo nezamestnaných osôb – nad 12 mesiacov) sa spájajú výrazné problémy ekonomického a sociálneho charakteru (vysoké sociálne dávky, „neschopnosť“ zamestnať takýchto obyvateľov, chudoba, sociálno-patologické javy a pod.). Z hľadiska štruktúry uchádzačov o zamestnanie podľa doby evidencie sa sleduje predovšetkým podiel dlhodobo nezamestnaných osôb na celkovom počte uchádzačov o zamestnanie, keďže dlhodobá nezamestnanosť patrí medzi výrazne negatívne ukazovatele socioekonomického rozvoja (resp. zaostalosti) daného regiónu.

V Slovenskej republike sa podiel krátkodobo nezamestnaných (menej ako 7 mesiacov) v roku 2021 pohyboval na úrovni cca 35 %, podiel strednodobo nezamestnaných (7 – 12 mesiacov) na úrovni cca 18 % a podiel dlhodobo nezamestnaných až okolo úrovne 47 % (pričom Slovenská republika a špeciálne regióny východného Slovenska vykazujú dokonca najvyšší podiel dlhodobo nezamestnaných obyvateľov v rámci všetkých regiónov Európskej únie). V Holumnici bol k 31.12.2021 podiel dlhodobo

nezamestnaných obyvateľov (nad 12 mesiacov) až 51 %, pričom až 33 % (37 UoZ) z celkového počtu UoZ bolo nezamestnaných viac ako 2 roky.

Graf 9: Štruktúra UoZ podľa doby evidencie k 31.12.2021

Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa klasifikácie zamestnaní (KZAM) nám zatrieduje nezamestnaných do skupín podľa toho, aký charakter malo pracovné miesto, ktoré zaujímal terajší uchádzač o zamestnanie bezprostredne pred tým, než bol zaradený do evidencie uchádzačov o zamestnanie. Jednotlivé zamestnania sú v KZAM rozdelené do tried podľa charakteru práce, zložitosti, zodpovednosti a kvalifikačnej náročnosti práce. Pri KZAM sa dôraz kladie na charakter pracovného miesta a nie na to, či zamestnanec v konkrétnom zamestnaní je viac alebo menej kvalifikovaný ako iný zamestnanec v rovnakom zamestnaní.

Najvyšší podiel v štruktúre UoZ podľa KZAM majú v Holumnici pomocní a nekvalifikovaní pracovníci (65 UoZ zo 112; 58,0 %). Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci sú tí UoZ, ktorí v poslednom zamestnaní vykonávali práce vyžadujúce si vedomosti na úrovni základnej školy (ako napr. jednoduché a rutinné práce vyžadujúce ručné nástroje a fyzickú silu – upratovanie, čistenie, kopanie jám, zemetanie ulíc, stráženie majetku, ručné balenie, manipulácie s nákladmi, dokladanie tovaru, pomocné práce, likvidovanie odpadov a pod.).

Druhú najvýznamnejšiu skupinu tvoria osoby bez pracovného zaradenia (17 zo 112 UoZ; 15,2 %). To sú najmä tie osoby, ktoré predtým nikde nepracovali (teda absolventi, ženy, ktoré boli hneď po skončení štúdia na materskej/rodičovskej dovolenke, dlhodobo nezamestnané osoby, ktoré si doteraz žiadne zamestnanie nenašli a pod.).

Tabuľka 10: Štruktúra UoZ podľa KZAM k 31.12.2021

Trieda KZAM	Počet UoZ	Podiel (%)
0 - Príslušníci ozbrojených síl	0	0,0
1 - Zákonodarcovia, riadiaci pracovníci	0	0,0
2 - Špecialisti	1	0,9
3 - Technici a odborní pracovníci	0	0,0
4 - Administratívni pracovníci	1	0,9
5 - Pracovníci v službách a obchode	9	8,0
6 - Kvalifikovaní pracovníci v poľnohospodárstve, lesníctve a rybárstve	0	0,0
7 - Kvalifikovaní pracovníci a remeselníci	3	2,7
8 - Operátori a montéri strojov a zariadení	16	14,3
9 - Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	65	58,0
N/A - neurčené	17	15,2
Spolu	112	100,0

* klasifikácia zamestnaní je vytvorená v súlade s medzinárodnou štandardnou klasifikáciou zamestnaní ISCO-08
Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

Domový a bytový fond

Charakteristika bytového fondu v Holumnici je dobrá. V čase Sčítania 2021 (SODB 2021) sa v obci nachádzalo spolu 147 domov, v ktorých bolo 176 bytov. V štruktúre domového fondu prevládali predovšetkým rodinné domy (137 domov; 93,2 %). V obci sa nachádza aj 5 bytových domov, z toho 2 bytové domy sú vo vlastníctve obce. V týchto dvoch obecných bytových domoch sa nachádza spolu 14 nájomných bytov (2x7).

Napojenie na verejný vodovod priamo v dome malo v tom čase 128 domov (87,1 %). Žiadnu vodovodnú prípojku nemali len 2 domy (1,4 %). Pripojenie na verejnú kanalizačnú sieť malo až 138 domov (93,9 %), pričom len 4 domy (2,7 %) boli úplne bez kanalizácie (tzn. ani verejná kanalizácia, septik, žumpa, ani domová čistička). V obci sa nachádzajú najmä veľmi veľké byty (s 5 a viac obytnými miestnosťami). Väčšina domov v obci bola postavená počas socializmu.

Tabuľka 11: Počet domov podľa typu domu

Typ domu	Počet domov	Podiel (%)
rodinný dom	137	93,2
bytový dom	5	3,4
polyfunkčná budova	0	0,0
ostatné budovy na bývanie	0	0,0
neskolaudovaný rodinný dom	0	0,0
núdzový objekt, neurčený na bývanie	0	0,0
inštitucionálne alebo kolektívne zariadenia	2	1,4
ostatné	3	2,0
nezistený	0	0,0
SPOLU	147	100,0

Zdroj: SODB 2021

Tabuľka 12: Štruktúra domov podľa typu vodovodnej prípojky

	v dome - z verejnej siete	v dome - vlastná	mimo domu - z verejnej siete	mimo domu - vlastná	bez prípojky	nezistený	Spolu
Počet domov	128	14	0	1	2	2	147
Podiel (%)	87,1	9,5	0,0	0,7	1,4	1,4	100,0

Zdroj: SODB 2021

Tabuľka 13: Štruktúra domov podľa typu kanalizačného systému

	septik, žumpa	prípojka na kanalizačnú sieť	domáca čistička odpadových vôd	bez kanalizácie	nezistený	Spolu
Počet domov	3	138	0	4	2	147
Podiel (%)	2,0	93,9	0,0	2,7	1,4	100,0

Zdroj: SODB 2021

Tabuľka 14: Byty podľa obytných miestností

	1 obytná miestnosť	2 obytné miestnosti	3 obytné miestnosti	4 obytné miestnosti	5 a viac obytných miestností	nezistené	Spolu
Počet bytov	0	14	23	47	90	2	176
Podiel (%)	0,0	8,0	13,1	26,7	51,1	1,1	100,0

Zdroj: SODB 2021

Tabuľka 15: Domy podľa obdobia výstavby

	pred r. 1919	1919-1945	1946-1960	1961-1980	1981-2000	2001-2010	2011-2015	2016 a neskôr	nezistené	Spolu
Počet domov	9	30	19	42	27	12	2	4	2	147
Podiel (%)	6,1	20,4	12,9	28,6	18,4	8,2	1,4	2,7	1,4	100,0

Zdroj: SODB 2021

Mimoriadne dôležitým faktorom z pohľadu rozvoja obce (nielen z pohľadu rozvoja individuálnej bytovej výstavby, ale z pohľadu komplexného rozvoja – tzn. napr. aj poľnohospodárstva, budovania infraštruktúry, prípadných nájomných vzťahov k pozemkom a pod.) je jednoduchosť / resp. komplikovanosť vlastníckej štruktúry pozemkov v katastri obce. V tejto súvislosti možno konštatovať, že štruktúra vlastníckych vzťahov k pozemkom v katastri obce Holumnica je výrazne zjednodušená,

nakoľko zhruba na polovici katastra už bol vykonaný projekt pozemkových úprav. Komplikovanú štruktúru vlastníckych vzťahov k pozemkom (obrovský počet parciel; väčšina parciel zapísaná v registri „E“; obrovské množstvo spoluvlastníkov na jednotlivých parcelách a pod.) je ešte potrebné odstrániť vo východnej (hornatej) časti katastra obce, v Levočských vrchoch (bývalý vojenský obvod Javorina).

Dopravná infraštruktúra

Obec Holumnica leží na 1,0 kilometri cesty III. triedy č. 3099, ktorá spája cestu I. triedy č. 77 (táto cesta prebieha západovo-východným smerom v dĺžke 97 km, spája Spišskú Belú cez Bardejov so Svidníkom) s obcou Ihľany. Z aspektu pripojenia na cesty I. triedy je teda poloha Holumnice veľmi výhodná, keďže tá leží v bezprostrednej blízkosti cesty I/77. Najdôležitejším dopravným uzlom pre obec Holumnica je mesto Poprad, na území ktorého sa nachádzajú zastávky medzinárodnej autobusovej i železničnej prepravy ako i medzinárodné letisko a okolo ktorého tiež prechádza najdôležitejšia dopravná tepna Slovenska – diaľnica D1. Linky autobusovej dopravy zabezpečujú pre obyvateľov obce spojenie s okolím.

Miestne komunikácie v Holumnici majú prevažne bezprašnú povrchovú úpravu s rôznym šírkovým usporiadaním. Kvalita miestnych komunikácií je na pomerne dobrej úrovni, rekonštruovať ostáva len niektoré krátke úseky ciest. Odstavné plochy pre osobné automobily sa v obci nachádzajú len v jej centrálnej časti pri obecnom úrade a pri zdravotnom stredisku (kvôli vyššej koncentrácii automobilov je preto vhodné vybudovať ďalšie odstavné plochy). Chodníky sú v obci vybudované pozdĺž celej cesty III/3099, väčšinou obojstranne (aktuálne sa rekonštruujú). Okrem toho sú chodníky vybudované aj popri niektorých miestnych komunikáciách v obci.

Katastrom obce Holumnica prechádza železničná trať (s vybudovanou zastávkou), spájajúca (o. i.) Poprad so Starou Ľubovňou. Táto železničná trať však má len regionálny význam, najbližšia železnica celoštátneho a medzinárodného významu sa nachádza v Poprade. Pomerne blízko sa nachádzajú letiská medzinárodného významu. Menšie letisko sa nachádza v Poprade, odkiaľ však lieta len málo pravidelných liniek a kde sa uskutočňujú poväčšine len charterové lety. Ďalšie letisko sa nachádza v Košiciach, to ponúka širšie možnosti spojenia s Európou ako Poprad. Veľký význam má však letisko Kraków-Balice, z ktorého množstvo operujúcich leteckých spoločností zabezpečuje spojenie s väčšinou Európy.

Technická infraštruktúra

V Holumnici je vybudovaný verejný vodovod, kanalizácia, ČOV a obec je taktiež plynofikovaná. Verejný vodovod prevádzkuje PVPS, a.s. Obec má vybudovanú dažďovú aj splaškovú kanalizáciu. Dažďová kanalizácia ústi do Holumnického potoka, odpadové vody zo splaškovej kanalizácie sú spracovávané v miestnej ČOV, ktorej prevádzkovateľom je obec. ČOV si však už kvôli svojej zastaranosti vyžaduje rekonštrukciu technologického vybavenia (zrekonštruovaná bola len strecha budovy ČOV). Z pohľadu zásobovania teplom obyvatelia využívajú plynové kotly alebo vlastné kotolne, poväčšine na drevo. Všetky časti obce sú plne elektrifikované a v obci taktiež funguje verejné osvetlenie, ktoré bolo z dôvodu energetickej náročnosti kompletne zrekonštruované a zaviedli sa energeticky úsporné svetelné body (LED). Rovnako bol kompletne zrekonštruovaný aj obecný rozhlas. Mobilný signál je v obci dostupný od všetkých mobilných operátorov a dostupné je tiež internetové pripojenie.

Tabuľka 16: Vybavenie technickou infraštruktúrou

Technická infraštruktúra	
vodovod	áno
kanalizácia	áno
ČOV	áno
plyn	áno
elektrina, verejné osvetlenie	áno
obecný rozhlas	áno
mobilný operátor	áno
internet	áno

Zdroj: Obecný úrad

Zdravotnícka a sociálna infraštruktúra, služby

V obci sa nachádza ambulancia praktického lekára pre dospelých, praktického lekára pre deti a dorast, gynekologická ambulancia a tiež lekárne. Tieto sídli v budove zdravotného strediska, ktorého exteriér už bol zrekonštruovaný – je však potrebné zrekonštruovať aj interiér tejto budovy. Najbližšia stomatologická ambulancia sa nachádza v Podolínci. Ostatné špecializované zdravotnícke ambulancie sa nachádzajú najbližšie v Kežmarku, Poprade a v Starej Ľubovni, kde sú lokalizované aj nemocnice. Záchranná zdravotná služba s územnou pôsobnosťou pre Holumnicu sídli v Spišskej Belej.

Najbližšia stanica Hasičského a záchranného zboru (profesionálnych hasičov) sídli v Kežmarku. Jej územnou pôsobnosťou je celé územie okresu Kežmarok a obce Haligovce a Veľká Lesná z okresu Stará Ľubovňa. V Holumnici funguje taktiež Dobrovoľný hasičský zbor, ktorý v prípade mimoriadnej udalosti v obci spolupracuje s profesionálnymi hasičmi. Svoje prostriedky má uskladnené v budove hasičskej zbrojnice, ktorej interiér je však potrebné rekonštruovať.

V Holumnici sa nachádza pobočka pošty, ako aj viaceré predajne zmiešaného tovaru. Najbližšia pobočka banky, bankomat a čerpacia stanica sa nachádzajú v Podolínci, najbližšia pobočka zdravotnej poisťovne v Kežmarku. Okrem vyššie uvedených základných zariadení a služieb sociálnej infraštruktúry sa v obci nachádzajú (resp. sú pre obyvateľov dostupné) napr. aj pomocné a dokončovacie stavebné práce, prípravné práce k realizácii stavby, obrábanie kovov, služby v poľnohospodárstve a iné.

Tabuľka 17: Základné parametre zdravotníckej a sociálnej infraštruktúry (2022)

Praktický lekár pre dospelých	áno	Zariadenie sociálnych služieb	nie
Praktický lekár pre deti a dorast	áno	Pošta	áno
Stomatologická ambulancia	nie	Predajňa zmiešaného tovaru	áno
Gynekologická ambulancia	áno	Bankomat	nie
Lekárne	áno	Stanica Hasičského a záchr. zboru	nie
Záchranná zdravotná služba	nie	Dobrovoľný hasičský zbor obce	áno

Zdroj: Obecný úrad

Z hľadiska poskytovania sociálnych služieb (na základe zákona o sociálnych službách) zabezpečuje obec Holumnica svojim obyvateľom nasledovné sociálne služby a sociálnu pomoc:

- **posudková činnosť na účely odkázanosti na sociálnu službu:** povinná činnosť, ktorú obec v prípade potreby zabezpečuje na základe zákona o sociálnych službách;
- **základné sociálne poradenstvo:** v prípade potreby poskytovanie potrebných informácií jednotlivcom;
- **opatrovateľská služba:** sociálna služba poskytovaná obcou terénnou formou na neurčitý čas fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej II podľa prílohy č. 3 zákona o sociálnych službách a tiež fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a

základných sociálnych aktivitách podľa prílohy č. 4 tohto zákona. Ide teda najmä o pomoc osobám, ktoré majú zníženú sebestačnosť z dôvodu veku, chronického ochorenia alebo zdravotného postihnutia a sú odkázaní na pomoc inej osoby pri úkonoch sebaobsluhy (osobná hygiena, stravovanie, pomoc pri vyzliekaní a obliekaní, pomoc pri chôdzi), úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť (nákup, príprava jedla, upratovanie, pranie, žehlenie) a pri základných sociálnych aktivitách (sprievod na lekárske vyšetrenie, vybavenie úradných záležitostí). Obec Holumnica túto službu poskytuje terénnou formou, aktuálne ju poskytuje 1 klientovi prostredníctvom 1 opatrovateľky (0,5 úväzok);

- **komunitné centrum:** v komunitnom centre sa okrem komunitnej práce a komunitnej rehabilitácie fyzickej osobe ohrozenej sociálnym vylúčením alebo obmedzením jej schopnosti spoločensky sa začleniť a samostatne riešiť svoje problémy z dôvodu zotrúvania v priestorovo segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby
 - a) poskytuje
 - základné sociálne poradenstvo,
 - pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov,
 - pomoc pri príprave na školské vyučovanie a sprevádzanie dieťaťa do a zo školského zariadenia,
 - b) vykonáva preventívna aktivita,
 - c) zabezpečuje záujmová činnosť.
- **terénna sociálna práca:** jej hlavným cieľom je komplexné riešenie sociálnej exklúzie marginalizovaných skupín občanov žijúcich v obci. Prostredníctvom terénnej sociálnej práce obec systematicky prispieva k zlepšeniu kvality života jednotlivcov a rodín v riziku sociálneho vylúčenia. V roku 2022 túto činnosť v obci vykonáva 1 terénny sociálny pracovník a dvaja asistenti TSP;

V obci nepôsobia žiadni iní verejní ani neverejní poskytovatelia sociálnych služieb. Okrem vyššie uvedených služieb, zabezpečovaných na základe zákona o sociálnych službách, zabezpečuje obec Holumnica pre svojich obyvateľov na úseku sociálnych vecí a v záujme podpory komunitného rozvoja aj iné služby, podporu, pomoc a aktivity (na základe iných zákonov alebo všeobecne záväzných nariadení obce):

- **výkon osobitného príjemcu prídavku na deti, ktoré zanedbávajú povinnú školskú dochádzku:** túto činnosť obec vykonáva v spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny;
- **výkon osobitného príjemcu dávky v hmotnej núdzi:** túto činnosť obec vykonáva v spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny;
- **donáška obedov a liekov seniorom a ŤZP osobám:** pomoc osobám, ktoré si nevedia zabezpečiť obed vlastnou cestou; Ide o službu spojenú s prípravou, výdajom a rozvozom stravy do domácností, ako aj s dovozom liekov, ktorú obec na požiadanie zabezpečuje imobilným osobám alebo osobám so zníženou schopnosťou pohybu;
- **menšie obecné služby:** služba poskytovaná v spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, cieľom ktorej je udržiavať u miestnych dlhodobo nezamestnaných obyvateľov pracovné návyky;
- **miestne občianske poriadkové služby (bývalé rómske občianske hliadky):** služba poskytovaná v spolupráci s Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, ktorej cieľom je (o. i.) zabezpečiť udržiavanie verejného poriadku a bezpečnosti v obci, podporovať komunitný rozvoj a znižovať trestnú činnosť v rámci protispoločenských konaní. Okrem hlavných cieľov sa v rámci spoločenského dialógu taktiež buduje vzťah medzi rómskym a nerómskym obyvateľstvom obce. V rámci tohto projektu získavajú v obci zamestnanie príslušníci marginalizovaných rómskych komunití;
- **iné opatrenia aktívnej politiky trhu práce (napr. podľa § 50 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti):** služby poskytované v spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, cieľom ktorých je udržiavať, resp. rozvíjať u nezamestnaných obyvateľov pracovné návyky;

- **národný projekt inklúzie v materských školách (NP PRIM):** obec je zapojená do tohto národného projektu (NP PRIM II), ktorý je pokračovaním projektu Podpora predprimárneho vzdelávania detí z marginalizovaných rómskych komunít I. (NP PRIM I.). Jeho cieľom je vytváranie inkluzívneho prostredia v materskej škole a zlepšenie spolupráce s rodinami detí z MRK, ktoré navštevujú MŠ alebo sa ich deti pripravujú na vstup do MŠ. V rámci tohto projektu môžu byť v MŠ zamestnaní (spravidla z radov príslušníkov MRK) pedagogickí asistenti, odborní zamestnanec, rodičovský asistent a koordinátor inkluzívneho vzdelávania, pričom mzdy týchto zamestnancov sú hradené z projektu;
- **návšteva jubilantov, rôzne posedenia s dôchodcami:** aktivita samosprávy pre seniorov v záujme podpory ich integrácie a aktívnej účasti na živote obce;
- **sociálnoprávna ochrana detí a sociálna kuratela:** obec pri výkone svojej samosprávnej pôsobnosti na úseku sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately zabezpečuje rodine, maloletému dieťaťu, mladému dospelému a iným dospelým osobám ochranu a starostlivosť. V prípade umiestnenia maloletého dieťaťa do ústavnej starostlivosti spolupôsobí pri obnove rodinných pomerov za účelom návratu dieťaťa do prirodzeného rodinného prostredia a vyhľadáva fyzické osoby, ktorým by bolo možné zveriť dieťa do starostlivosti. Poskytuje pomoc mladému dospelému po skončení ústavnej starostlivosti pri zabezpečení bývania a zamestnania. Pomoc na úseku sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately obec poskytuje povinne za predpokladu, že takáto situácia nastane.

Významnú pomoc pre obyvateľov obce Holumnica na úseku zdravotníctva a sociálnych vecí poskytuje aj spoločnosť Charitas, ktorá prevádzkuje **Agentúru domácej ošetrovateľskej starostlivosti (ADOS)** a ktorej pracovníci poskytujú ošetrovateľskú starostlivosť aj pre osoby žijúce v obci Holumnica. Táto služba ošetrovateľskej starostlivosti sa však už neposkytuje podľa zákona o sociálnych službách – no jej význam je pre obyvateľov, ktorí ju potrebujú, obrovský. ADOS je vo všeobecnosti zariadenie ambulantnej zdravotnej starostlivosti, ktoré poskytuje komplexnú domácu ošetrovateľskú starostlivosť. Vykonáva ju zdravotná sestra v domácom prostredí alebo v inom prirodzenom sociálnom prostredí klienta. Domácu ošetrovateľskú starostlivosť navrhuje pre klienta praktický lekár zdravotnej starostlivosti, s ktorým má táto fyzická osoba uzavretú dohodu o poskytovaní zdravotnej starostlivosti. Môže ju odporučiť aj lekár špecializovanej ambulantnej starostlivosti, ošetrojúci lekár ústavnej zdravotnej starostlivosti alebo ošetrojúca sestra ústavnej zdravotnej starostlivosti. Výkony za túto ošetrovateľskú starostlivosť sú plne hradené zdravotnou poisťovňou klienta, čiže pre klienta sú bezplatné. ADOS poskytuje prostredníctvom zdravotných sestier pacientom zdravotnícke výkony ako napr. ošetrovanie rán, dekubitov, vredov, realizácia odberov, podávanie liekov, infúzií, rehabilitácia a pod.

Školstvo, kultúrno-spoločenský život a šport

V rámci predprimárneho vzdelávania je v obci na adrese Holumnica 121 k dispozícii materská škola, ktorá funguje ako súčasť Základnej školy s materskou školou (ZŠ s MŠ je právny subjekt, ktorého zriaďovateľom je obec Holumnica). Materská škola poskytuje celodennú výchovu a vzdelávanie, v školskom roku 2021/2022 ju navštevuje 21 detí.

V Holumnici sa nachádza aj plne organizovaná základná škola. Popri ZŠ je zriadený (ako organizačná zložka ZŠ) aj školský klub detí (ŠKD), v ktorom majú žiaci školy možnosť absolvovať v popoludňajších hodinách rôzne výchovno-vzdelávacie aktivity. Základnú školu v šk. roku 2021/2022 navštevuje 180 žiakov, pričom tento počet každoročne rastie. Kapacita školy je nateraz aj v blízkej budúcnosti dostačujúca. Škola však nemá vlastnú telocvičňu – v záujme kvalitnejšieho vzdelávania a zdravej výchovy detí je preto potrebné vybudovať ju. Popri ZŠ je zriadená aj školská jedáleň (ŠJ), ktorá žiakom a zamestnancom školy poskytuje školské stravovanie. Okrem školského klubu a školskej jedálne je popri ZŠ zriadené aj centrum voľného času (CVČ), ktoré v šk. roku 2021/2022 navštevuje až 166 žiakov. Navyše, v obci je žiakom dostupná aj základná umelecká škola (ZUŠ), v ktorej majú žiaci možnosť vzdelávať sa v umeleckom smere. Ide o elokované pracovisko ako súčasť Súkromnej základnej

umeleckej školy Rosnička Art. Najbližšie stredné školy, ktoré môžu navštevovať študenti z Holumnice, sa nachádzajú v Kežmarku a Starej Ľubovni.

Obec má v centrálnej časti postavený kultúrny dom, ktorý je stavebne spojený s budovou obecného úradu. Tento je k dispozícii na organizáciu rôznych spoločenských podujatí (svadby, plesy, divadelné predstavenia, smútočné hostiny, rôzne oslavy, schôdze a pod.). V KD a v OcÚ boli zrekonštruované toalety a doplnená výbava kuchyne. Celá táto spoločná budova si však vyžaduje rekonštrukciu. Pre potreby obyvateľov obce je pri obecnom úrade zriadená knižnica.

Kultúrny život v obci nie je veľmi bohatý, v obci sa počas roka koná len niekoľko kultúrno-spoločenských podujatí (samozrejme, s prihliadnutím na aktuálne protipandemické opatrenia v súvislosti s pandemiou COVID-19). Rôzne súťaže, oslavy a podujatia sa organizujú aj pre deti a žiakov v materskej a základnej škole.

Pre potreby športového vyžitia obyvateľov má obec vybudované tri športové zariadenia. V areáli materskej a základnej školy je vybudované detské ihrisko s viacerými preliezkami a tiež multifunkčné ihrisko. Za budovou obecného úradu sa nachádza viacúčelové športové ihrisko s asfaltovanou plochou, ktoré má však v súčasnosti kvôli nevyhovujúcemu stavu zúžené možnosti využívania. V severnej časti obce sa nachádza prírodné futbalové ihrisko. Všetky vymenované ihriská si však vyžadujú rekonštrukciu.

Tabuľka 18: Infraštruktúra kultúry a športu

Kultúrny dom	áno	Telocvičňa	nie
Kino	nie	Športové ihrisko prírodné	áno
Knižnica	áno	Športové ihrisko umelé	áno
Ochotnícky divadelný súbor	nie	Detské ihrisko	áno
Folklorný súbor	nie	Športový klub	nie

Zdroj: Obecný úrad

Podobne ako je tomu v iných vidieckych obciach, aj v Holumnici má významné postavenie v živote obce cirkev, ktorá mala odjakživa významný vplyv na náboženské, kultúrne a spoločenské dianie. V obci sa nachádza pôvodne gotický rímskokatolícky kostol sv. Kataríny Alexandrijskej, ktorý bol do dnešnej podoby prestavaný v 19. storočí. Okrem neho sa v obci nachádza aj evanjelický kostol v barokovo-klasicistickom slohu z roku 1797, zapísaný v registri národných kultúrnych pamiatok. Okrem kostolov sa v centrálnej časti obce nachádza aj neudržiavaný renesančný kaštieľ zo začiatku 17. st. Za obcou sú lokalizované zrúcaniny hradu (v prameňoch uvádzaný aj ako Holumnický zámok), pôvodne v goticko-renesančnom slohu z roku 1500. Ide o blokovú stavbu štvorcového pôdorysu bez veží. Obvodové múry majú štrbinové strieľne a zvyšky štítkovej atiky (Slivinský, Slivinská 2014).

Administratívno-správne služby

Na kvalitu života obyvateľov obce vplýva aj dostupnosť administratívno-správnych služieb subjektov verejnej správy. Možno konštatovať, že čím viac služieb je v obci dostupných, tým väčší je komfort obyvateľstva. Dostupnosť (blízkosť; nízka náročnosť na dochádzku za danými službami, či už z hľadiska vzdialenosti alebo času) administratívno-správnych služieb patrí medzi dôležité faktory ovplyvňujúce migračný pohyb obyvateľstva v obci.

Tabuľka 19: Spádovosť obce k vybraným poskytovateľom administratívno-správnych služieb

Inštitúcia	Miesto poskytovania služieb
Matričný úrad	Spišská Belá
Pracovisko daňového úradu	Kežmarok
Pracovisko Obvodného oddelenia policajného zboru	Spišská Belá
Okresný súd	Kežmarok
Okresný úrad	Kežmarok
Pobočka Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Spišská Belá

Zdroj: vlastné spracovanie

Bezpečnosť v obci

V intraviláne obce je zavedený monitorovací kamerový systém, ktorého súčasťou sú aktuálne 3 kamery. Tie monitorujú priestory okolo obecného úradu. Z hľadiska prevencie kriminality, prípadného protispoločenského správania a v záujme spoľahlivejšieho zisťovania príp. porušení zákona by bolo vhodné existujúci kamerový systém v obci rozšíriť a osadiť ďalšie kamery na monitoring verejných priestranstiev, príp. aj potenciálne problémových úsekov z hľadiska cestnej premávky (napr. prechody pre chodcov a pod.).

Hospodárske pomery

Polohová atraktivita územia

V Slovenskej republike sa v plnej miere uplatňuje západo-východný gradient rozvoja, ktorý je odzrkadlením západo-východného gradientu rozvoja v Európe (v súvislosti s ekonomickou výkonnosťou krajín sa v Európe spomína taktiež severo-južný gradient rozvoja). Na Slovensku sa daná skutočnosť prejavuje tým spôsobom, že najvyspelejšie regióny sa nachádzajú v jeho západnej a najzaostalejšie v jeho východnej časti, pričom úroveň rozvoja smerom od západu na východ postupne klesá² (najmä čo sa týka ukazovateľov ako tvorba HDP, miera nezamestnanosti, ekonomická aktivita obyvateľstva, príjmy obyvateľstva, tvorba nových pracovných miest, ale aj infraštruktúrne vybavenie regiónov, kvalita domového a bytového fondu a pod). Makropolohová atraktivita obce Jurské, ležiacej na východnom Slovensku, je teda z aspektu jej potenciálu pre prítiahnutie investícií do priemyselnej výroby, resp. do prevádzok s vysokým počtom zamestnancov (napr. rôzne centrálné veľkosklady a pod.) veľmi nízka, keďže ekonomicky najrozvinutejšie regióny krajiny sa nachádzajú najmä na západe (s výnimkou funkčných mestských regiónov Košíc a Prešova).

Rovnako ako má obec z makropolohového hľadiska nevýhodnú polohu v menej rozvinutom regióne Spiša, aj z mezopolohového hľadiska je jej lokalizácia pomerne nevýhodná. Poloha obce vo vzťahu k regionálnym ekonomickým centrami a vo vzťahu k dopravnej infraštruktúre nadregionálneho významu (prítomnosť ktorej významne zvyšuje lokalizačný potenciál územia pre rôzne investície) je totižto málo priaznivá. Najvýraznejšími ekonomickými centrami v regióne sú mestá Poprad a Kežmarok. Najmä mesto Poprad s viac ako 50 000 obyvateľmi predstavuje pomerne rozvinutý priemyselný uzol s dominanciou strojárskemu priemyslu, no jeho vzdialenosť od obce je cca 40 km (cca 45 minút jazdy autom). Viacero výrobných podnikov a rôznych služieb sa nachádza aj v Kežmarku. Holumnica síce leží relatívne blízko cesty I. triedy č 77, teda blízko jednej z hlavných komunikačných trás, avšak táto cesta je značne preťažená a najmä v úseku od Spišskej Belej smerom do Kežmarku a Popradu je premávka veľmi prehustená (a pomalá).

² Presnejšie, v súvislosti s úrovňou rozvoja jednotlivých slovenských regiónov sa v odbornej literatúre spomína rozdelenie Slovenska na bohatý (severo) západ a chudobný (juho) východ, pričom región Spiša patrí práve do tej chudobnejšej časti.

Vzhľadom na vyššie uvedené by asi nebolo namieste domnievať sa, že priamo obec Holumnica má veľký potenciál pre prilákanie rôznych významných investícií (napr. do priemyselnej výroby) s vyšším počtom nových pracovných miest. V blízkosti obce sa však nachádzajú viaceré väčšie aj menšie centrá zamestnanosti (najmä Spišská Belá a Podolíneec; vzdialenejšie sú už Kežmarok, Poprad alebo Stará Ľubovňa), ktoré zabezpečujú pracovné príležitosti pre široké okolie a ktoré majú zároveň potenciál tvorby ďalších nových pracovných miest. Obyvateľstvo obce teda môže svoju zamestnanosť riešiť formou dennej dochádzky do zamestnania do okolitých miest.

Polnohospodárstvo, priemysel a ťažba

Polnohospodárska výroba v obci prešla počas posledných desaťročí (a najmä počas obdobia transformácie) obrovským útlmom. Na tento útlm malo vplyv viacero faktorov (napr. z hľadiska rastlinnej výroby - krajina s krátkym vegetačným obdobím, mierne teplým letom a s dlhou a studenou zimou; pôdne pomery; slabšia úrodnosť, vysoké náklady v porovnaní s výnosmi; zmena spoločenských preferencií obyvateľstva – uvoľnenie predchádzajúceho silného puta obyvateľov k pôde; ľahká a cenovo výhodná dostupnosť poľnohospodárskych komodít v obchodoch a pod.).

V štruktúre poľnohospodárskej pôdy v katastri obce dominujú trvalé trávne porasty (382,9 ha). Väčšiu časť poľnohospodárskeho pôdneho fondu zaberá aj orná pôda (183,3 ha). V poľnohospodárskej výrobe má teda vzhľadom k rozsiahlym plochám TTP a ornej pôdy priaznivé podmienky živočíšna aj rastlinná výroba. Malá časť obyvateľstva hospodári na súkromných poliach, na ktorých v rámci samozásobovania pestuje najmä zemiaky, pšenicu a krmoviny. Na svojich hospodárskych dvoroch sa obyvatelia venujú chovu domácich zvierat.

Najväčším subjektom poľnohospodárskej výroby v Holumnici je spoločnosť AT TATRY, s.r.o. Táto spoločnosť sídli v Spišskej Belej, podniká od roku 1996 a v súčasnosti sa zameriava na rastlinnú aj živočíšnu výrobu. Okrem katastrálneho územia obce Holumnica táto spoločnosť hospodári aj v katastrálnych územiach okolitých obcí Podhorany, Toporec, Bušovce, Slovenská Ves, Vojňany, Jurské a miest Spišská Belá a Podolíneec. V Holumnici je aktuálne evidovaný 1 samostatne hospodáriaci roľník. Až polovicu rozlohy katastrálneho územia obce (899,5 ha) zaberajú lesné pozemky, takže tu existujú vhodné podmienky pre výkon poľovníctva. Územie patrí do poľovného revíru Levočské pohorie s výskytom jelenej, srnčej a diviacej zveri. Obhospodaruje ho poľovnícke združenie PZ Kereswald Krížová Ves.

Tabuľka 20: Štruktúra pôdneho fondu (k 31.12.2021; v ha)

Poľnohospodárska pôda						
orná pôda	chmeľnice	vinice	záhrady	ovocné sady	TTP	spolu
183,3	0,0	0,0	7,6	0,0	382,9	573,8
Nepoľnohospodárska pôda						
lesné pozemky	vodné plochy	zastavané plochy a nádvorcia	ostatné plochy		Spolu	
899,5	21,2	25,3	158,2		1 104,2	
Celková výmera územia						1 678,0

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Priemyselná výroba s vyšším počtom zamestnancov sa v obci nenachádza. Súvisí to najmä s nevhodnými lokalizačnými faktormi pre umiestnenie priemyselnej výroby a s chudobnou surovinovou bázou v okolí (jedinou potenciálnou surovinou na spracovanie je drevo – a to je aj využívané, keďže sa v južnej časti obce nachádza stolárska dielňa). Priemyselná výroba sa lokalizuje skôr do sídiel s vyšším počtom obyvateľov. Obyvatelia obce pracujúci v priemysle dochádzajú do práce najčastejšie do priemyselných podnikov v Spišskej Belej a Kežmarku.

Aktuálne (prelom jari/leta 2022) je súkromná spoločnosť v procese vybavovania príslušných povolení a stanovísk na plánovanú ťažbu štrkopieskov v katastri obce. Tieto štrkopiesky by sa, v prípade získania všetkých príslušných povolení, mali ťažiť v povodí rieky Poprad.

Cestovný ruch

Cestovný ruch predstavuje interdisciplinárne odvetvie hospodárstva, na realizácii ktorého sa podieľa mnoho ďalších oblastí, ako sú napr. poľnohospodárstvo (v ostatnom období najmä ekologické poľnohospodárstvo a agroturistika), priemysel, stavebníctvo, služby a pod. Lokalizačné predpoklady cestovného ruchu vyjadrujú príťažlivosť územia pre účastníkov cestovného ruchu, vytvárajú motiváciu pre návštevu danej lokality. Delíme ich na prírodné a umelo vytvorené (kultúrno-správne).

Holumnica má z hľadiska pritiažnutia turistov pomerne dobrú polohu v doline Holumnického potoka na severnom úpätí Levočských vrchov a leží tiež neďaleko najvýznamnejšej oblasti cestovného ruchu na Slovensku – Tatranského národného parku. Okrem tohto národného parku sa v blízkosti obce nachádzajú na Spiši aj mnohé ďalšie prírodné (napr. travertínové jazero vo Vyšných Ružbachoch, NPR Belianske lúky, v Zamagurí Pieninský národný park...) a kultúrnohistorické pamiatky (napr. kaštieľ Strážky, kostoly, hrad a unikátne námestie v Kežmarku, námestie v Levoči, Spišský hrad, Spišská Sobota, Ľubovniansky hrad, skanzen pod Ľubovnianskym hradom a ďalšie). Medzi lokalizačné predpoklady CR patria aj kultúrno-spoločenské a športové podujatia, ktoré taktiež prispievajú k atraktivite okolitého regiónu a významne zvyšujú jeho návštevnosť. Počas roka sa ich v blízkom okolí koná obrovské množstvo. Medzi najvýznamnejšie možno zaradiť medzinárodný festival remesiel a ľudovej kultúry EĽRO v Kežmarku, Mariánsku púť v Levoči, hradné dni na hrade Ľubovňa, Zamagurské folklórne slávnosti, Nestville Open Day v Hniezdom, Hradobranie na Spišskom hrade, ale aj univerzálnu noc múzeí a galérií. Lokalizačné predpoklady cestovného ruchu (prírodné aj umelo vytvorené) v okolitom regióne sú teda na výbornej úrovni.

Okrem lokalizačných predpokladov hrajú veľmi dôležitú úlohu v rámci rozvoja regiónu aj realizačné predpoklady cestovného ruchu, medzi ktoré patrí doprava a materiálno-technická základňa (stravovacie, ubytovacie a športovo-technické zariadenia, zariadenia služieb a obchodu a špeciálne zariadenia). Dopravná infraštruktúra je v regióne na dobrej úrovni. V posledných rokoch prebehla rekonštrukcia mnohých ciest, mostov a chodníkov, čo zabezpečilo zvýšenú kvalitu cestných komunikácií v regióne. Dopravné spojenie s okolitými regiónmi je zabezpečené autobusovou a železničnou dopravou. Zo športovo-technických zariadení sa v regióne nachádza množstvo zjazdoviek, lanoviek a vlekov. Ubytovacie kapacity sú v regióne reprezentované hotelmi (najmä v Tatrách), miestnymi penziónmi a rekreačnými chatami s menším počtom postelí, ktoré sa nachádzajú takmer v každej obci. Najviac stravovacích zariadení s celoročnou prevádzkou sa nachádza v centrách cestovného ruchu – v Tatrách a v mestách (v ktorých je, prirodzene, vyššia koncentrácia obyvateľstva). Poloha Holumnice je teda pomerne dobrá, jej slabou stránkou sú však lokalizačné a realizačné predpoklady rozvoja cestovného ruchu priamo v obci, teda také, ktoré by dokázali pritiahnúť turistov. Obec nemá vybudované žiadne umelé viacúčelové športové ihrisko s kvalitným povrchom a nenachádzajú sa tu ani žiadne komerčné ubytovacie a stravovacie zariadenia. V Holumnici sa nachádzajú tri národné kultúrne pamiatky zapísané v registri národných kultúrnych pamiatok, pomocou ktorých je však (bohužiaľ) len veľmi ťažké zabezpečiť rozvoj cestovného ruchu v obci. Prvou je 1-loďový evanjelický kostol z rokov 1796-1797, ktorého stav je narušený. Druhou pamiatkou je kaštieľ z konca 16. st., nachádzajúci sa v centrálnej časti obce a treťou pamiatkou je zrúcanina hradu nad obcou.

V prípade, že by sa v obci vybudovali rôzne zariadenia cestovného ruchu, tie by vstupovali do ostrého konkurenčného boja so zariadeniami v obciach, ležiacich priamo v národných parkoch, príp. so zariadeniami v bezprostrednej blízkosti kultúrno-historických pamiatok. Aby dokázala obec vo väčšej miere pritiahnúť turistov, musela by vybudovať takú atrakciu cestovného ruchu, ktorá je v širokom okolí jedinečná (príp. nemusela by byť jedinečná atrakcia, muselo by sa však vybudovať viacero vzájomne prepojených zariadení, kvôli ktorým by sa turisti oplatilo zastaviť a ostať). S ohľadom na

vyššie uvedené možno konštatovať, že potenciál rozvoja cestovného ruchu v obci je nízky a že tento bude aj v budúcnosti zohrávať v rozvoji obce Holumnica pravdepodobne len veľmi obmedzenú úlohu.

Finančné hospodárenie

Finančné hospodárenie obce sa realizuje prostredníctvom rozpočtu obce, zostavovaného podľa dikcie § 9 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení na obdobie jedného kalendárneho roka. Pravidlá rozpočtového hospodárenia obce upravuje zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V § 5 uvedeného zákona sú príjmy obce definované nasledovne:

- a) výnosy miestnych daní a poplatkov podľa osobitného predpisu
- b) nedaňové príjmy z vlastníctva a z prevodu vlastníctva majetku obce a z činnosti obce a jej rozpočtových organizácií podľa tohto alebo osobitného zákona,
- c) úroky a iné príjmy z finančných prostriedkov obce,
- d) sankcie za porušenie finančnej disciplíny uložené obcou,
- e) dary a výnosy dobrovoľných zbierok v prospech obce,
- f) podiely na daniach v správe štátu podľa osobitného predpisu,
- g) dotácie zo štátneho rozpočtu na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok a dotácie zo štátnych fondov,
- h) ďalšie dotácie zo štátneho rozpočtu v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok,
- i) účelové dotácie z rozpočtu VÚC alebo z rozpočtu inej obce na realizáciu zmlúv podľa osobitných predpisov,
- j) prostriedky z EÚ a iné prostriedky zo zahraničia poskytnuté na tento účel,
- k) iné príjmy ustanovené osobitnými predpismi.

Obec môže na plnenie svojich úloh použiť aj prostriedky mimorozpočtových peňažných fondov, prostriedky získané z rozdielu medzi výnosmi a nákladmi z podnikateľskej činnosti po zdanení, návratné zdroje financovania a združené prostriedky.

V súlade s § 9 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy zostavuje viacročný rozpočet. Tento viacročný rozpočet predstavuje ekonomický nástroj finančnej politiky obce, v ktorom sú v rámci jej pôsobnosti vyjadrené zámery rozvoja územia a potrieb obyvateľov vrátane programov obce najmenej na tri rozpočtové roky.

Prehľad majetku a zdrojov

Hodnota dlhodobého majetku obce Holumnica k 31.12.2021 bola 2 583 699,96 €. V dlhodobom majetku je teda viazaných 87 % zdrojov obce. Jeho výrazne dominantnú zložku (2 469 468,11 €) tvorí dlhodobý hmotný majetok v podobe pozemkov a najmä stavieb, pomerne významné zdroje má obec aj v dlhodobom finančnom majetku (113 343,85 € - v realizovateľných cenných papieroch a podieloch). Obežný majetok k 31.12.2021 predstavoval 355 320,42 €.

Na konci roku 2021 obec evidovala pohľadávky v celkovej výške 36 155,38 €. Väčšinu tejto sumy predstavovali pohľadávky krátkodobé (30 483,14 €), dlhodobé pohľadávky boli vo výške 5 672,24 €. Celkové záväzky obce k uvedenému dátumu boli vo výške 529 099,28 €. Krátkodobé záväzky (voči dodávateľom, zamestnancom, poisťovniam, daňovému úradu a pod.) boli k 31.12.2021 vo výške 16 382,06 €, dlhodobé záväzky vo výške 287 163,46 € (spolu 303 545,52 €).

Tabuľka 21: Bilancia aktív a pasív k 31.12.2021 (eur; netto)

AKTÍVA	2 967 277,10	PASÍVA	2 967 277,10
Neobežný majetok spolu	2 583 699,96	Vlastné imanie	1 806 994,36
Dlhodobý nehmot. majetok	888,00	Výsledok hospodárenia	1 806 994,36
Dlhodobý hmotný majetok	2 469 468,11	-minulé roky	1 692 334,08
Dlhodobý finančný majetok	113 343,85	-účtovné obdobie	114 660,28
Obežný majetok spolu	355 320,42	Závazky súčet	529 099,82
Zásoby	48,00	Rezervy	500,00
Zúčtovanie medzi subj. VS	1 067,63	Zúčtovanie medzi subjektmi VS	160 213,31
Pohľadávky	36 155,38	Závazky	303 545,52
Finančné účty	318 049,41	Bankové úvery a ostatné	64 840,99
Časové rozlíšenie	28 256,72	Časové rozlíšenie	631 182,92

Zdroj: Súvaha k 31.12.2021

Príjmy a výdavky obce

Celkové príjmy obce v roku 2021 boli vo výške 657 400,61 €. Dominantnú zložku tejto sumy predstavovali daňové výnosy samosprávy vo výške 384 412,67 €, výnosy z poplatkov mala obec v roku 2021 vo výške 22 556,49 € (spolu 406 969,16 €). Nemalé zdroje predstavovali aj ostatné výnosy z prevádzkovej činnosti (65 916,64 €).

Celkové výdavky obce v roku 2021 boli vo výške 542 740,33 €. Osobné náklady (mzdy a odvody zamestnancov) boli vo výške 229 486,15 €, prevádzkové výdavky obce za spotrebované nákupy a služby boli vo výške 138 726,37 € (nákupy 63 230,81 €, služby 75 495,56 €). Tieto výdavky predstavujú finančné zdroje na bežný chod samosprávy, sú spotrebované bez toho, aby prinášali priamy efekt pre rozvoj obce. V roku 2021 dosiahla obec Holumnica kladný hospodársky výsledok vo výške 114 660,28 € po zdanení.

Tabuľka 22: Náklady a výnosy v roku 2021

Náklady	eur
Spotrebované nákupy	63 230,81
Služby	75 495,56
Osobné náklady	229 486,15
Dane a poplatky	3 614,09
Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť	143 304,29
Odpisy, rezervy a opravné položky z prevádzkovej činnosti a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	20 342,00
Finančné náklady	7 267,43
Spolu	542 740,33
Výnosy	eur
Tržby za vlastné výkony a tovar	18 459,44
Daňové a colné výnosy a výnosy z poplatkov	406 969,16
Ostatné výnosy z prevádzkovej činnosti	65 916,64
Zúčtovanie rezerv a opravných položiek z prevádzkovej činnosti a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	500,00
Finančné výnosy	102,45
Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov v obciach, VÚC a v rozpočtových organizáciách a príspevkových organizáciách zriadených obcou alebo VÚC	165 452,92
Spolu	657 400,61
VÝSLEDOK HOSPODÁRENIA po zdanení	114 660,28

Zdroj: Výkaz ziskov a strát obce Holumnica k 31.12.2021

Ex-post hodnotenie predchádzajúceho PHSR

Predchádzajúci Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mala obec Holumnica spracovaný na roky 2015-2020 (pričom obecné zastupiteľstvo predĺžilo jeho platnosť do konca roku 2022). V ňom mala zadefinované 3 priority a v rámci nich viacero opatrení, obsahujúcich projekty a aktivity rôzneho charakteru.

Celkovo bolo zadefinovaných 25 projektov / aktivít, z toho 8 v hospodárskej oblasti, 14 v sociálnej a 3 v environmentálnej oblasti. Z 25 projektov / aktivít sa podarilo úplne zrealizovať 4, čiastočne sa zrealizovalo 11 a vôbec sa nezrealizovalo 7 projektov / aktivít. Ďalšie 3 projekty / aktivity sa realizujú priebežne. Možno teda konštatovať, že plnenie predchádzajúceho PHSR bolo pomerne úspešné.

Ex-ante hodnotenie stavu projektovej pripravenosti investícií

Cieľom Ex – ante hodnotenia stavu projektovej pripravenosti investícií je analyzovať súčasný stav pripravenosti investičných zámerov a možnosti ich financovania z rôznych zdrojov. V nasledujúcom formulári sú uvedené len tie investičné zámery, na ktoré má obec v čase vypracovania tohto PHSR (jar 2022) už spracovanú príslušnú dokumentáciu (resp. už má podanú žiadosť o NFP a čaká na vyhodnotenie). Súhrn všetkých investičných aj neinvestičných zámerov obce na nasledujúce obdobie je uvedený v ďalšej časti dokumentu (pozri najmä formuláre P1, P2 a F2).

Formulár 4 (A7): Ex - ante hodnotenie stavu projektovej pripravenosti investícií

Ex-ante hodnotenie - stav projektovej pripravenosti investícií k termínu vypracovania nového PHSR (pipe_line)																				
v tis. EUR																				
por. č.	Politika – oblasť*	Názov investície	Klasifikácia stavby - triedy	Rok začatia-plán	Technická príprava mesiac/rok	Cena podľa stavebného zámeru		Navrhovaný objem finančných prostriedkov v príslušnom roku spolu			Finančné prostriedky podľa zdrojov									
				Rok dokončenia-plán		ÚR:	Celkom	Z toho stavebná časť	Rok	Objem fin. prostriedkov celkom	Z toho verejné investície	Štátny rozpočet	Rozpočet samosprávneho kraja	Rozpočet obce	Štátne účelové fondy	Úvery so zárukou štátu	Rozpočet EÚ	Kód OP	Súkr. zdroje	Iné zdroje
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
1	H	Výstavba odstavných plôch pre osobné automobily	2112 - Miestne komunikácie	2023	-	140,0	140,0	2023	140,0	140,0										
2	H	Výstavba cyklistických chodníkov v katastri obce	2112 - Miestne komunikácie	2024-2025	-	400,0	400,0	2024 - 2025	400,0	400,0										
3	H	Rekonštrukcia ČOV	2223 – Miestne kanalizácie	2023-2024	-	300,0	N/A	2023 - 2024	300,0	300,0										

4	S	Rozšírenie kamerového systému	-	2023	-	25,0	0,0	2023	25,0	25,0									
5	S	Rekonštrukcia a hradu	1273 - Historické alebo chránené pamiatky	2023-2027	-	210,0	210,0	2023 - 2027	210,0	210,0									
6	E	Rozvoj odpadového a obehového hospodárstva - obstaranie domácich kompostovacích zásobníkov a nádob na kuchynský odpad	-	2023	-	35,0	0,0	2023	35,0	35,0									

* H – Hospodárska, S – Sociálna, E – Environmentálna politika

Zdroj: MDVRR 2015, obecný úrad

A.II Analýza vonkajšieho prostredia

Vonkajšie prostredie v kontexte tohto Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja predstavuje pre obec tie oblasti, ktoré síce ovplyvňujú jej rozvoj (v rôznej miere, či už významne alebo len okrajovo), avšak obec ich zároveň nedokáže svojou činnosťou nijako ovplyvniť. V makroregionálnej mierke je dôležitým činiteľom rozvoja obce európsky rozvojový koncept „Red octopus“, ktorý stanovuje hlavné rozvojové centrá Európy. Ide o tzv. „červenú chobotnicu“ (pomenovanie podľa tvaru tejto rozvojovej siete), ktorá spája najrozvinutejšie európske sídelné a aglomeračné centrá a centrá, ktoré majú najväčší potenciál ďalšieho rozvoja. Jedno z ramien „červenej chobotnice“ prechádza aj Slovenskom, avšak len jeho juhozápadnou časťou. Holumnica je teda od tohto ramena značne vzdialená.

Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 (KURS 2001) vyhodnotila jednotlivé sídelné centrá Slovenska ako terciárne centrá, t.j. centrá na základe ich terciárnej obslužnosti (úrovne vybavenosti vybranou vyššou občianskou vybavenosťou). Takýmto spôsobom bolo na národnej úrovni vytvorených päť skupín obcí (okrem Bratislavy a Košíc, ktoré stoja samostatne a nepatria do žiadnej skupiny), ktoré naznačujú úroveň obsluhy ako pre vlastné mesto, tak pre jeho zázemie (prvé tri skupiny sa pritom členia na dve podskupiny). Najbližšie centrá osídlenia pre Holumnicu predstavujú mestá Spišská Belá (4. skupina), Kežmarok (2b. skupina), Poprad (1b. skupina), Podolínec (5. skupina), Stará Ľubovňa (3a. skupina), Levoča (3a. skupina) a Spišská Nová Ves (2a. skupina).

Okrem centier osídlenia KURS 2001 na Slovensku stanovila jadrové ťažiská osídlenia, ktoré sú navzájom pospájané rozvojovými osami I. stupňa. Ostatné sídelné centrá sú pospájané osami II. a III. stupňa. Tieto rozvojové a urbanizačné osi sú súčasťou vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry. Podporujú sídelné väzby medzi obcami a rovnovážny sídelný rozvoj vrátane rozvoja vidieka. Vytvárajú podmienky pre dostupnosť k infraštruktúram, zachovanie a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva a zabezpečujú požiadavky, ktoré sú na sídelnú štruktúru kladené z hľadiska ekonomických, sociálnych a environmentálnych potrieb.

Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 stanovuje tri stupne rozvojových osí, ktoré vychádzajú z nasledovných kritérií:

- rozvojová os prvého stupňa – prepája centrá osídlenia prvej skupiny a ťažiská osídlenia prvej úrovne v štáte a porovnateľné centrá mimo hraníc krajiny, zahŕňajúc najmenej jednu cestnú komunikáciu a jednu železnicu rýchlostného typu,
- rozvojová os druhého stupňa – prepája centrá osídlenia druhej skupiny a ťažiská osídlenia druhej úrovne s centrami osídlenia prvej skupiny a ťažiskami osídlenia prvej úrovne, resp. prepája centrá osídlenia druhej skupiny a ťažiská osídlenia druhej úrovne medzi sebou, zahŕňajúc najmenej jednu cestnú komunikáciu a jednu železnicu nadregionálneho významu alebo jednu rýchlostnú cestu,
- rozvojová os tretieho stupňa – prepája stredné centrá a ťažiská osídlenia tretej úrovne navzájom, ako aj ostatné vyhodnocované centrá osídlenia s ostatnými centrami osídlenia druhej skupiny.

Z pohľadu rozvoja územia najdôležitejšia, teda rozvojová os I. stupňa, prepája Bratislavu a Košice (o. i.) severoslovenským dopravným koridorom, čiže najbližšie k Holumnici sa táto os nachádza v oblasti Popradu a Levoče. Z Popradu do Spišskej Belej smeruje rozvojová os II. stupňa, zo Spišskej Belej do Starej Ľubovne je vedená os III. stupňa. Holumnica teda leží v bezprostrednej blízkosti rozvojovej osi III. stupňa.

Veľmi dôležitým aspektom v analýze vonkajšieho prostredia je aj stratégia štrukturálnej politiky Európskej únie a jej priemet do slovenských pomerov. Počas programovacieho obdobia EÚ 2000-2006 (čo pre Slovensko znamenalo roky 2004-2006) používala Európska únia stratégiu regionálnej politiky založenú na rovnomernom prístupe samospráv k štrukturálnym fondom (tzv. „pokropením regiónov investíciami“, kde každá samospráva mala rovnaký prístup k týmto fondom). Od programovacieho obdobia 2007 - 2013 sa však už stratégia regionálnej politiky EÚ zmenila, keďže táto sa už nezamerala na znižovanie regionálnych disparít formou podpory zaostalých regiónov, ale na základe skúseností z regionálneho rozvoja zo západoeurópskych krajín, rozhodla sa posilňovať predovšetkým vytýčené

póly rastu, ktoré sú najviac konkurencieschopné a majú najväčší potenciál rozvoja (týmto opatrením sa taktiež sledovalo posilnenie vonkajšej konkurencieschopnosti EÚ ako celku voči ostatným aktérom vo svetovom hospodárstve). Jednotlivými krajinami vytýčené póly rastu mali byť nositeľmi rozvoja v jednotlivých regiónoch a postupom času by sa rozvoj z týchto pólov rastu mal šíriť do ich bezprostredného okolia (teda do zaostalejších oblastí v ich okolí). Na Slovensku tak boli od programovacieho obdobia 2007-2013 na základe koncepcie územného rozvoja Slovenska stanovené inovačné a kohézne póly rastu (niektoré mestá a obce v ich bezprostrednom zázemí), pričom najväčšia časť podpory zo štrukturálnych fondov smeruje práve do nich.

Výrazným vonkajším rozvojovým impulzom pre oblasť okresu Kežmarok by mohla byť zvýšená podpora zo strany vlády formou investičných stimulov pre tie priame zahraničné investície, ktoré sa realizujú čo najbližšie k tomuto regiónu (keď už nie priamo v ňom). Skúsenosti však ukazujú, že od roku 2002, kedy sa začalo s poskytovaním investičnej pomoci, jednotlivé slovenské vlády touto formou podporovali smerovanie priamych zahraničných investícií primárne do najrozvinutejších regiónov Slovenska (najmä do trojuholníka Bratislava – Trnava – Nitra, do Košíc a oblasti stredného Považia po Žilinu). Do oblasti podtatranského regiónu a do Kežmarku (okresu patriaceho z hľadiska výšky miery nezamestnanosti medzi najproblémovejšie okresy Slovenska) smerovala len malá časť investičnej pomoci vlády (v porovnaní s okresmi, kam išla najväčšia pomoc). Z prostredia investičnej pomoci teda len ťažko očakávať priaznivé rozvojové impulzy pre región v blízkej budúcnosti.

Ďalším rozvojovým impulzom, ktorý by mohol prísť z vonkajšieho prostredia, je (najmä finančná) pomoc vlády pre najmenej rozvinuté okresy, poskytovaná v súlade so zákonom č. 336/2015 Z. z. o podpore najmenej rozvinutých okresov (NRO). Jedným z týchto NRO je aj okres Kežmarok. Podpora v rámci NRO má smerovať najmä na tvorbu nových pracovných miest. Hoci finančný balík, dostupný pre okres v rámci tejto podpory, nie je nejaký obrovský a teda neznamená nejaké výrazné investície, v prípade jeho vhodného využitia môže čiastočne prispieť k rozvoju okresu ako takého (a v rámci neho aj k rozvoju obce Holumnica).

Spomínaná politika územnej podpory vo forme investičnej pomoci a množstvo ďalších faktorov (napr. faktor sídelnej hierarchie, faktor makropolitologickej atraktivity, faktor veľkej dopravnej infraštruktúry, faktor historickej marginality, faktor depresnosti priľahlých prihraničných regiónov a pod.; Korec 2005) prispeli (a naďalej prispievajú) k veľmi nerovnovážnemu regionálnemu vývoju v rámci Slovenska, keď sa medzi jednotlivými jeho regiónmi vytvorili pomerne výrazné regionálne disparity. Vytvorila sa tak významná priestorová polarizácia spoločnosti s existenciou centier na strane jednej a periférií (vnútorných aj prihraničných periférnych regiónov) na strane druhej. Uvedené skutočnosti upozorňujú na veľmi obmedzený potenciál budúceho rozvoja obce Holumnica, prichádzajúci z vonkajšieho prostredia.

Členstvo obce v organizáciách

Obec Holumnica je členom 4 združení, ktoré vznikli za rôznym účelom, majú rôzne ciele a prostredníctvom ktorých sa obec snaží uplatňovať svoje záujmy:

- „Združenie miest a obcí Slovenska“ (ZMOS) – organizácia zastupujúca záujmy samospráv na celoslovenskej úrovni;
- „Regionálne združenie tatranských a podtatranských obcí“ (RZTPO) – združenie obcí tatranského a podtatranského regiónu, presadzujúce záujmy členských obcí;
- „Občianske združenie pre rozvoj regiónu Spiš“ (MAS Spiš) – verejno-súkromné partnerstvo rôznych organizácií (obcí, miest, priemyselných aj poľnohospodárskych podnikov, podnikateľov, občianskych združení, neziskových organizácií, fyzických osôb a pod.), vytvorené za účelom zlepšovania kvality života v území združenia (územie obcí, ktoré sú členmi tohto združenia), posilnenia ekonomického prostredia, zhodnotenia kultúrneho a prírodného dedičstva a podpory trvalo udržateľného rozvoja;
- „Regionálne vzdelávacie centrum Štrba“ (RVC Štrba) – združenie obcí so sídlom v Štrbe. Ide o záujmové združenie obcí so zameraním na vzdelávanie miestnej samosprávy;

Štrukturálne fondy v programovom období 2014-2020 a v období 2021-2027

Jednou z možných ciest získavania finančných prostriedkov na realizáciu investičných akcií (okrem ďalších možných zdrojov, uvedených v časti „Indikatívny finančný plán“) sú Európske štrukturálne a investičné fondy. Napriek tomu, že tieto európske štrukturálne a investičné fondy sú z aspektu regionálneho rozvoja definované ako „doplnkové“ zdroje financovania, v súčasnom modeli regionálnej politiky a nastavenia financovania samospráv sú práve tieto prostriedky z EŠIF hlavným zdrojom financií, bez ktorého by len ťažko boli samosprávy schopné financovať svoje rozvojové investičné projekty. V programovom období EÚ 2014 – 2020 čerpá Slovensko európske štrukturálne a investičné fondy v rámci Cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti a v rámci Cieľa Európska územná spolupráca. Nakoľko v čerpaní eurofondov platí pravidlo n+3, finančné prostriedky z programového obdobia 2014 – 2020 je možné čerpať do konca roku 2023.

V rámci Cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti sa čerpajú financie prostredníctvom nasledujúcich operačných programov:

- Integrovaný regionálny operačný program (OP IROP),
- OP Ľudské zdroje (OP ĽZ),
- OP Integrovaná infraštruktúra (OP II),
- OP Výskum a inovácie (OP VaI),
- OP Kvalita životného prostredia (OP KŽP),
- OP Efektívna verejná správa (OP EVS),
- Technická pomoc,
- Program rozvoja vidieka,
- Rybné hospodárstvo.

V rámci Cieľa Európska územná spolupráca čerpá Slovensko financie prostredníctvom nasledujúcich operačných programov:

Programy cezhraničnej spolupráce

- SK – CZ 2014 – 2020,
- SK – AT 2014 – 2020,
- PL – SK 2014 – 2020,
- SK – HU 2014 – 2020,
- ENI HU – SK – RO – UA 2014 – 2020.

Programy nadnárodnej spolupráce

- Stredná Európa,
- ETC Dunaj.

Programy medziregionálnej spolupráce

- INTERREG,
- ESPON,
- INTERACT,
- URBACT.

V čase vzniku tohto PHSR (jar/leto 2022) ešte nie je schválená Partnerská dohoda medzi Slovenskom a EÚ na nastávajúce programové obdobie 2021 -2027, a teda ani Operačný program Slovensko. Nie je ešte definitívne známe aké konkrétne ciele a priority budú prostredníctvom EŠIF podporované (tieto skutočnosti sú aktuálne predmetom negóciácií medzi SR a EÚ). Z tohto dôvodu nie je možné analyzovať možné zdroje podpory v rámci EŠIF v budúcom programovom období, ktoré by obec Holumnica mohla využiť.

STEEP analýza

Pri stretávaní sa s rôznymi problémami a výzvami je potrebné si uvedomiť, že ich riešenie môže byť v budúcnosti ovplyvnené rôznymi vonkajšími faktormi, ktoré obec nedokáže ovplyvniť. Úlohou STEEP analýzy (analýzy externého prostredia) je napomáhať tvorcom rozhodnutí predvídať budúci možný vývoj a na tieto zmeny sa pripraviť.

Formulár 5 (A8): STEEP analýza

Sociálne	Technologické	Ekonomické	Ekologické	Politické	Hodnoty
Starnutie obyvateľstva , emigrácia mladých ľudí do miest	Úroveň technológie poskytovateľa	Nové trhy a nové príležitosti (napr. cestovný ruch)	Vplyv rôznych subjektov na ŽP	Politika vlády v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti	Zmena postojov k lokálnemu rozvoju
Zmeny postojov a správania – aktívny tretí sektor	Dostupná technológia a využívaná technológia	Klesajúce trhy v niektorých poskytovaných službách	Možnosti obnovy a tvorby ŽP	Štrukturálna politika Európskej únie	Zmena životného štýlu
Zmeny správania obyvateľov	Technológia využívaná obyvateľmi, podnikateľmi	Dostupnosť finančných zdrojov	Politika ŽP	Vojna	Tímová spolupráca
Móda	Kontakt s obyvateľmi prostredníctvom technológie	Daňová politika	Podpora tvorby a ochrany ŽP	Zmena vlády ako výsledok volieb	Osobné hodnoty

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

A.III Zhodnotenie súčasného stavu územia

Zhodnotenie súčasného stavu územia je spracované formou SWOT analýzy. Tá bola vypracovaná na základe auditu rozvojových zdrojov obce.

SWOT analýza

Formulár 6 (A10): SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • výrazne eliminovaná pravdepodobnosť povodní (z dôvodu vybudovaných poldrov v Levočských vrchoch) • rast počtu obyvateľov • pozitívny vývoj prirodzeného pohybu obyvateľstva • pomerne priaznivá veková štruktúra obyvateľstva (v porovnaní s väčšinou obcí SR) • pomerne dobrá kvalita domového fondu • dostupnosť nájomného bývania priamo v obci • čiastočne vykonaný projekt pozemkových úprav • dobrá kvalita miestnych komunikácií • kompletne vybudovaná základná technická infraštruktúra (vodovod, kanalizácia, ČOV, plyn) • aktivita samosprávy pri poskytovaní sociálnych služieb • aktívna participácia samosprávy obce (finančná) na poskytovaní opatrovateľskej služby • školy a školské zariadenia pre predprimárne a primárne vzdelávanie dostupné priamo v obci • viaceré športoviská na realizáciu rôznych športov • intenzívne využívanie poľnohospodárskej pôdy v katastri obce • dobré finančné hospodárenie obce • aktivita a výborná pripravenosť obce na získanie financií na realizáciu investičných akcií z externých dotačných zdrojov (množstvo pripravených projektových dokumentácií) 	<ul style="list-style-type: none"> • len priemerná úroveň vytriedenia komunálnych odpadov • negatívny vývoj migračného pohybu obyvateľstva • veľmi rýchle starnutie obyvateľstva • nepriaznivá vzdelanostná štruktúra obyvateľov • vysoká miera nezamestnanosti • veľmi nepriaznivá štruktúra UoZ podľa vzdelania, doby evidencie a klasifikácie zamestnaní • slabšia dostupnosť služieb priamo v obci • slabšia ponuka kultúrno-spoločenských podujatí v obci počas roka • nevýhodná poloha obce vzhľadom na nadradenú dopravnú infraštruktúru (diaľnica, železnica) • slabá makropohová atraktivita územia • málo rozvinutá miestna hospodárska základňa • nevýhodná poloha obce pomerne ďaleko od centier zamestnanosti (urbánnych centier) • slabé predpoklady rozvoja cestovného ruchu
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • príprava lokalít pre rozvoj IBV a HBV • zvýšenie úrovne vytriedenia odpadov • realizácia dodatočných protipovodňových opatrení • výstavba bytových domov • podpora miestnych podnikateľských subjektov • dokončenie projektu pozemkových úprav • využitie európskych štrukturálnych a investičných fondov na realizáciu rozvojových aktivít • možnosti podpory nezamestnaných občanov v rámci AOTP (menšie obecné služby, regionálna zamestnanosť...) 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatočné využitie možných zdrojov z EÚ • vysoká administratívna náročnosť pre získanie financií z EŠIF • neustále zvyšovanie administratívnej záťaže výkonu miestnej samosprávy bez kompenzácie z hľadiska paralelného zvyšovania zdrojov (finančných, personálnych)

Zdroj: vlastné spracovanie

Kľúčové faktory a disparity územia

Vyhodnotením silných stránok a príležitostí zo SWOT analýzy boli identifikované hlavné faktory rozvoja obce. Podobne, na základe vyhodnotenia slabých stránok a ohrození boli identifikované hlavné disparity obce.

Hlavné faktory rozvoja:

- čiastočne vykonaný projekt pozemkových úprav – čiastočne odstránená veľká rozdrobenosť pozemkov a komplikovaná štruktúra vlastníckych vzťahov v katastrálnom území obce (čo predstavuje výrazne limitujúci faktor potenciálnych rozvojových aktivít z dôvodu veľkej náročnosti z hľadiska vysporiadania vlastníckych vzťahov – napr. pre technickú infraštruktúru, budovanie chodníkov a pod.)
- podpora marginalizovaných rómskych komunít
- podpora cezhraničných kontaktov a ochota participovať na cezhraničnej spolupráci
- podpora rozvoja individuálnej bytovej výstavby
- podpora rozvoja hromadnej bytovej výstavby
- racionálne hospodárenie samosprávy
- zvyšovanie environmentálneho povedomia obyvateľstva
- využitie zdrojov z EŠIF na realizáciu investičných a neinvestičných projektov, aktivita obce pri realizácii rozvojových projektov.

Hlavné disparity rozvoja:

- emigrácia obyvateľstva – z obce emigruje predovšetkým mladé obyvateľstvo, najčastejšie z dôvodu absencie ponuky pracovných miest, slabej ponuky trávenia voľného času a nedostatku možností bývania
- nízky potenciál pre prilákanie investícií do priemyselnej výroby – z dôvodu málo výhodnej polohy vo vzťahu k ekonomickým centráram a nadradenej dopravnej infraštruktúre má obec veľmi nízky lokalizačný potenciál pre prilákanie investícií do priemyselnej výroby
- slabšia ponuka pracovných príležitostí priamo v obci (v porovnaní s väčšími mestami) – obec nedokáže vygenerovať dostatočný počet pracovných príležitostí pre všetko svoje obyvateľstvo
- nezamestnanosť obyvateľstva – obyvateľstvo, ktoré si nevie nájsť prácu a neemigruje, upadá kvôli absencii dostatočného príjmu na živobytie do sociálnych problémov.

B-Strategická časť

Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Rozvoj rôznych regiónov, od lokálnej po makroregionálnu úroveň, je nutné chápať, realizovať, uvažovať a posudzovať v čo možno najširších súvislostiach a väzbách, nie izolovane. Z tohto dôvodu je preto pre stanovenie rozvojovej stratégie obce nevyhnutné rešpektovať aj rôzne „nadradené“ stratégie, ktoré boli prijaté či už na nadnárodnej úrovni, na úrovni štátu alebo VÚC.

Na medzinárodnej úrovni je Slovenská republika viazaná najmä **Agendou 2030**. Ide o súhrn globálnych záväzkov, ktorými medzinárodné spoločenstvo reaguje na najzávažnejšie výzvy súčasnosti. Zmena klímy, chudoba, zvyšujúce sa ekonomické a sociálne nerovnosti alebo neudržateľnosť prevládajúcich vzorcov výroby a spotreby sú komplexné a navzájom previazané problémy. Izolované zásahy a opatrenia preto strácajú účinnosť pri ich riešení. Agenda 2030 bola prijatá členskými štátmi Organizácie Spojených národov v roku 2015 a vyzýva štáty k spoločnému koordinovanému postupu pri riešení globálnych výziev. Táto Agenda 2030 bola prijatá najmä za účelom zabezpečenia udržateľného rozvoja vo svete. Obsahuje spolu 17 cieľov, ktorých plnenie je v záujme udržateľného rozvoja potrebné naplňať.

Implementácia Agendy 2030 je na Slovensku inštitucionálne rozdelená medzi Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR a Ministerstvo zahraničných vecí SR. V konzultácii s odbornou verejnosťou bola Agenda 2030 na Slovensku premietnutá do užšieho súboru šiestich prioritných oblastí, ktoré zohľadňujú špecifiká Slovenska a ktoré budú základom ďalšej strategickej a koncepcnej práce. Sú nimi:

- *Vzdelanie pre dôstojný život,*
- *Smerovanie k znalostnej a environmentálnej udržateľnej ekonomike pri demografických zmenách a meniacom sa globálnom prostredí,*
- *Znižovanie chudoby a sociálna inklúzia,*
- *Udržateľné sídla, regióny a krajina v kontexte zmeny klímy,*
- *Právny štát, demokracia a bezpečnosť,*
- *Dobré zdravie.*

Vyššie uvedené prioritné oblasti sa premietajú aj do opatrení regionálnej politiky, podporujúcich rozvoj jednotlivých regiónov Slovenska.

Strategická časť Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Holumnica na roky 2022-2030 nadväzuje na analytickú časť, ktorá predstavuje komplexnú analýzu územia. Táto časť PHSR obsahuje stratégiu rozvoja obce s ohľadom na jej vnútorné špecifiká a danosti. Jej súčasťou je strategická vízia, formulácia a návrh stratégie rozvoja, ako aj formulácia cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti.

Strategická vízia a hlavný cieľ obce

Vízia je želanou predstavou obyvateľov o budúcnosti, o tom, ako by mala obec vyzerať. Je teda nástrojom na motiváciu, opisom ideálneho stavu, ktorý by sme chceli v budúcnosti dosiahnuť. Stanovuje rámec pre definovanie strategických cieľov a priorít na strednodobý časový horizont. Analýzou súčasného stavu obce, analýzou doteraz realizovaných a plánovaných projektov, na základe analýzy hlavných faktorov rozvoja a na základe funkcií, ktoré plní samospráva obce bola sformulovaná nasledovná **strategická vízia** obce Holumnica:

Obec Holumnica je miestom s atraktívnym prostredím pre život. Všestranným rozvojom a využívaním svojho vnútorného potenciálu zabezpečuje zvyšovanie kvality života všetkých svojich obyvateľov, ktorým poskytuje kvalitné služby.

Na dosiahnutie uvedenej strategickkej vízie bude potrebné naplniť hlavný cieľ rozvoja obce Holumnica na roky 2022-2030. **Hlavným cieľom** rozvoja obce je

„zvýšiť kvalitu života obyvateľov obce aktívnym prístupom k podpore hospodárskej a sociálnej oblasti pri súčasnom zveľadovaní životného prostredia obce“.

Stratégia rozvoja

Cieľom strategickkej časti programu je navrhnuť priority a opatrenia, ktoré budú viesť k naplneniu stanovenej vízie. Ide o návrh takých priorít a opatrení, ktorých riešenie je buď priamo v kompetencii obce alebo tiež takých, ktoré síce nie sú priamo v jej kompetencii, avšak obec ich dokáže svojou činnosťou a svojimi schopnosťami ovplyvniť žiaducim smerom.

Definovanie stratégie rozvoja obce vychádza najmä z detailného poznania jej vnútorného prostredia a z poznania potrieb obyvateľstva, pričom priamo nadväzuje na výsledky analýz. Stratégia vychádza zo základného predpokladu, že príslušné orgány verejnej správy od národnej po regionálnu úroveň budú zabezpečovať koordinovaný prístup v záujme dosiahnutia realizácie plánovaných zmien a že bude existovať dobrá informovanosť kľúčových aktérov regionálneho rozvoja.

Stratégia rozvoja obce je spracovaná v súlade s **Víziou a stratégiou rozvoja Slovenska do roku 2030**, ktorá plní úlohu Národnej stratégie regionálneho rozvoja Slovenskej republiky v zmysle zákona o podpore regionálneho rozvoja. Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 definuje (okrem iného) priority, ciele a nástroje podpory regionálneho rozvoja podľa typov regiónov, miest a obcí. Je v súlade s politikou súdržnosti Európskej únie v období 2021-2027, v rámci ktorej **Európska komisia zadefinovala 5 hlavných politických cieľov politiky súdržnosti:**

1. *Inteligentnejšia Európa* – inovatívna a inteligentná transformácia hospodárstva
2. *Ekologickejšia, nízkouhlíková Európa*
3. *Prepojenejšia Európa* – mobilita a regionálna pripojiteľnosť IKT
4. *Sociálnejšia Európa* – vykonávanie Európskeho piliera sociálnych práv
5. *Európa bližšie k občanom* – udržateľný a integrovaný rozvoj mestských, vidieckych a pobrežných oblastí prostredníctvom miestnych iniciatív.

V novom programovom období nastanú v oblasti strategického plánovania a riadenia a implementácie eurofondov viaceré zásadné zmeny (v čase spracovania tohto PHSR však ešte žiadne definitívne rozhodnutia prijaté neboli, všetky plánované zmeny boli ešte len v štádiu rokování). Doposiaľ sa programy rozvoja obcí vypracúvali na úrovni VÚC a na úrovni obcí a miest (pričom obce mali možnosť vypracovať si spoločný program rozvoja obcí). Po novom sa do strategického plánovania pridáva ďalší „medzistupeň“. Tento nový medzistupeň predstavujú tzv. **Strategicko-plánovacie regióny (SPR)**, ktorých hranice zadefinuje príslušný VÚC a schváli ustanovená Rada partnerstva kraja. Pre každý SPR sa následne vypracúva špecifická stratégia, spracovaná vo forme **integrovanej územnej stratégie (IUS)** a obsahujúca špecifické ciele a operácie, vzťahujúce sa len na to-ktoré SPR. Cieľom je zabezpečiť adresnejšie operácie a podporu regiónom na medzistupni medzi regionálnou samosprávou (VÚC) a miestnou samosprávou (obce).

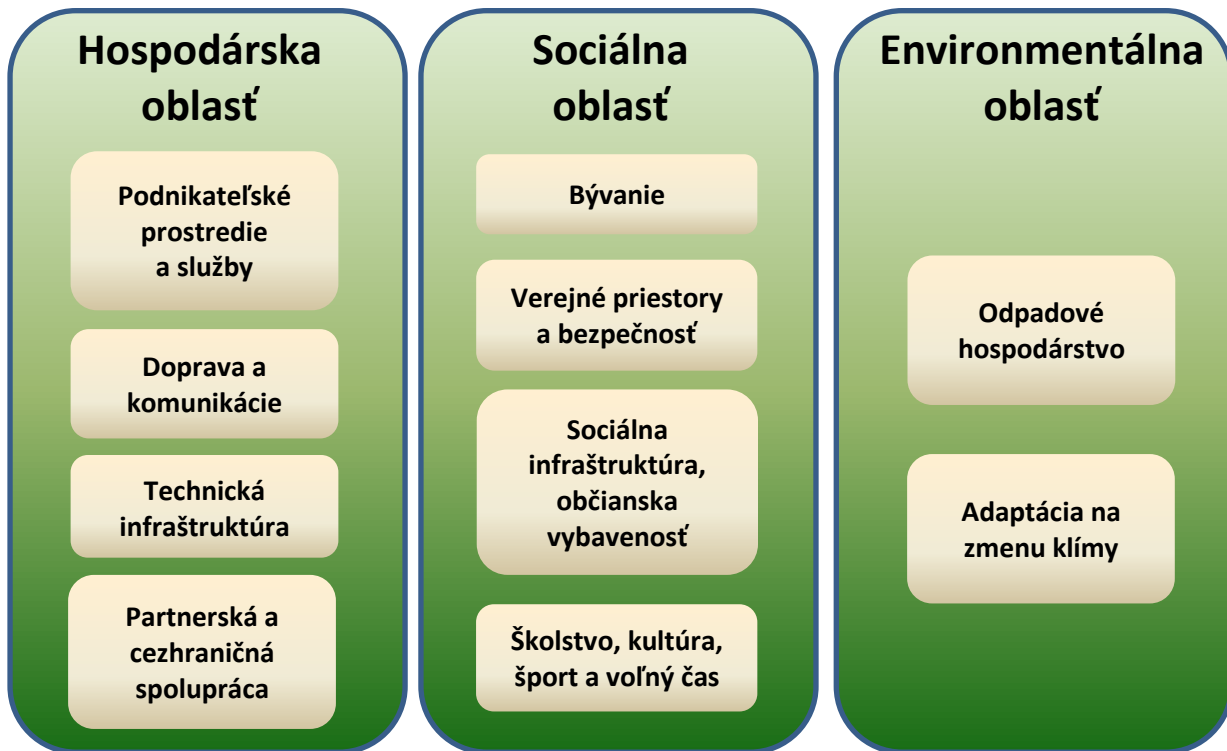
Tretí stupeň strategického plánovania budú stále tvoriť obce a mestá – tým je, samozrejme, ponechaná možnosť vypracovať si svoje vlastné PHSR (ak nevyužijú možnosť vypracovať si svoj PHSR ako súčasť spoločného programu rozvoja obcí). **Obec Holumnica** leží v Prešovskom samosprávnom kraji a v programovom období 2021-2027 je **súčasťou** strategicko-plánovacieho regiónu **SPR Spiš**.

Zmena nastáva v rámci územného rozvoja. Každý samosprávny kraj na Slovensku si v rámci svojho PHRSR definuje tzv. **Integrované projektové balíčky**. Tie pozostávajú z kľúčových projektov (ktorých realizácia je pre implementáciu daného projektového balíka kľúčová, nosná; bez nej by realizácia celého integrovaného balíka nemala zmysel a investície by nepriniesli synergický efekt) a komplementárnych projektových balíkov (ktoré obsahujú indikatívne tematické projektové balíčky). Celý integrovaný projektový balík môže byť financovaný z rôznych zdrojov (napr. EŠIF, Plán obnovy, Fond pre spravodlivú transformáciu, tzv. Nórske fondy, úverové zdroje, vlastné zdroje, dotácie štátu a pod.). Tá časť integrovaného projektového balíka, ktorá bude financovaná len z EŠIF, sa nazýva **Integrovaná územná investícia (IUI, angl. skratka ITI)**.

Integrovaný územný rozvoj v rámci územného programu by už nemal byť realizovaný výlučne formou dopytovo-orientovaných projektov (ako tomu bolo doposiaľ). V čase spracovania tohto PHSR (jar/leto 2022) zatiaľ situácia ohľadom nastavovania implementácie EŠIF v SR celkom vyjasnená nie je (verejnosti boli predstavené len úvodné návrhy). Časť IUI bude pravdepodobne schvaľovaná Radou partnerstva daného VÚC (bez potreby vyhlasovania dopytovo-orientovaných výziev; výhodou tohto spôsobu schvaľovania bude, že najprv Rada partnerstva VÚC schváli konkrétny projektový zámer na realizáciu, takže žiadateľ bude mať istotu, že jeho projektový zámer určite získa financie na realizáciu; potom dostane úspešný žiadateľ čas na dopracovanie a dodanie všetkej potrebnej dokumentácie, ako napr. samotná projektová dokumentácia, územné rozhodnutie, stavebné povolenie a pod.; tento prístup môže teda potenciálne ušetriť žiadateľom množstvo financií, úsilia a času – keďže tí nebudú povinní mať pripravenú celú dokumentáciu už v čase podania žiadosti o NFP, ale až po jej schválení) a časť IUI sa bude stále implementovať formou dopytovo-orientovaných výziev, vyhlasovaných štátnymi orgánmi (rovnakým spôsobom ako tomu bolo doteraz).

Pre naplnenie strategickej vízie (pozri predchádzajúcu kapitolu) si teda obec Holumnica stanovila tri hlavné rozvojové oblasti a v rámci nich nasledovné priority:

- A.) **Hospodárska oblasť** – táto prioritná oblasť pozostáva zo 4 priorít: podnikateľské prostredie a služby (podpora malého a stredného podnikania, podpora miestnej hospodárskej základne, zavádzanie inovácií, rozvoj poľnohospodárstva, rozvoj digitalizácie, realizácia SMART riešení, skvalitňovanie verejných služieb), doprava a komunikácie (rekonštrukcia starých a výstavba nových miestnych komunikácií a chodníkov), technická infraštruktúra (rekonštrukcia ČOV a káblovej TV) a partnerská spolupráca (spolupráca s partnerskými obcami).
- B.) **Sociálna oblasť** – prioritná oblasť pozostávajúca taktiež zo 4 rozvojových priorít: bývanie (podpora bývania v obci, príprava pozemkov na IBV, rekonštrukcia bytových domov), verejné priestory a bezpečnosť (prevencia kriminality), sociálna infraštruktúra, občianska vybavenosť (skvalitnenie občianskej vybavenosti, rekonštrukcia budov vo vlastníctve obce, podpora sociálnych služieb a komunitného rozvoja) a školstvo, kultúra, šport a voľný čas (skvalitňovanie školskej infraštruktúry, rekonštrukcia a výstavba športových a oddychových zariadení, podpora kultúrnych a športových podujatí a telies).
- C.) **Environmentálna oblasť** – tretia prioritná oblasť pozostáva z 2 rozvojových priorít: odpadové hospodárstvo (podpora triedeného zberu, zvyšovanie úrovne vytriedenia komunálnych odpadov) a adaptácia na zmenu klímy (realizácia protipovodňových opatrení, zelených a modrých investícií).

Prostredníctvom týchto troch prioritných oblastí a definovaných priorit, ktoré sú v programovej časti dokumentu rozpracované do jednotlivých opatrení, projektov a aktivít, bude obec naplňať definovanú strategickú víziu rozvoja. Splnením jednotlivých cieľov a stanovených opatrení bude zabezpečovať zvyšovanie kvality života svojich obyvateľov.

Formulár 7 (S1): Hierarchia rozvojových cieľov

<p style="text-align: center;">Vízia</p> <p style="text-align: center;"><i>„Obec Holumnica je miestom s atraktívnym prostredím pre život. Všestranným rozvojom a využívaním svojho vnútorného potenciálu zabezpečuje zvyšovanie kvality života všetkých svojich obyvateľov, ktorým poskytuje kvalitné služby“</i></p>			
<p style="text-align: center;">Hlavný cieľ</p> <p style="text-align: center;"><i>„zvýšiť kvalitu života obyvateľov obce aktívnym prístupom k podpore hospodárskej a sociálnej oblasti pri súčasnom zveľaďovaní životného prostredia obce“</i></p>			
Prioritná oblasť	Hospodárska	Sociálna	Environmentálna
Strategický cieľ	<i>Rozvíjať vnútorný potenciál územia, založený na podpore miestneho hospodárstva a vybudovanej dopravnej a technickej infraštruktúry</i>	<i>Podporovať skvalitňovanie občianskej vybavenosti a zabezpečovať pre obyvateľov dôstojné podmienky spoločenského vyžitia</i>	<i>Zabezpečiť pre obyvateľov obce ako aj jej návštevníkov kvalitné životné prostredie</i>
Priority	<ul style="list-style-type: none"> • Podnikateľské prostredie a služby • Doprava a komunikácie • Technická infraštruktúra • Partnerská a cezhraničná spolupráca 	<ul style="list-style-type: none"> • Bývanie • Verejné priestory a bezpečnosť • Sociálna infraštruktúra, občianska vybavenosť • Školstvo, kultúra, šport a voľný čas 	<ul style="list-style-type: none"> • Odpadové hospodárstvo • Adaptácia na zmenu klímy
Opatrenia	1.1 Podpora MSP, remeselníkov, poľnohospodárov a lesníkov 1.2 Rozvoj digitalizácie a SMART infraštruktúry, vrátane modernizácie verejných služieb 1.3 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry 1.4 Zlepšenie technickej vybavenosti obce 1.5 Spolupráca s partnerskými obcami	2.1 Tvorba možností pre rozvoj bývania 2.2 Zvyšovanie bezpečnosti obyvateľov vrátane prevencie kriminality 2.3 Zlepšenie kvality občianskej vybavenosti 2.4 Podpora sociálnych služieb a sociálnych aktivít 2.5 Skvalitnenie ponuky športového vyžitia a trávenia voľného času 2.6 Skvalitnenie školskej infraštruktúry 2.7 Podpora spoločenského a kultúrneho života	3.1 Skvalitnenie nakladania s odpadmi a podpora zhodnocovania odpadov 3.2 Zlepšenie existujúcej protipovodňovej infraštruktúry, zelené a modré investície

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

C-Programová časť

Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Programová časť PHSR nadväzuje na strategickú časť a obsahuje opatrenia a projekty na zabezpečenie realizácie programu rozvoja, vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám. Táto časť obsahuje podrobnejšie rozpracovanie cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti na úrovni opatrení a aktivít. Táto časť obsahuje:

- konkrétne opatrenia a projekty vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám,
- súbor ukazovateľov, výsledkov a dopadov vrátane východiskových a cieľových hodnôt.

Opatrenia, projekty a aktivity podľa prioritných oblastí

V strategickej časti zadefinované priority v rámci troch prioritných oblastí (hospodárskej, sociálnej, environmentálnej) obsahujú viaceré opatrenia, pričom každé opatrenie pozostáva z jedného alebo viacerých konkrétnych projektov/aktivít. Tie sú plne v súlade s 5 hlavnými politickými cieľmi politiky súdržnosti Európskej únie na programové obdobie 2021-2027. Realizácia projektov/aktivít v rámci zadefinovaných opatrení podporí **inteligentnú transformáciu hospodárstva**, napomôže **prechodu na ekologickejšiu nízkouhlíkovú Európu**, posilní **mobilitu a digitalizáciu**, prispeje k budovaniu **sociálnejšej Európy** a posilní **miestny rozvoj** (samozrejme, myslí sa tu realizácia projektov/aktivít na území obce – pričom tieto projekty/aktivity svojím malým dielom napomôžu realizácii systémových zmien v celoslovenskom a európskom meradle).

Všetky projekty a aktivity, ktoré samospráva plánuje v strednodobom horizonte realizovať, sú uvedené v nasledujúcom formulári. Konkrétne činnosti, ktoré samospráva plánuje realizovať formou projektového zámeru, sú v tomto aj v ďalších formulároch uvedené ako „**Projekt**“. Činnosti, ktoré sa neplánujú realizovať formou projektového zámeru (resp. nie je potrebné realizovať ich ako projekt; spravidla ide „jednoduchšie“, menej náročné činnosti), sú uvedené ako „**Aktivita**“.

Všetky projekty a aktivity, ktoré sú v tomto PHSR zadefinované, môžu byť realizované v rámci **integrovaných projektových balíkov**, zadefinovaných v Programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja a môžu byť taktiež zahrnuté medzi **integrované územné investície** (financované z EŠIF).

Formulár 8 (P1): Prehľad opatrení, projektov a aktivít podľa oblastí

Prioritná oblasť 1 – HOSPODÁRSKA	
Opatrenie	Projekt/Aktivita
1.1 Podpora MSP, remeselníkov, poľnohospodárov a lesníkov	<p>Aktivita: 1.1.1 Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci</p> <ul style="list-style-type: none"> - príprava pozemkov, budov, priestorových a technických podmienok pre vznik nových služieb a rozvoj existujúcich podnikateľských aktivít - prenájom obecných pozemkov a budov - podpora subjektov lesného hospodárstva a zhodnocovania drevnej hmoty - podpora poľnohospodárskych subjektov <p>Aktivita: 1.1.2 Podpora zavádzania inovácií u miestnych zamestnávateľov</p> <ul style="list-style-type: none"> - zavádzanie nových produktov, zlepšených procesov, využívanie nových materiálov, zlepšovanie výrobných metód

<p>1.2 Rozvoj digitalizácie a SMART infraštruktúry, vrátane modernizácie verejných služieb</p>	<p>Aktivita: 1.2.1 Podpora zavádzania efektívnych SMART digitálnych riešení v podnikoch a u subjektov poskytujúcich verejné služby</p> <ul style="list-style-type: none"> - realizácia podporných aktivít pri zavádzaní digitálnych riešení do spoločnosti (napr. v doprave, cestovnom ruchu, odpadovom hospodárstve, vo výrobných procesoch, pri poskytovaní elektronických služieb občanom a pod.) <p>Aktivita: 1.2.2 Zvyšovanie digitálnych zručností zamestnancov a obyvateľov obce</p> <ul style="list-style-type: none"> - realizácia vzdelávacích aktivít pre zamestnancov pracujúcich v podnikoch a verejnej správe a pre miestnych obyvateľov
<p>1.3 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry</p>	<p>Aktivita: 1.3.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií</p> <ul style="list-style-type: none"> - úprava asfaltového povrchu miestnych cestných komunikácií - úprava chodníkov <p>Projekt: 1.3.2 Výstavba odstavných plôch pre osobné automobily</p> <ul style="list-style-type: none"> - vybudovanie plôch pre parkovanie osobných motorových vozidiel pri kostole, bytovom dome, príp. aj ďalších miestach <p>Projekt: 1.3.3 Výstavba cyklistických chodníkov v katastri obce</p> <ul style="list-style-type: none"> - vybudovanie chodníkov pre cyklistov od Toporčika smerom k obci - budovanie ďalších cyklistických chodníkov <p>Projekt: 1.3.4 Vybudovanie lávky cez Holumnický potok pre peších a cyklistov</p> <ul style="list-style-type: none"> - výstavba lávky cez potok <p>Aktivita: 1.3.5 Rekonštrukcia autobusových zastávok v obci</p> <ul style="list-style-type: none"> - vybudovanie zastrešených priestorov vrátane terénnych úprav <p>Aktivita: 1.3.6 Realizácia bezpečnostných prvkov v doprave</p> <ul style="list-style-type: none"> - zriadenie (osadenie, umiestnenie...) rôznych prvkov, zvyšujúcich bezpečnosť cestnej premávky (napr. prechody pre chodcov, spomaľovače rýchlosti a pod.)
<p>1.4 Zlepšenie technickej vybavenosti obce</p>	<p>Aktivita: 1.4.1 Rekonštrukcia ČOV</p> <ul style="list-style-type: none"> - rekonštrukcia technologického vybavenia - stavebno-technická rekonštrukcia budovy a zariadenia ČOV

	<p>Aktivita: 1.4.2 Modernizácia káblovej televízie - realizácia potrebných modernizačných úprav</p>
1.5 Spolupráca s partnerskými obcami	<p>Aktivita: 1.5.1 Rozvoj partnerskej a cezhraničnej spolupráce - rozvoj spolupráce s partnerskými obcami/mestami</p>
Prioritná oblasť 2 – SOCIÁLNA	
Opatrenie	Projekt/Aktivita
2.1 Tvorba možností pre rozvoj bývania	<p>Aktivita: 2.1.1 Podpora individuálnej bytovej výstavby - podpora obce (najmä nefinančná) pri príprave lokalít na výstavbu rodinných domov</p> <p>Aktivita: 2.1.2 Rekonštrukcia bytových domov - zníženie energetickej náročnosti prevádzky bytových domov (zateplenie, úprava fasády, ďalšie potrebné úpravy)</p>
2.2 Zvyšovanie bezpečnosti obyvateľov vrátane prevencie kriminality	<p>Aktivita: 2.2.1 Rozšírenie kamerového systému - osadenie ďalších bezpečnostných kamier za účelom prevencie kriminality a protispoločenského správania v obci, príp. aj monitorovania bezpečnosti cestnej premávky</p>
2.3 Zlepšenie kvality občianskej vybavenosti	<p>Aktivita: 2.3.1 Rekonštrukcia hasičskej zbrojnice - rekonštrukcia interiérových priestorov budovy</p> <p>Projekt: 2.3.2 Výstavba Domu smútku a úprava cintorína - výstavba budovy na organizáciu pohrebných obradov - realizácia potrebných úprav na cintoríne</p> <p>Projekt: 2.3.3 Komplexná rekonštrukcia budovy zdravotného strediska v obci Holumnica - rekonštrukcia interiérových priestorov budovy</p> <p>Projekt: 2.3.4 Komplexná rekonštrukcia budovy obecného úradu s kultúrnym domom v obci Holumnica - zateplenie budovy, zníženie energetickej náročnosti na vykurovanie - úprava a vymaľovanie fasády, vykonanie ďalších potrebných úprav - rekonštrukcia interiérových priestorov budovy</p> <p>Projekt: 2.3.5 Rekonštrukcia zeleného domu - zateplenie budovy, zníženie energetickej náročnosti na vykurovanie - úprava a vymaľovanie fasády, vykonanie ďalších potrebných úprav - rekonštrukcia krovu a strešnej krytiny - rekonštrukcia interiérových priestorov budovy</p>

	<p>Projekt: 2.3.6 Rekonštrukcia hradu</p> <ul style="list-style-type: none"> - stavebno-technická úprava múrov hradu, podzemných priestorov - vybudovanie bezpečného a kvalitného prístupu - obnova zelene a príľahlých plôch
<p>2.4 Podpora sociálnych služieb a sociálnych aktivít</p>	<p>Aktivita: 2.4.1 <i>V spolupráci s UPSVaR zapájanie obce do projektov AOTP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - spolupráca obce s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny pri realizácii projektov na úseku aktívnych opatrení trhu práce <p>Aktivita: 2.4.2 <i>Poskytovanie sociálnych služieb samosprávou (komunitné centrum, opatrovateľská služba a pod.)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - prevádzkovanie komunitného centra - poskytovanie opatrovateľskej služby
<p>2.5 Skvalitnenie ponuky športového využitia a trávenia voľného času</p>	<p>Aktivita: 2.5.1 <i>Výstavba multifunkčného ihriska</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - vybudovanie exteriérových priestorov na realizáciu športových aktivít <p>Aktivita: 2.5.2 <i>Doplnenie a úprava detského ihriska a ihriska pri ZŠ</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - úprava exteriérových priestorov v areáli ZŠ na výučbu telesnej výchovy a realizáciu voľnočasových aktivít - obstaranie a osadenie mantinelov - osadenie preliezok, hojdačiek a ďalších prvkov na hranie detí <p>Aktivita: 2.5.3 <i>Rekonštrukcia futbalového ihriska a výstavba sociálnych zariadení</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - úprava ihriska, obnova zelene, zábradlia - výstavba šatní a sociálnych zariadení <p>Aktivita: 2.5.4 <i>Vybudovanie exteriérového ihriska na cvičenie workout</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - vybudovanie exteriérových priestorov na realizáciu športových aktivít <p>Aktivita: 2.5.5 <i>Vybudovanie oddychovej zóny pri hrade</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - realizácia prístupovej cesty k hradu a odstavnej plochy - vybudovanie exteriérových priestorov na realizáciu voľnočasových oddychových aktivít - osadenie mobiliáru (lavičky, koše, informačné tabule, altánok a pod.)

<p>2.6 Skvalitnenie školskej infraštruktúry</p>	<p>Projekt: 2.6.1 Rekonštrukcia budovy ZŠ s MŠ</p> <ul style="list-style-type: none"> - zateplenie budovy, zníženie energetickej náročnosti na vykurovanie - úprava a vymaľovanie fasády, vykonanie ďalších potrebných úprav - rekonštrukcia strechy - rekonštrukcia kúrenia (kotly, rozvody tepla) - úprava interiérových priestorov <p>Projekt: 2.6.2 Výstavba telocvične pri ZŠ</p> <ul style="list-style-type: none"> - výstavba samostatnej budovy telocvične pre potreby vyučovania žiakov
<p>2.7 Podpora spoločenského a kultúrneho života</p>	<p>Aktivita: 2.7.1 Podpora kultúrnych a športových podujatí</p> <ul style="list-style-type: none"> - podpora kultúrnych podujatí - podpora športových podujatí - podpora miestnych kultúrnych a športových telies
<p>Prioritná oblasť 3 – ENVIRONMENTÁLNA</p>	
<p>Opatrenie</p>	<p>Projekt/Aktivita</p>
<p>3.1 Skvalitnenie nakladania s odpadmi a podpora zhodnocovania odpadov</p>	<p>Aktivita: 3.1.1 Skvalitnenie systému zberu odpadov</p> <ul style="list-style-type: none"> - zvýšenie efektivity triedeného zberu odpadov - rozšírenie možností zberu tzv. zeleného biologicky rozložiteľného a kuchynského odpadu z domácností - rozširovanie ponuky triedeného zberu o ďalšie druhy odpadov <p>Projekt: 3.1.2 Výstavba zberného dvora</p> <ul style="list-style-type: none"> - výstavba zberného dvora za účelom skvalitnenia nakladania s odpadmi v obci a zlepšovania možností na triedenie jednotlivých druhov odpadov - obstaranie komunálnej techniky na prevádzkovanie dvora a nádob na odpad <p>Projekt: 3.1.3 Vybudovanie malej kompostárne</p> <ul style="list-style-type: none"> - výstavba malej kompostárne (so spracovateľskou kapacitou do 100 ton ročne) s plánovaným zhodnocovaním biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu (vrátane kuchynského odpadu) pochádzajúceho z Holumnice - obstaranie potrebných strojov a zariadení na prevádzkovanie kompostárne (traktor, kontajnery, stanica, stroje a príslušenstvo pre nakladanie s BRKO) <p>Aktivita: 3.1.4 Rozvoj odpadového a obehového hospodárstva - obstaranie domácich kompostovacích zásobníkov a nádob na kuchynský odpad</p> <ul style="list-style-type: none"> - obstaranie domácich kompostovacích zásobníkov - obstaranie nádob na kuchynský odpad

	<p>Aktivita: 3.1.5 Sanácia čiernych skládok, vrátane realizácie osvetových a informačných kampaní</p> <ul style="list-style-type: none">- odstránenie čiernych skládok v katastri obce- realizácia rôznych kampaní na zvyšovanie environmentálneho povedomia obyvateľstva
3.2 Zlepšenie existujúcej protipovodňovej infraštruktúry, zelené a modré investície	<p>Projekt: 3.2.1 Realizácia protipovodňových opatrení na miestnych tokoch, vrátane zelených a modrých investícií</p> <ul style="list-style-type: none">- vykonanie potrebných úprav na miestnych tokoch- realizácia rôznych opatrení na zvýšenie adaptability územia na zmenu klímy

Zdroj: MDVRR 2015, Obecný úrad, vlastné spracovanie

Súbor ukazovateľov, výsledkov a dopadov

Súčasťou programovej časti je aj stanovenie ukazovateľov pre hodnotenie PHSR. Ukazovatele výsledkov a dopadov pre PHSR obce sú spracované v nasledujúcom formulári. Rozdelené sú do troch kategórií:

- ukazovatele výstupu – práce, tovary a služby, financované počas realizácie aktivít projektu,
- ukazovatele výsledku – okamžitý efekt realizácie aktivít projektu, príp. služby poskytnuté cieľovej skupine,
- ukazovatele dopadu – dlhodobý efekt vplyvu na danú prioritnú oblasť alebo cieľovú skupinu.

Východiskové hodnoty dopadových ukazovateľov v rámci hodnotenia dopadov pre PHSR obce boli stanovené spravidla ako nulové v roku 2022, cieľové hodnoty boli stanovené pre roky 2024 a 2027.

Formulár 9 (P2): Zoznam merateľných ukazovateľov v rámci jednotlivých opatrení PHSR

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Informačný zdroj/odkaz	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota	
				2022	2024	2027
Hospodárska oblasť						
Opatrenie 1.1. - Podpora MSP, remeselníkov, poľnohospodárov a lesníkov						
Výsledok	Podpora podnikateľa	OcÚ	počet / rok	0	3	3
Dopad	Vyššia pridaná hodnota	ŠÚSR	%	0	3	6
Opatrenie 1.2. - Rozvoj digitalizácie a SMART infraštruktúry, vrátane modernizácie verejných služieb						
Výstup	Realizované digitálne riešenia	OcÚ, zamestnávateľa	počet	0	2	5
Dopad	Zvýšená zamestnanosť obyvateľstva	OcÚ, ŠÚSR	%	0	3	6
Opatrenie 1.3. - Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry						
Výstup	Zrekonštr. miestne komunikácie	OcÚ	súbor	0	1	1
Výstup	Nové parkovacie miesta v obci	OcÚ	počet	0	20	20
Výstup	Novo vybudované cyklistické chodníky	OcÚ	súbor	0	0	1
Výstup	Vybudovaná lávka cez Holumnický potok	OcÚ	objekt	0	0	1
Výstup	Zrekonštruované autobusové zastávky	OcÚ	počet	0	6	6

Opatrenie 1.4. - Zlepšenie technickej vybavenosti obce						
Výstup	Zrekonštr. ČOV	OcÚ	objekt	0	1	1
Výstup	Modernizovaná káblová TV	OcÚ	objekt	0	1	1
Opatrenie 1.5. - Spolupráca s partnerskými obcami						
Výsledok	Podporené partnerské projekty	OcÚ	počet	0	3	5
Sociálna oblasť						
Opatrenie 2.1. - Tvorba možností pre rozvoj bývania						
Výsledok	Vytvorené nové parcely pre výstavbu RD s vysporiadaným vlastníctvom	OcÚ	súbor aktivít	0	1	1
Výstup	Zrekonštr. bytové domy	OcÚ	počet	0	0	2
Výsledok	Nižšia spotreba energie v bytoch	OcÚ	%	0	0	25
Opatrenie 2.2. - Zvyšovanie bezpečnosti obyvateľov vrátane prevencie kriminality						
Výstup	Nové kamery monitorujúce verejné priestory	OcÚ	počet	0	15	15
Výsledok	Nižší počet priestupkov	OcÚ, Polícia	%	0	40	40
Opatrenie 2.3. - Zlepšenie kvality občianskej vybavenosti						
Výstup	Zrekonštr. budova hasičskej zbrojnice	OcÚ	objekt	0	0	1
Výstup	Vybudovaný Dom smútku	OcÚ	objekt	0	0	1
Výstup	Zrekonštr. zdravotné stredisko	OcÚ	objekt	0	0	1
Výstup	Zrekonštr. budova OcÚ a KD	OcÚ	objekt	0	0	1
Výsledok	Znížená spotreba energie na vykurovanie v zdravotnom stredisku a v budove OcÚ a KD	OcÚ	%	0	0	35
Výstup	Zrekonštr. budova zeleného domu	OcÚ	objekt	0	0	1
Výstup	Zrekonštr. hrad	OcÚ	objekt	0	0	1
Opatrenie 2.4. - Podpora sociálnych služieb a sociálnych aktivít						
Výsledok	Osoby zamestnané cez projekty AOTP	OcÚ	počet	0	5	5
Výstup	Poskytovaná opatrovateľská služba a soc. služby v komunitnom centre	OcÚ	počet služieb	0	2	2
Výstup	Prijímatelia, ktorým je poskytovaná soc. služba v komunitnom centre	OcÚ	počet/deň	0	40	40
Výstup	Prijímatelia, ktorým je poskytovaná opatrovateľská služba	OcÚ	počet/rok	0	1	1
Opatrenie 2.5. - Skvalitnenie ponuky športového vyžitia a trávenia voľného času						
Výstup	Vybudované multifunkčné ihrisko	OcÚ	objekt	0	0	1

Výstup	Upravené detské ihrisko a ihrisko pri ZŠ	OcÚ, škola	objekt	0	1	1
Výstup	Zrekonštr. futbalové ihrisko	OcÚ	objekt	0	0	1
Výstup	Vybudované workoutové ihrisko	OcÚ	objekt	0	0	1
Výstup	Vybudovaná oddychová zóna pri hrade	OcÚ	objekt	0	0	1
Opatrenie 2.6. - Skvalitnenie školskej infraštruktúry						
Výstup	Zrekonštr. budova ZŠ s MŠ	OcÚ, škola	objekt	0	0	1
Výsledok	Nižšia spotreba energie v budove	OcÚ, škola	%	0	0	35
Výstup	Vybudovaný objekt telocvične	OcÚ, škola	objekt	0	0	1
Výsledok	Deti absolvujúce telesnú výchovu v priestoroch telocvične	OcÚ, škola	počet	0	0	220
Opatrenie 2.7. - Podpora spoločenského a kultúrneho života						
Výsledok	Zrealizované kultúrne a športové podujatia	OcÚ	počet/rok	0	5	7
Výsledok	Podporené subjekty	OcÚ	počet/rok	0	2	2
Environmentálna oblasť						
Opatrenie 3.1. - Skvalitnenie nakladania s odpadmi a podpora zhodnocovania odpadov						
Výsledok	Skvalitnený systém zberu odpadov	OcÚ	súbor aktivít	0	1	1
Výstup	Vybudovaný zberný dvor	OcÚ	objekt	0	0	1
Výstup	Vybudovaná kompostáreň na zhodnocovanie BRKO	OcÚ	objekt	0	1	1
Výstup	Obstaraná komunálna technika na prevádzku zberného dvora a kompostoviska	OcÚ	súbor	0	1	1
Výstup	Obstarané kompostovacie zásobníky a nádoby na kuchynský odpad	OcÚ	počet	0	180+180	180+180
Výsledok	Úroveň vytriedenia odpadov	OcÚ	%	pod 40	50	60
Výstup	Sanované čierne skládky odpadov	OcÚ	objekt	0	3	6
Opatrenie 3.2. - Zlepšenie existujúcej protipovodňovej infraštruktúry, zelené a modré investície						
Výstup	Zrealizované protipovodňové opatrenia	OcÚ	súbor aktivít	0	1	1

Zdroj: MDVRR 2015, Obecný úrad, vlastné spracovanie

D-Realizačná časť

Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce na základe stanovenia merateľných ukazovateľov a vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov. Realizačná časť obsahuje:

- akčný plán,
- popis úloh jednotlivých partnerov pri realizácii PHSR,
- popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia,
- stručný popis komunikačnej stratégie PHSR k jednotlivým cieľovým skupinám,
- popis systému monitorovania a hodnotenia plnenia PHSR.

Akčný plán obce

Akčný plán predstavuje konkrétny harmonogram činností/projektov/aktivít súvisiacich s rozvojom obce v nadväznosti na prioritné oblasti sociálno-ekonomického rozvoja. Tento plán vychádza zo stratégie, je jej logickou súčasťou a realizuje sa prostredníctvom konkrétnych projektov a aktivít. Obsahuje predpokladané termíny plnenia jednotlivých úloh, zoznam inštitúcií zodpovedných za ich plnenie a predpokladané zdroje financovania.

Formulár 10 (R1): Akčný plán

Opatrenie, projekt/aktivita	Odhadovaný termín realizácie	Zodpovedný	Financovanie (tis. eur)
HOSPODÁRSKA OBLASŤ			
Opatrenie 1.1: Podpora MSP, remeselníkov, poľnohospodárov a lesníkov			
Aktivita: 1.1.1 Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci	od 2022 priebežne	obec	2,70
Aktivita: 1.1.2 Podpora zavádzania inovácií u miestnych zamestnávateľov	od 2022 priebežne	obec, firmy	1,80
Opatrenie 1.2: Rozvoj digitalizácie a SMART infraštruktúry, vrátane modernizácie verejných služieb			
Aktivita: 1.2.1 Podpora zavádzania efektívnych SMART digitálnych riešení v podnikoch a u subjektov poskytujúcich verejné služby	od 2022 priebežne	obec, firmy	3,60
Aktivita: 1.2.2 Zvyšovanie digitálnych zručností zamestnancov a obyvateľov obce	od 2022 priebežne	obec	1,80
Opatrenie 1.3: Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry			
Aktivita: 1.3.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií	2022-2024	obec	40,00
Projekt: 1.3.2 Výstavba odstavných plôch pre osobné automobily	2023	obec	140,00
Projekt: 1.3.3 Výstavba cyklistických chodníkov v katastri obce	2024-2025	obec, VÚC	400,00
Projekt: 1.3.4 Vybudovanie lávky cez Holumnický potok pre peších a cyklistov	2025	obec	130,00
Aktivita: 1.3.5 Rekonštrukcia autobusových zastávok v obci	2023-2024	obec	30,00

Aktivita: 1.3.6 Realizácia bezpečnostných prvkov v doprave	2024	obec, ODI	10,00
Opatrenie 1.4: Zlepšenie technickej vybavenosti obce			
Aktivita: 1.4.1 Rekonštrukcia ČOV	2023-2024	obec	300,00
Aktivita: 1.4.2 Modernizácia káblovej televízie	2024-2026	obec, súkromná spoločnosť	8,00
Opatrenie 1.5: Spolupráca s partnerskými obcami			
Aktivita: 1.5.1 Rozvoj partnerskej a cezhraničnej spolupráce	od 2022 priebežne	obec	4,50
SOCIÁLNA OBLASŤ			
Opatrenie 2.1: Tvorba možností pre rozvoj bývania			
Aktivita: 2.1.1 Podpora individuálnej bytovej výstavby	2022-2030	obec	5,00
Aktivita: 2.1.2 Rekonštrukcia bytových domov	2025-2027	obec	90,00
Opatrenie 2.2: Zvyšovanie bezpečnosti obyvateľov vrátane prevencie kriminality			
Aktivita: 2.2.1 Rozšírenie kamerového systému	2023	obec	25,00
Opatrenie 2.3: Zlepšenie kvality občianskej vybavenosti			
Aktivita: 2.3.1 Rekonštrukcia hasičskej zbrojnice	2025	obec, DHZ-O	80,00
Projekt: 2.3.2 Výstavba Domu smútku a úprava cintorína	2026	obec	190,00
Projekt: 2.3.3 Komplexná rekonštrukcia budovy zdravotného strediska v obci Holumnica	2025	obec	140,00
Projekt: 2.3.4 Komplexná rekonštrukcia budovy obecného úradu s kultúrnym domom v obci Holumnica	2024-2026	obec	340,00
Projekt: 2.3.5 Rekonštrukcia zeleného domu	2025-2027	obec	180,00
Projekt: 2.3.6 Rekonštrukcia hradu	2023-2027	obec	210,00
Opatrenie 2.4: Podpora sociálnych služieb a sociálnych aktivít			
Aktivita: 2.4.1 V spolupráci s UPSVaR zapájanie obce do projektov AOTP	od 2022 priebežne	obec, UPSVaR	18,00
Aktivita: 2.4.2 Poskytovanie sociálnych služieb samosprávou (komunitné centrum, opatrovateľská služba a pod.)	od 2022 priebežne	obec	50,00
Opatrenie 2.5: Skvalitnenie ponuky športového vyžitia a trávenia voľného času			
Aktivita: 2.5.1 Výstavba multifunkčného ihriska	2025	obec	50,00
Aktivita: 2.5.2 Doplnenie a úprava detského ihriska a ihriska pri ZŠ	2024	obec, škola	35,00
Aktivita: 2.5.3 Rekonštrukcia futbalového ihriska a výstavba sociálnych zariadení	2027	obec	60,00
Aktivita: 2.5.4 Vybudovanie exteriérového ihriska na cvičenie workout	2025	obec	20,00
Aktivita: 2.5.5 Vybudovanie oddychovej zóny pri hrade	2025-2027	obec	80,00
Opatrenie 2.6: Skvalitnenie školskej infraštruktúry			
Projekt: 2.6.1 Rekonštrukcia budovy ZŠ s MŠ	2024-2026	obec, škola	320,00

Projekt: 2.6.2 Výstavba telocvične pri ZŠ	2025-2026	obec, škola	700,00
Opatrenie 2.7: Podpora spoločenského a kultúrneho života			
Aktivita: 2.7.1 Podpora kultúrnych a športových podujatí a telies	od 2022 priebežne	obec	18,00
ENVIRONMENTÁLNA OBLASŤ			
Opatrenie 3.1: Skvalitnenie nakladania s odpadmi a podpora zhodnocovania odpadov			
Aktivita: 3.1.1 Skvalitnenie systému zberu odpadov	2023	obec	3,00
Projekt: 3.1.2 Výstavba zberného dvora	2025-2026	obec	300,00
Projekt: 3.1.3 Vybudovanie malej kompostárne	2024-2025	obec	120,00
Aktivita: 3.1.4 Rozvoj odpadového a obehového hospodárstva - obstaranie domácich kompostovacích zásobníkov a nádob na kuchynský odpad	2023	obec	35,00
Aktivita: 3.1.5 Sanácia čiernych skládok, vrátane realizácie osvetových a informačných kampaní	2023-2026	obec	30,00
Opatrenie 3.2: Zlepšenie existujúcej protipovodňovej infraštruktúry, zelené a modré investície			
Projekt: 3.2.1 Realizácia protipovodňových opatrení na miestnych tokoch, vrátane zelených a modrých investícií	2025-2027	obec	60,00

Zdroj: Weisová, Bernátová 2012, vlastné spracovanie

Administratívne, organizačné a inštitucionálne zabezpečenie PHSR

Vypracovaním a schválením tohto programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja plní obec jeden zo základných princípov regionálnej politiky, ktorým je princíp programovania. Implementácia navrhovaných projektov a aktivít si bude vyžadovať konkrétnych ľudí, ktorí budú tieto projekty/aktivity uskutočňovať od začiatku do konca a ktorí za nich budú aj zodpovední. Vzhľadom na poddimenzovanosť samosprávy z aspektu ľudských zdrojov sa predpokladá, že niektoré projekty/aktivity bude potrebné realizovať v spolupráci s externými poradcami, odborníkmi, príp. špecializovanými firmami.

V systéme riadenia a implementácie PHSR je **Riadiacim orgánom** na úrovni obce obecný úrad prostredníctvom starostu obce. Ten zodpovedá za systém riadenia PHSR, ako aj za systém čerpania získaných dotácií, použitia úverových zdrojov a v prípade získania pomoci zo štrukturálnych fondov aj za čerpanie tejto pomoci. Obecné zastupiteľstvo plní úlohu **Monitorovacieho výboru**. **Orgánom auditu** je hlavný kontrolór a príslušná komisia OcZ, ak je zriadená. Funkciu **Platobného orgánu** vykonáva ekonomické oddelenie OcÚ a príslušné oddelenia OcÚ plnia funkciu **Sprostredkovateľského orgánu**. PHSR ako aj všetky jeho zmeny a doplnky schvaľuje obecné zastupiteľstvo (Inštitút priestorového plánovania, 2016).

Administratívne zabezpečenie realizácie tohto programu je teda nevyhnutnou podmienkou jeho plnenia. Realizácia si však bude vyžadovať pravidelnú systematickú prácu. Z tohto dôvodu sa odporúča zriadiť pri obecnom zastupiteľstve komisiu strategického rozvoja. Táto komisia by vystupovala ako poradný orgán, ktorého úlohou by bolo vypracovať a posúdiť Správu o realizácii PHSR, stav finančného čerpania prostriedkov, podieľať sa na určovaní priorít realizácie PHSR a zúčastňovať sa dôležitých stretnutí, týkajúcich sa rozvoja obce. V prípade potreby by táto komisia mala za úlohu prehodnotiť plán na ďalšie obdobie, eventuálne doplniť úlohy a opatrenia, ktoré neboli uvedené v tomto programe a pod.

Samospráva tak bude raz ročne získavať a spracovávať pripomienky poslancov, zamestnancov OcÚ, partnerov a verejnosti. Spracovanie pripomienok bude trvať do stanoveného termínu (napr. do septembra príslušného roku), kedy bude zastupiteľstvu predložené hodnotenie PHSR za predchádzajúci rok a aj jeho prípadná aktualizácia. Obecné zastupiteľstvo vo vzťahu k realizácii PHSR berie na vedomie návrh strategickú časť dokumentu, schvaľuje celý dokument PHSR a každoročne schvaľuje vyhodnotenie jeho plnenia. Úlohou obecného zastupiteľstva je taktiež schvaľovanie spolufinancovania pripravovaných projektov. Obecné zastupiteľstvo teda každoročne schvaľuje hodnotiace a monitorovacie správy a rozhoduje o prípadných zmenách a aktualizácii programu.

Stručný popis komunikačnej stratégie

Súčasťou každého z pripravovaných a realizovaných projektov PHSR budú, či už z dôvodu povinného informovania a publicity (najmä pri projektoch financovaných z EŠIF) alebo v rámci komunikácie medzi obcou a cieľovými skupinami pri príprave a realizácii projektov, rôzne formy komunikácie. V prípade realizácie projektov z EŠIF budú v záujme informovania verejnosti osadené informačné tabule, príp. budú organizované úvodné a záverečné konferencie, semináre, workshopy, rôzne informačné stretnutia a pod.

V podmienkach obce prebieha komunikácia predovšetkým osobným stykom verejnosti a záujmových skupín s jej volenými orgánmi a zamestnancami. Významným komunikačným kanálom najmä pre mladšie a stredné vekové kategórie obyvateľstva je webová stránka obce. Staršie vekové kategórie uprednostňujú najmä obecný rozhlas, úradnú tabuľu a osobné podanie. Ďalším nástrojom komunikácie budú pozvánky na priamu účasť verejnosti na zasadnutiach obecného zastupiteľstva. Prostredníctvom uvedených komunikačných kanálov bude až do ukončenia platnosti PHSR prebiehať neustála komunikácia s obyvateľmi týkajúca sa realizácie tohto Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce.

Systém monitorovania a hodnotenia

Cieľom systému monitorovania a hodnotenia je získavanie informácií o reálnom plnení PHSR a o jeho prípadnom negatívnom vývoji. Dôsledkom dobrého nastavenia systému monitorovania a hodnotenia bude prípadná zmena spôsobu realizácie, podľa potreby aj definovanie a prijatie nových opatrení. Ako už bolo spomenuté vyššie, samospráva bude raz ročne (do začiatku prípravy rozpočtu na ďalší rok) získavať a spracovávať pripomienky poslancov, zamestnancov OcÚ, zainteresovaných partnerov a verejnosti. Spracovanie pripomienok bude trvať do stanoveného termínu, kedy bude zastupiteľstvu predložené hodnotenie PHSR za predchádzajúci rok a aj jeho prípadná aktualizácia.

Monitorovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja sa teda bude vykonávať priebežne počas celého trvania PHSR až do ukončenia jeho platnosti. Tento proces bude vychádzať z údajov uvedených vo Formulári P2 – ukazovatele výstupu, výsledku a dopadu projektu. Výstupom monitorovania PHSR bude monitorovacia správa za príslušný rok schválená obecným zastupiteľstvom, ktorej súčasťou môže byť aj prípadná monitorovacia správa schválená riadiacim orgánom v rámci implementácie projektov z EŠIF. Za prípravu monitorovacej správy konkrétneho projektu bude zodpovedať jeho garant podľa povahy projektu. Za prípravu monitorovacej správy PHSR bude zodpovedať samospráva obce – či už prostredníctvom starostu obce, hlavného kontrolóra, poslancov, zriadenej komisie strategického rozvoja, zamestnancov obecného úradu, príp. inej poverenej osoby.

Formulár 11 (R5): Plán hodnotenia a monitorovania

Plán priebežných hodnotení PHSR počas jeho platnosti 2022-2030		
Typ hodnotenia	Vykonať prvýkrát	Dôvod vykonania / periodicita
Strategické hodnotenie	najskôr v roku 2024	podľa rozhodnutia obce a vzniknutej spoločenskej potreby
Operatívne hodnotenie	v prípade potreby	kontrola súladu programu s reálnou situáciou
Tematické hodnotenie časti PHSR	2025	téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok
Ad hoc mimoriadne hodnotenie	v prípade potreby	pri značnom odklone od stanovených cieľov; pri návrhu na revíziu PHSR
Ad hoc hodnotenie celého PHSR alebo jeho časti	2022-2030	na základe rozhodnutia starostu, kontrolného orgánu, podnetu poslancov, správy auditu a pod.

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

E-Finančná časť

Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Finančná časť obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie programu rozvoja obce. Táto časť obsahuje:

- indikatívny finančný plán na celú realizáciu PHSR,
- model viaczdrojového financovania jednotlivých opatrení, aktivít (projektov) za účasti sociálno-ekonomických partnerov v území,
- hodnotiacu tabuľku pre výber projektov.

Indikatívny finančný plán

Výška potrebných finančných prostriedkov je v tomto PHSR uvedená pri jednotlivých projektoch a opatreniach. Uvedené sumy sú stanovené odhadom, keďže bez spracovania projektovej dokumentácie nie je možné ex-ante určiť predpokladanú sumu, potrebnú na realizáciu projektu. Navyše, táto suma sa ešte mení po realizácii verejného obstarávania. Pri rozhodovaní o financovaní jednotlivých projektov sa bude prihliadať na ich dôležitosť a na ich prínos pre rozvoj obce. Niektoré projekty/aktivity sa budú môcť realizovať v rámci bežnej prevádzky samosprávy, iné si však budú vyžadovať náročnejšie zdroje z hľadiska finančného aj personálneho zabezpečenia.

Potenciálne zdroje, ktoré sa samospráva môže snažiť získať na realizáciu opatrení a aktivít uvedených v tomto PHSR, sú najmä:

- bankové úvery,
- štátne dotácie z účelových fondov (napr. Environmentálny fond, ŠFRB),
- financovanie z národných projektov (napr. úrady práce, soc. vecí a rodiny - AOTP),
- rozpočet samosprávneho kraja,
- európske štrukturálne a investičné fondy,
- nadácie, neinvestičné fondy,
- Svetová banka,
- účelové fondy zahraničných zastupiteľstiev v SR,
- sponzorské dary podnikateľov, súkromných osôb, neziskového sektora a pod.,
- vlastné zdroje (rozpočet obce).

Celkovým prehľadom plánovaných finančných prostriedkov počas celej doby platnosti schváleného Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja je Indikatívny rozpočet – sumarizácia.

Formulár 12 (F1): Indikatívny rozpočet - sumarizácia

Oblasť	rok									Spolu (tis. €)
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
Hospodárska	11,60	366,60	349,60	334,60	3,60	1,60	1,60	1,60	1,60	1 072,40
Sociálna	9,60	84,60	344,60	1 149,60	809,40	179,60	10,60	12,40	10,60	2 611,00
Environmentálna	0,00	46,00	87,00	216,00	169,00	30,00	0,00	0,00	0,00	548,00
SPOLU (tis. €)	21,20	497,20	781,20	1 700,20	982,00	211,20	12,20	14,00	12,20	4 231,40

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

Model viaczdrojového financovania a finančný rámec

Financovanie jednotlivých projektov sa bude realizovať z viacerých zdrojov, pričom závisieť bude od aktuálnej finančnej situácie obce a aktuálnych potrieb. Financovanie sa tak bude opierať o zdroje obce, o národné zdroje, o zdroje z EŠIF, VÚC, o súkromné a ďalšie zdroje.

Intervenčná matica predstavuje odhad objemu potrebných zdrojov na realizáciu jednotlivých projektových zámerov. Finálna podoba a konkrétna výška investícií bude známa až po vypracovaní projektovej dokumentácie a vychádzať bude najmä z procesu verejného obstarávania.

Formulár 13 (F5): Model viaczdrojového financovania – intervenčná matica

Viaczdrojové financovanie (tis. eur)								
Opatrenie	Celkové náklady	Verejné zdroje					Súkromné zdroje	Iné zdroje
		EÚ	Štát	VÚC	Obec	Spolu		
Opatrenie 1.1	4,50				4,50	4,50		
Opatrenie 1.2	5,40				5,40	5,40		
Opatrenie 1.3	750,00	629,00	74,00		47,00	750,00		
Opatrenie 1.4	308,00		285,00		19,00	304,00	4,00	
Opatrenie 1.5	4,50			2,50	2,00	4,50		
Opatrenie 2.1	95,00	76,50	9,00		9,50	95,00		
Opatrenie 2.2	25,00		23,75		1,25	25,00		
Opatrenie 2.3	1 140,00	969,00	114,00		57,00	1 140,00		
Opatrenie 2.4	68,00		9,00		59,00	68,00		
Opatrenie 2.5	245,00	161,50	29,00		34,50	225,00	20,00	
Opatrenie 2.6	1 020,00	867,00	102,00		51,00	1 020,00		
Opatrenie 2.7	18,00			12,00	6,00	18,00		
Opatrenie 3.1	488,00		460,75		27,25	488,00		
Opatrenie 3.2	60,00	51,00	6,00		3,00	60,00		
SPOLU	4 231,40	2 754,00	1 112,50	14,50	326,40	4 207,40	24,00	0,00

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

Finančný rámec na realizáciu PHSR pre potreby súhrnného prehľadu plánovaných projektov a aktivít je formulárom s podrobnou štruktúrou plánovaných finančných prostriedkov na opatrenia, projekty a aktivity PHSR na celé jeho obdobie. Obsahuje podrobné členenie predpokladaných finančných zdrojov, potrebných na realizáciu jednotlivých projektov.

Formulár 14 (F2): Finančný rámec pre realizáciu PHSR

Číslo opatrenia	Kód a názov projektu/aktivity	Klasifikácia stavieb - trieda	Hlavný ukazovateľ-výsledku, dopadu	Termín začatia a ukončenia realizácie projektu / aktivity	RN Spolu (tis. eur)	Verejné zdroje celkom	Verejné zdroje		Súkromné zdroje	Úverové zdroje	EIB príspevok (informatívne)	Iné zdroje
				rok			Národné celkom	EÚ (EŠIF + Plán obnovy) celkom				
					a=b+e+f+g+h	b=c+d	c	d	e	f	g	h
I. Hospodárska oblasť					1 072,40 €	1 068,40 €	439,40 €	629,00 €	4,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Opat. 1.1	1.1.1 Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci		rozvinutie lokálnej ekonomiky	2022-2030	2,70 €	2,70 €	2,70 €					
	1.1.2 Podpora zavádzania inovácií u miestnych zamestnávateľov		rozvinutie lokálnej ekonomiky	2022-2030	1,80 €	1,80 €	1,80 €					
Opat. 1.2	1.2.1 Podpora zavádzania efektívnych SMART digitálnych riešení v podnikoch a u subjektov poskytujúcich verejné služby		rozvinutie lokálnej ekonomiky	2022-2030	3,60 €	3,60 €	3,60 €					
	1.2.2 Zvyšovanie digitálnych zručností zamestnancov a obyvateľov obce		zvýšená zamestnanosť obyvateľstva	2022-2030	1,80 €	1,80 €	1,80 €					

Opat. 1.3	1.3.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií	2112 - Miestne komunikácie	zabezpečený kvalitný prístup k bytom; zvýšená bezpečnosť chodcov	2022-2024	40,00 €	40,00 €	6,00 €	34,00 €				
	1.3.2 Výstavba odstavných plôch pre osobné automobily	2112 - Miestne komunikácie	dostatočný počet parkovacích miest	2023	140,00 €	140,00 €	21,00 €	119,00 €				
	1.3.3 Výstavba cyklistických chodníkov v katastrí obce	2112 - Miestne komunikácie	lepšie zdravie obyvateľstva; vyššia atraktivita obce	2024-2025	400,00 €	400,00 €	60,00 €	340,00 €				
	1.3.4 Vybudovanie lávky cez Holumnický potok pre peších a cyklistov	2112 - Miestne komunikácie	vyššia bezpečnosť chodcov a cyklistov	2025	130,00 €	130,00 €	19,50 €	110,50 €				
	1.3.5 Rekonštrukcia autobusových zastávok v obci	2112 - Miestne komunikácie	zvýšený komfort a bezpečnosť ľudí pri čakaní na autobusový spoj	2023-2024	30,00 €	30,00 €	4,50 €	25,50 €				
	1.3.6 Realizácia bezpečnostných prvkov v doprave	2112 - Miestne komunikácie	vyššia bezpečnosť chodcov a cyklistov	2024	10,00 €	10,00 €	10,00 €					
Opat. 1.4	1.4.1 Rekonštrukcia ČOV	2223 - Miestne kanalizácie	čistejšie životné prostredie; lepšie zdravie obyvateľov	2023-2024	300,00 €	300,00 €	300,00 €					
	1.4.2 Modernizácia káblovej televízie	2224 - Miestne elektrické a telekomunikačné rozvody a vedenia	vyššia kvalita vysielania	2024-2026	8,00 €	4,00 €	4,00 €		4,00 €			

Opat. 1.5	1.5.1 Rozvoj partnerskej a cezhraničnej spolupráce		3 podporené partnerské projekty	2022-2030	4,50 €	4,50 €	4,50 €						
II. Sociálna oblasť					2 611,00 €	2 591,00 €	517,00 €	2 074,00 €	20,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	
Opat. 2.1	2.1.1 Podpora individuálnej bytovej výstavby		vyšší počet obyvateľov	2022-2030	5,00 €	5,00 €	5,00 €						
	2.1.2 Rekonštrukcia bytových domov	1122 - Trojbytové a viacbytové budovy	nižšia produkcia emisií CO ₂	2025-2027	90,00 €	90,00 €	13,50 €	76,50 €					
Opat. 2.2	2.2.1 Rozšírenie kamerového systému	2224 - Miestne elektrické a telekomunikačné rozvody a vedenia	15 nových kamier	2023	25,00 €	25,00 €	25,00 €						
Opat. 2.3	2.3.1 Rekonštrukcia hasičskej zbrojnice	1274 - Ostatné budovy, i.n.	kvalitné podmienky pre činnosť DHZ-O	2025	80,00 €	80,00 €	12,00 €	68,00 €					
	2.3.2 Výstavba Domu smútku a úprava cintorína	1272 - Budovy a miesta na vykonávanie náboženských aktivít	dôstojné podmienky pre rozlúčku so zosnulými	2026	190,00 €	190,00 €	28,50 €	161,50 €					
	2.3.3 Komplexná rekonštrukcia budovy zdravotného strediska v obci Holumnica	1264 - Nemocničné budovy a zdravotnícke zariadenia	zdravotná starostlivosť dostupná priamo v obci; nižšia produkcia emisií CO ₂	2025	140,00 €	140,00 €	21,00 €	119,00 €					

	2.3.4 Komplexná rekonštrukcia budovy obecného úradu s kultúrnym domom v obci Holumnica	1261 - Budovy na kultúrnu a verejnú zábavu	kvalitné priestory pre organizáciu podujatí; znížená spotreba energie na vykurovanie	2024-2026	340,00 €	340,00 €	51,00 €	289,00 €				
	2.3.5 Rekonštrukcia zeleného domu	1274 - Ostatné budovy, i.n.	vyššia atraktivita obce	2025-2027	180,00 €	180,00 €	27,00 €	153,00 €				
	2.3.6 Rekonštrukcia hradu	1273 - Historické alebo chránené pamiatky	vyššia atraktivita obce	2023-2027	210,00 €	210,00 €	31,50 €	178,50 €				
Opat. 2.4	2.4.1 V spolupráci s UPSVaR zapájanie obce do projektov AOTP		3 zamestnané osoby	2022-2030	18,00 €	18,00 €	18,00 €					
	2.4.2 Poskytovanie sociálnych služieb samosprávou (komunitné centrum, opatrovateľská služba)		2 podporované sociálne služby	2022-2030	50,00 €	50,00 €	50,00 €					
Opat. 2.5	2.5.1 Výstavba multifunkčného ihriska	2411 - Športové ihriská	verejnosť realizujúca športové aktivity	2025	50,00 €	50,00 €	7,50 €	42,50 €				
	2.5.2 Doplnenie a úprava detského ihriska a ihriska pri ZŠ	2411 - Športové ihriská	žiaci ZŠ a deti MŠ realizujúce športové a voľnočasové aktivity	2024	35,00 €	25,00 €	25,00 €		10,00 €			

	2.5.3 Rekonštrukcia futbalového ihriska a výstavba sociálnych zariadení	2411 - Športové ihriská	verejnú realizujúca športové aktivity	2027	60,00 €	60,00 €	9,00 €	51,00 €				
	2.5.4 Vybudovanie exteriérového ihriska na cvičenie workout	2411 - Športové ihriská	verejnú realizujúca športové aktivity	2025	20,00 €	10,00 €	10,00 €		10,00 €			
	2.5.5 Vybudovanie oddychovej zóny pri hrade	2412 - Ostatné športové a rekreačné stavby	verejnú realizujúca športové aktivity	2025-2027	80,00 €	80,00 €	12,00 €	68,00 €				
Opat. 2.6	2.6.1 Rekonštrukcia budovy ZŠ s MŠ	1263 - Školy, univerzity a budovy na vzdelávanie	kvalitné podmienky pre výučbu	2024-2026	320,00 €	320,00 €	48,00 €	272,00 €				
	2.6.2 Výstavba telocvične pri ZŠ	1263 - Školy, univerzity a budovy na vzdelávanie	všetky deti absolvujúce vyučovanie v telocvični	2025-2026	700,00 €	700,00 €	105,00 €	595,00 €				
Opat. 2.7	2.7.1 Podpora kultúrnych a športových podujatí a telies		kultúrne a športové podujatia konané na území obce	2022-2030	18,00 €	18,00 €	18,00 €					
III. Environmentálna oblasť					548,00 €	548,00 €	497,00 €	51,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Opat. 3.1	3.1.1 Skvalitnenie systému zberu odpadov		skvalitnený systém triedeného zberu, vyššia úroveň vytriedenia odpadov	2023	3,00 €	3,00 €	3,00 €					

	3.1.2 Výstavba zberného dvora	2420 - Ostatné inžinierske stavby, i.n.	vyššia úroveň vytriedenia odpadov	2025-2026	300,00 €	300,00 €	300,00 €					
	3.1.3 Vybudovanie malej kompostárne	2421 - Ostatné inžinierske stavby, i.n.	vyššia úroveň vytriedenia odpadov	2024-2025	120,00 €	120,00 €	120,00 €					
	3.1.4 Rozvoj odpadového a obehového hospodárstva - obstaranie domácich kompostovacích zásobníkov a nádob na kuchynský odpad	2421 - Ostatné inžinierske stavby, i.n.	nižší objem BRKO ukladaného na skládku odpadov; vyššia úroveň vytriedenia odpadov	2023	35,00 €	35,00 €	35,00 €					
	3.1.5 Sanácia čiernych skládok, vrátane realizácie osvetových a informačných kampaní	2421 - Ostatné inžinierske stavby, i.n.	čistejšie verejné priestranstvá	2023-2026	30,00 €	30,00 €	30,00 €					
Opat. 3.2	3.2.1 Realizácia protipovodňových opatrení na miestnych tokoch, vrátane zelených a modrých investícií	2152 - Priehrady	žiadne škody na majetku v dôsledku povodní; lepšia adaptabilita územia na zmenu klímy	2025-2027	60,00 €	60,00 €	9,00 €	51,00 €				
Celkom					4 231,40 €	4 207,40 €	1 453,40 €	2 754,00 €	24,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €

Zdroj: MDVRR 2015, Obecný úrad, vlastné spracovanie

System hodnotenia a zaradovania projektov do financovania

Dôležitým momentom v procese realizácie PHSR bude schvaľovanie financovania jednotlivých projektových zámerov obecným zastupiteľstvom. Pri výbere projektov/aktivít bude preto nutné prihliadať na ich dôležitosť a význam či už z legislatívneho hľadiska alebo vo vzťahu k rozvoju obce.

Nasledujúca hodnotiacia tabuľka pre výber projektov/aktivít je upravená pre potreby obce. Najvyššiu prioritu (úroveň dôležitosti) majú projekty/aktivity, ktorých realizácia vyplýva priamo z legislatívy a projekty/aktivity, ktoré budú riešiť výrazne naliehavú havarijnú alebo mimoriadnu situáciu. Kategória s vysokou prioritou zahŕňa projekty/aktivity s oporou vo VZN obce, projekty/aktivity Miestnej akčnej skupiny, oblastnej organizácie cestovného ruchu, projekty/aktivity s vydaným právoplatným stavebným povolením (príp. aj projekty/aktivity s ukončeným procesom verejného obstarávania), projekty/aktivity, na ktoré sa dajú získať zdroje z EŠIF a/alebo ich realizácia je zároveň nutná pre rozvoj obce a projekty/aktivity, ktoré majú vysokú podporu u obyvateľstva. Kategória so strednou úrovňou dôležitosti obsahuje tie projekty/aktivity, ktoré majú možnosť byť spolufinancované z európskych štrukturálnych a investičných fondov a/alebo ich realizácia je zároveň vhodná pre rozvoj obce. Kategóriu 4 a 5 predstavujú projekty/aktivity nachádzajúce sa vo fáze úvah (bez spracovania prvotných analýz, projektovej dokumentácie, stavebného povolenia a pod.).

Formulár 15 (F3): Hodnotiacia tabuľka pre výber projektov

Kategória	Úroveň dôležitosti	Hodnotiace kritérium (podmienky pre zaradenie do úrovne dôležitosti)	Projekt/Aktivita
1	Najvyššia	a) projekty/aktivity vyplývajúce zo zákona alebo legislatívy EÚ b) projekty/aktivity riešiace havarijnú alebo mimoriadnu situáciu	1.4.1; 3.1.4;
2	Vysoká	a) projekty/aktivity s oporou vo VZN obce b) projekty/aktivity s právoplatným stavebným povolením c) projekty/aktivity MAS d) projekty/aktivity OOCR e) projekty/aktivity miestnych rozvojových organizácií f) projekty/aktivity s vysokou podporou obyvateľov g) projekty/aktivity s potenciálom spolufinancovania z EŠIF a z iných zdrojov a/alebo projekty/aktivity, ktorých realizácia je pre rozvoj obce nutná	1.3.1; 1.3.6; 2.2.1; 2.3.3; 2.3.4; 2.4.1; 2.4.2; 2.5.1; 2.5.2; 2.6.1; 2.6.2; 2.7.1; 3.1.1; 3.1.2; 3.1.3; 3.1.5; 3.2.1;
3	Stredná	projekty/aktivity s potenciálom spolufinancovania z EŠIF a z iných zdrojov a/alebo projekty/aktivity, ktorých realizácia je pre rozvoj obce vhodná	1.1.2; 1.2.1; 1.2.2; 1.3.2; 1.3.3; 1.3.5; 1.4.2; 1.5.1; 2.1.1; 2.1.2; 2.3.1; 2.3.2; 2.3.5; 2.3.6; 2.5.4; 2.5.5;
4	Nízka	projekty/aktivity v štádiu zámerov / úvah	1.1.1; 1.3.4; 2.5.3;
5	Najnižšia	ostatné	

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

Záver

Formulár 16 (Z1): Schválenie PHSR

Schválenie PHSR	
Dokument	<p><u>Názov dokumentu:</u> Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Holumnica na roky 2022-2030</p> <p><u>Štruktúra dokumentu:</u> dokument je štruktúrovaný podľa zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, podľa Metodiky tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja, vydanej Úradom podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu, január 2020, Metodiky na spracovanie Programu rozvoja obce, vydanej Inštitútom priestorového plánovania, september 2016 a podľa Metodiky na vypracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC, vydanej Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja, verzia 2.0, február 2015.</p>
Spracovanie	<p><u>Forma a obdobie spracovania:</u> spracovanie PHSR vykonala obec v partnerstve s externým odborníkom, ktorý koordinoval proces tvorby dokumentu a zabezpečoval dodržiavanie metodických postupov. Dokument bol spracovaný na prelome jar/leto 2022.</p> <p><u>Riadiaci tím:</u> riadiaci tím pozostával z 2 členov a v procese spracovania mal 2 pracovné zasadania.</p> <p><u>Účasť verejnosti a komunikácia s ňou:</u> verejnosť participovala na procese spracovania PHSR prostredníctvom prieskumu názorov.</p> <p><u>Autor dokumentu:</u> RNDr. Radomír Babiak, PhD.; www.dokumentypreobce.sk</p> <p><u>Náklady na spracovanie:</u> z rozpočtu obce.</p>
Prerokovanie	<p><u>Prerokovanie v orgánoch samosprávy dňa:</u> 07.10.2022.</p>
Schválenie	<p><u>Návrh na uznesenie zastupiteľstva:</u> „Obecné zastupiteľstvo schvaľuje Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Holumnica na roky 2022-2030“.</p>

Zdroj: Weisová, Bernátová 2012, vlastné spracovanie

Prílohy

Zoznam informačných zdrojov použitých v PHSR

Bazálne environmentálne informácie o sídlach Slovenska (www.beiss.sk)

Halás, M. (2008): Priestorová polarizácia spoločnosti s detailným pohľadom na periférne regióny Slovenska. *Sociologický časopis/Czech Sociological Review*, 2008, Vol. 44, No. 2

Inštitút priestorového plánovania (2016): *Stručná metodika spracovania Programu rozvoja obce a Spoločného programu rozvoja obcí*. Bratislava: september 2016.

Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001

Korec, P. (2005): *Regionálny rozvoj Slovenska v rokoch 1989-2004*. Bratislava: Geografika, 2005. ISBN 80-969338-0-9, 227 s.

Kropilák, M., ed. (1977): *Vlastivedný slovník obcí*. Bratislava: Veda, 1977

MDVRR (2015): *Metodika na vypracovanie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC*. Bratislava: Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja, verzia 2.0, február 2015, 62 s.

Operačné programy 2014-2020

Partnerská dohoda 2014-2020

PHSR Prešovského samosprávneho kraja 2014-2020

Povodňová dokumentácia obce Holumnica

Program rozvoja vidieka 2014-2020

Register pozemkových spoločností

Register účtovných závierok

Slivinský, J., Slivinská, M. (2013): *Vojňany, Slovenská Ves a okolie. Turistický sprievodca*. Slovenská Ves: Tlačiareň svidnícka, 2013. ISBN 978-80-89392-78-0, 248 s.

Súvaha obce Holumnica k 31.12.2021

Štatistický úrad Slovenskej republiky

Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu (2020): *Metodika tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja*. Bratislava: január 2020.

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny

Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030

Vstupná správa pre vypracovanie PHSR Prešovského samosprávneho kraja na roky 2021-2030

Výkaz ziskov a strát obce Holumnica k 31.12.2021

Weisová, D., Bernátová, M. (2012): *Strategické plánovanie samosprávy*. Žilina: Municipalia, 2012.

Zákon č. 389/1990 Zb. o obecnom zriadení

Zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti

Zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy

Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja

Internetové zdroje:

census2011.statistics.sk

datacube.statistics.sk

datacube.statistics.sk/SODB/

<http://cp.atlas.sk>

<http://uzemia.enviroportal.sk>

<https://gis.nlcsk.org/islhp/#lesnictvo>

statdat.statistics.sk

www.beiss.sk

www.cdb.sk

www.ives.minv.sk/heraldreg

www.maps.google.com

www.minv.sk

www.orsr.sk

www.pamiatky.sk

www.registeruz.sk

www.scitanie.sk

www.statistics.sk

www.zrsr.sk

Zoznam skratiek použitých v PHSR

AOTP	Aktívne opatrenia trhu práce	NFP	Nenávratný finančný príspevok
b.j.	Bytové jednotky	NN	Nízke napätie
BRKO	Biologicky rozložiteľný komunálny odpad	NPR	Národná prírodná rezervácia
CDB	Cestná databanka	OcÚ	Obecný úrad
CLLD	Community-led Local Development (Miestny rozvoj vedený komunitou)	o. i.	Okrem iného
CR	Cestovný ruch	OOOR	Oblasťná organizácia cestovného ruchu
ČOV	Čistička odpadových vôd	PA	Povodňová aktivita
DHZ	Dobrovoľný hasičský zbor	PP	Prírodná pamiatka
EAO	Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	PR	Prírodná rezervácia
EIB	Európska investičná banka	PPA	Pôdohospodárska platobná agentúra
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy	PPF	Poľnohospodársky pôdny fond
EZÚS	Európske zoskupenie územnej spolupráce	PSK	Prešovský samosprávny kraj
ha	Hektár	SHR	Samostatne hospodáriaci roľníci
IBV	Individuálna bytová výstavba	SPR	Strategicko-plánovací región
IUI	Integrovaná územná investícia	ŠFRB	Štátny fond rozvoja bývania
KURS	Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001	ŠÚ SR	Štatistický úrad Slovenskej republiky
KZAM	Klasifikácia zamestnaní	ÚPSVaR	Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
MAS	Miestna akčná skupina	ÚSES	Územný systém ekologickej stability
MOK	Maloobjemový kontajner	TTP	Trvalé trávne porasty
MRK	Marginalizované rómske komunity	UoZ	Uchádzač o zamestnanie
MSP	Malí a strední podnikatelia	VÚC	Vyšší územný celok
MŽP	Ministerstvo životného prostredia	VZN	Všeobecne záväzné nariadenie

Akčný plán na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky

Obec si v tomto PHSR naplánovala realizovať viacero projektov/aktivít. Niektoré z naplánovaných projektov/aktivít sú pomerne jednoduché, nevyžadujú si veľké finančné, materiálne, príp. personálne úsilie. Na druhej strane, iné projekty si zo svojej povahy budú vyžadovať množstvo úsilia, času, schopností a financií. Akčný plán na daný rozpočtový rok predstavuje zhrnutie projektových zámerov (projektov a aktivít) obce, ktoré sa plánujú realizovať v roku 2022 a výhľadovo aj v rokoch 2023 a 2024. Projekty sú v tomto Akčnom pláne rozpracované formou Formuláru na prípravu projektov.

2022

- **Aktivita 1.1.1 Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci**
 - Cieľ aktivity: Podporovať miestnych podnikateľov
 - Termín realizácie: od 2022 každoročne
 - Predpokladané náklady: 300,- eur ročne

- **Aktivita 1.1.2 Podpora zavádzania inovácií u miestnych zamestnávateľov**
 - Cieľ aktivity: Podporovať miestnych podnikateľov
 - Termín realizácie: od 2022 každoročne
 - Predpokladané náklady: 200,- eur ročne

- **Aktivita 1.2.1 Podpora zavádzania efektívnych SMART digitálnych riešení v podnikoch a u subjektov poskytujúcich verejné služby**
 - Cieľ aktivity: Podporiť transformáciu hospodárstva
 - Termín realizácie: od 2022 každoročne
 - Predpokladané náklady: 400,- eur ročne

- **Aktivita 1.2.2 Zvyšovanie digitálnych zručností zamestnancov a obyvateľov obce**
 - Cieľ aktivity: Zlepšiť zručnosti obyvateľov v používaní moderných technológií
 - Termín realizácie: od 2022 každoročne
 - Predpokladané náklady: 200,- eur ročne

- **Aktivita 1.3.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií**
 - Cieľ aktivity: Zvýšiť kvalitu prístupu k domom a bytom
 - Termín realizácie: 2022-2024
 - Predpokladané náklady: 40 000,- eur

- **Aktivita 1.5.1 Rozvoj partnerskej a cezhraničnej spolupráce**
 - Cieľ aktivity: Rozvíjať partnerskú a cezhraničnú spoluprácu
 - Termín realizácie: od 2022 každoročne
 - Predpokladané náklady: 500,- eur ročne

- **Aktivita 2.1.1 Podpora individuálnej bytovej výstavby**
 - Cieľ aktivity: Zvyšovať počet obyvateľov obce
 - Termín realizácie: od 2022 každoročne
 - Predpokladané náklady: 5 000,- eur

- **Aktivita 2.4.1 V spolupráci s UPSVaR zapájanie obce do projektov AOTP**
Cieľ aktivity: Zvýšiť zamestnanosť miestnych obyvateľov znevýhodnených na trhu práce
Termín realizácie: od 2022 každoročne
Predpokladané náklady: 2 000,- eur ročne
- **Aktivita 2.4.2 Poskytovanie sociálnych služieb samosprávou (komunitné centrum, opatrovateľská služba a pod.)**
Cieľ aktivity: Poskytovať potrebné sociálne služby cieľovým skupinám obyvateľov
Termín realizácie: od 2022 každoročne
Predpokladané náklady: 50 000,- eur
- **Aktivita 2.7.1 Podpora kultúrnych a športových podujatí a telies**
Cieľ aktivity: Podporovať kultúrny a športový život v obci
Termín realizácie: od 2022 každoročne
Predpokladané náklady: 2 000,- eur ročne

2023

- **Aktivita 1.3.5 Rekonštrukcia autobusových zastávok v obci**
Cieľ aktivity: Zabezpečiť príslušný komfort všetkým obyvateľom čakajúcim na autobusové spojenie
Termín realizácie: 2023-2024
Predpokladané náklady: 30 000,- eur
- **Aktivita 1.4.1 Rekonštrukcia ČOV**
Cieľ aktivity: Zvýšiť kvalitu životného prostredia v obci
Termín realizácie: 2023-2024
Predpokladané náklady: 300 000,- eur
- **Aktivita 2.2.1 Rozšírenie kamerového systému**
Cieľ aktivity: Znížiť počet riešených priestupkov; preventívne pôsobiť na úseku zvyšovania bezpečnosti obyvateľov
Termín realizácie: 2023
Predpokladané náklady: 25 000,- eur
- **Aktivita 3.1.1 Skvalitnenie systému zberu odpadov**
Cieľ aktivity: Zvýšiť úroveň vytriedenia odpadov v obci
Termín realizácie: 2023
Predpokladané náklady: 3 000,- eur

- **Aktivita 3.1.4 Rozvoj odpadového a obehového hospodárstva - obstaranie domácich kompostovacích zásobníkov a nádob na kuchynský odpad**

Cieľ aktivity: Zvýšiť úroveň vytriedenia odpadov v obci; znížiť množstvo BRKO ukladaného na skládku odpadov
 Termín realizácie: 2023
 Predpokladané náklady: 35 000,- eur

- **Aktivita 3.1.5 Sanácia čiernych skládok, vrátane realizácie osvetových a informačných kampaní**

Cieľ aktivity: Zvýšiť kvalitu životného prostredia v obci; zvýšiť úroveň vytriedenia odpadov
 Termín realizácie: 2023-2026
 Predpokladané náklady: 30 000,- eur

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	1.3.2 Výstavba odstavných plôch pre osobné automobily
Cieľ projektu	Zvýšiť bezpečnosť cestnej premávky „odstránením“ áut parkujúcich na komunikáciách a ich parkovaním na odstavných plochách
Termín	2023
Garant	Obec Holumnica
Spolupráca (partneri)	-
Predpokladané náklady	140 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet, štátne dotácie, rozpočet VÚC, EŠIF
Výstupy	Vybudované nové parkovacie miesta
Užívatelia	Obyvatelia obce a jej návštevníci

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	2.3.6 Rekonštrukcia hradu
Cieľ projektu	Zvýšiť atraktivitu obce; zachovať historickú pamiatku
Termín	2023-2027
Garant	Obec Holumnica
Spolupráca (partneri)	-
Predpokladané náklady	210 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet, štátne dotácie, štátne fondy, EŠIF
Výstupy	Obnovené hradné múry, upravené okolie
Užívatelia	Obyvatelia obce a jej návštevníci

2024

- **Aktivita 1.3.6 Realizácia bezpečnostných prvkov v doprave**
 Cieľ aktivity: Zvýšiť bezpečnosť cestnej premávky
 Termín realizácie: 2024
 Predpokladané náklady: 10 000,- eur
- **Aktivita 1.4.2 Modernizácia káblovej televízie**
 Cieľ aktivity: Zabezpečiť kvalitné vysielanie
 Termín realizácie: 2024-2026
 Predpokladané náklady: 8 000,- eur
- **Aktivita 2.5.2 Doplnenie a úprava detského ihriska a ihriska pri ZŠ**
 Cieľ aktivity: Zabezpečiť žiakom a obyvateľom obce (mladým rodinám) kvalitné priestory na výučbu telesnej výchovy a na realizáciu voľnočasových aktivít s deťmi
 Termín realizácie: 2024
 Predpokladané náklady: 35 000,- eur

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	1.3.3 Výstavba cyklistických chodníkov v katastri obce
Cieľ projektu	Zlepšiť zdravie obyvateľov; zvýšiť atraktivitu obce
Termín	2024-2025
Garant	Obec Holumnica
Spolupráca (partneri)	VÚC Prešov
Predpokladané náklady	400 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet, štátne dotácie, dotácie VÚC, EŠIF
Výstupy	Výbudované cyklistické chodníky
Užívatelia	Obyvatelia obce a jej návštevníci

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	2.3.4 Komplexná rekonštrukcia budovy obecného úradu s kultúrnym domom v obci Holumnica
Cieľ projektu	Znížiť množstvo produkovaného CO ₂ ; znížiť množstvo energie na prevádzku budovy; zvýšiť kvalitu priestorov na poskytovanie verejných služieb; zvýšiť atraktivitu obecných priestorov na organizáciu kultúrno-spoločenských podujatí
Termín	2024-2026
Garant	Obec Holumnica
Spolupráca (partneri)	-
Predpokladané náklady	340 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet, štátne dotácie, dotácie VÚC, EŠIF
Výstupy	Zrekonštruovaná budova
Užívatelia	Obyvatelia obce, účastníci podujatí

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	2.6.1 Rekonštrukcia budovy ZŠ s MŠ
Cieľ projektu	Znížiť množstvo produkovaného CO ₂ ; znížiť množstvo energie na prevádzku budovy; zvýšiť kvalitu priestorov na poskytovanie vzdelávania
Termín	2024-2026
Garant	Obec Holumnica
Spolupráca (partneri)	ZŠ s MŠ Holumnica
Predpokladané náklady	320 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet, štátne dotácie, dotácie VÚC, EŠIF
Výstupy	Zrekonštruovaná budova
Užívatelia	Žiaci ZŠ a pracovníci školy

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	3.1.2 Vybudovanie malej kompostárne
Cieľ projektu	Zvýšiť úroveň vytriedenia odpadov vytvorením kvalitnejších podmienok pre nakladanie s odpadmi
Termín	2024-2025
Garant	Obec Holumnica
Spolupráca (partneri)	-
Predpokladané náklady	120 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet, štátne dotácie, EŠIF, Environmentálny fond
Výstupy	Vybudovaná malá kompostáreň s príslušným vybavením
Užívatelia	Obyvatelia obce, zamestnanci obce

Zoznam máp, tabuliek, grafov, obrázkov a formulárov

Mapa 1: Poloha obce Holumnica - širšie vzťahy.....	3
Mapa 2: Poloha obce Holumnica voči susediacim obciam	4
Tabuľka 1: Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov	12
Tabuľka 2: Zoznam použitých kvalitatívnych a kvantitatívnych dát.....	13
Tabuľka 3: Základné charakteristiky stavu a pohybu obyvateľstva.....	16
Tabuľka 4: Vývoj priemerného veku obyvateľstva.....	19
Tabuľka 5: Veková štruktúra obyvateľov podľa produktívnych vekových skupín.....	20
Tabuľka 6: Štruktúra obyvateľov podľa národnosti	20
Tabuľka 7: Štruktúra obyvateľov podľa náboženského vyznania.....	21
Tabuľka 8: Vývoj nezamestnanosti v obci	22
Tabuľka 9: Štruktúra UoZ podľa veku k 31.12.2021	23
Tabuľka 10: Štruktúra UoZ podľa KZAM k 31.12.2021	25
Tabuľka 11: Počet domov podľa typu domu	25
Tabuľka 12: Štruktúra domov podľa typu vodovodnej prípojky	26
Tabuľka 13: Štruktúra domov podľa typu kanalizačného systému	26
Tabuľka 14: Byty podľa obytných miestností	26
Tabuľka 15: Domy podľa obdobia výstavby	26
Tabuľka 16: Vybavenie technickou infraštruktúrou.....	28
Tabuľka 17: Základné parametre zdravotníckej a sociálnej infraštruktúry (2022)	28
Tabuľka 18: Infraštruktúra kultúry a športu.....	31
Tabuľka 19: Spádovosť obce k vybraným poskytovateľom administratívno-správnych služieb.....	32
Tabuľka 20: Štruktúra pôdneho fondu (k 31.12.2021; v ha)	33
Tabuľka 21: Bilancia aktív a pasív k 31.12.2021 (eur; netto).....	36
Tabuľka 22: Náklady a výnosy v roku 2021	37
Graf 1: Vývoj počtu obyvateľov obce Holumnica.....	16
Graf 2: Prirodzený pohyb obyvateľstva v rokoch 2012-2021.....	17
Graf 3: Migračný pohyb obyvateľstva v rokoch 2012-2021	18
Graf 4: Celkový pohyb obyvateľstva v rokoch 2012-2021.....	18
Graf 5: Veková štruktúra obyvateľstva k 31.12.2021	19
Graf 6: Štruktúra obyvateľstva podľa najvyššieho ukončeného vzdelania	21
Graf 7: Počet evidovaných UoZ v rokoch 2012-2021 (k 31.12.).....	22
Graf 8: Štruktúra UoZ podľa vzdelania k 31.12.2021	23
Graf 9: Štruktúra UoZ podľa doby evidencie k 31.12.2021	24
Formulár 1 (Ú1): Zámer spracovania PHSR	8
Formulár 2 (Ú2): Harmonogram spracovania PHSR.....	9
Formulár 3 (Ú8): Štruktúra dokumentu	9
Formulár 4 (A7): Ex - ante hodnotenie stavu projektovej pripravenosti investícií	38
Formulár 5 (A8): STEEP analýza.....	43
Formulár 6 (A10): SWOT analýza.....	44
Formulár 7 (S1): Hierarchia rozvojových cieľov.....	51

Formulár 8 (P1): Prehľad opatrení, projektov a aktivít podľa oblastí	53
Formulár 9 (P2): Zoznam merateľných ukazovateľov v rámci jednotlivých opatrení PHSR.....	59
Formulár 10 (R1): Akčný plán	63
Formulár 11 (R5): Plán hodnotenia a monitorovania	67
Formulár 12 (F1): Indikatívny rozpočet - sumarizácia	69
Formulár 13 (F5): Model viaczdrojového financovania – intervenčná matica.....	70
Formulár 14 (F2): Finančný rámec pre realizáciu PHSR.....	71
Formulár 15 (F3): Hodnotiaci tabuľka pre výber projektov	77
Formulár 16 (Z1): Schválenie PHSR	78